

---

betragtninger
fra et mangfoldigt
kunst- og kulturliv
i Norden

KOLOFON

FORFATTERE

Astrid Aspegren
Sofie Bervild Nielsen
Laura Møller Henriksen
Kaja Tvedten Jorem
Hilde Ghosh Maisey
Iwona Preis
Jasmin Nouri

REDAKTION

Astrid Aspegren
Sofie Bervild Nielsen
Laura Møller Henriksen
Niels Righolt

GRAFISK DESIGN

www.chrispetterspilde.com

NORDISK FORUM
for INTERKULTUR

KULTURRÅDET
Arts Council
Norway

TrAP

interkultur
KOMPETANSE

INTERCULT

Center for Kunst & Interkultur

INDHOLD

1. FORORD	4
2. NORDISK BIBLIOGRAFI	10
Publikationer 2010 – 2018	11
Publikationer 1995 – 2009	33
3. UDVALGTE PUBLIKATIONER, RAPPORTER OG CASES	42
Rapporter og cases år 2010 – 2018	43
Rapporter og cases år 1995 – 2009	55
4. KUNSTPRAKSIS	62
Internationale kunstinstitutioner	63
Europæiske kunstprojekter	65
Nordiske kunstprojekter	69
5. NFI NETVÆRKETS EGNE PROJEKTER	84
Interkultur Drammen	85
TrAP – Transcultural Arts Production	88
CKI – Center for Kunst og Interkultur	90
Intercult	93
6. NORDENS KULTURPOLITIK I FORHOLD TIL MANGFOLDIGHED	100
Nordiska kultursamarbetet	100
Kulturpolitikken i Sverige	101
Kulturpolitikken i Danmark	102
Kulturpolitikken i Norge	105
7. DE STATSLIGE BIDRAGSGIVERE OG FONDE I NORDEN	108
Svenska Kulturrådet	108
Norska Kulturrådet	108
Statens Kunstfond Danmark	108
Övrigt	109

1. FORORD

“There is no reason to expect those who feel marginalised by existing public cultural policy to accept the legitimacy of public actors. That in turn requires a shift from actively promoting certain normative or hegemonic cultural values, to ensuring a level playing field for other actors. It requires, if you like, public cultural policy to move from being a player, seeking to score against opponents, to being a referee, ensuring that other players respect the rules of the game.”

FRANCOIS MATARASSO, 2006

OM RAPPORTEN

Rapporten *Plads i kulturen – betragtninger fra et mangfoldigt kunst- og kulturliv i Norden* er en kortlægning af eksisterende rapporter, herunder cases og forskningsrapporter, samt policies og eksisterende kunstpraksis med afsæt i et nordisk perspektiv. Udgangspunktet for dataindsamlingen har været at afsøge den samlede nordiske kultursektor for nyere initiativer omkring kulturel mangfoldighed, inklusion og interkultur, både institutionelt, blandt de selvorganiserede aktører^[1], og på politisk niveau.

Formålet med at indsamle og sammenfatte eksisterende data på området i Norden har været at præsentere et samlet overblik over de mest nyskabende initiativer, der forsøger at møde globale udfordringer på lokal plan. Afsøgningsfeltet har primært været museer, biblioteker, kulturskoler og selvorganiserede kunstnere og kulturarbejdere, der arbejder med kunst- og kulturprojekter, som knytter sig til demokrati, medborgerskab og inklusion. Rapporten peger på potentialer og faldgruber, herunder projekt- og praksiserfaringer, udfordringer og anbefalinger, i arbejdet med at åbne kultursektoren så den inkluderer, afspejler og repræsenterer en mangfoldig befolkningssammensætning i Norden. Hvordan kan vi fremme en flerstemmighed af kulturelle udtryk og sikre, at alle har lige muligheder for at tage del i kulturlivet?

Vi har valgt at skrive rapporten både på dansk, svensk og norsk for at sikre en skandinavisk flerstemmighed, samt autenticiteten i de udvalgte initiativer.

MÅLGRUPPE

Dokumentationsprojektet har principielt hele kultursektoren i Norden som potentiel målgruppe, dog i særdeleshed de kulturpolitiske beslutningstagere, embedsmænd, kulturarbejdere, kunstnere, kulturelle organisationer og kunst- og kulturinstitutioner, lokale og regionale kulturforvaltninger, etniske minoritetsorganisationer og opinionsdannere i Norden. Rapporten fungerer som et samlet overblik til vidensdeling og inspiration til branchen, og kan forhåbentlig være med til at give næring til nye indsatser i nordisk perspektiv.

INDSAMLING AF ERFARINGER

Der findes endnu ikke en lignende erfaringsopsamling, som dækker Norden med en aktualiseret videndeling som nærværende rapport. Generelt tegner rapporten et positivt billede af en nordisk kultursektor, der er opmærksom på, at publikum ikke længere vil spille en passiv rolle i mødet med kunst og kultur, men langt hellere vil indgå i dialogiske og brugertilpassede rum for læring, samt sociale og kulturelle møder. *“One size fits it all”* er ikke længere aktuel i forhold til at skabe nærværende kunst- og kulturoplevelser for en bred og kompleks målgruppe^[2]. Nyttende deltagende, brugerinddragelse, outreach og samskabelse, på tværs af blandt andet befolkningsgrupper, kulturelle traditioner, etnicitet, sprog, religion og køn, springer frem, og sætter nye standarder for kunst- og kultur som facilitator for en mere lige kultursektor. Nye teknologier og

1 Selvorganiseret: sammenligneligt med CSO (Civil Society Organisation)

2 John Falk, *Identity and the museum visitor experience*, Left Coast Press, 2009

digitale løsninger kan være med til at forbedre adgangen til kultur. Flere institutioner eksperimenterer i stigende grad med nye metoder, projektmater og interkulturel formidling, der kan være med til at skabe interaktion med en mangfoldig lokalbefolkning og fremme social forandring. Biblioteker har længe vist sig at fungere som lokale community centres udover deres oprindelige funktion som udlån af bøger. Museer bliver platforme for sociale mødesteder og rum for kulturmøder udover at præsentere udstillinger og samlinger, og kan i øvrigt danne bro mellem historiske traditioner og samtidens multikulturelle samfund^[3].

Den institutionelle vilje til at skabe nye initiativer for social og kulturel inklusion er til stede, men der er stadig mangel på kompetencer og viden. Flere kommentatorer og forskere inden for den nordiske kultursektor taler for, at institutionerne kigger over i det selvorganiserede felt, som har høstet vigtige erfaringer med nye initiativer^[4]: Flere kulturarbejdere og minoritetsorganisationer har formået at arbejde på tværs af privilegier og positioner, og udviklet projekter og strategier for at skabe en inkluderende og solidarisk community praksis, der virker befordrende for reelle interkulturelle møder og kulturelle repræsentationer. En til tider subversiv tilgang har været med til at genforhandle sammensætningen af kulturelle udtryk på flere niveauer, både blandt publikum og udøvere, samt i organisationer, ledelser og bestyrelser. Flere og flere beslutningstagere istemmer, at rekruttering skal på dagsordenen i forhold til at sikre en fast forankret kulturel mangfoldighed og lige adgang på kunstscenen.^[5]

Et andet og vigtigt aspekt i inklusionsarbejdet er tid. Flere rapporter beskriver for eksempel, at det tager længere tid end forventet at etablere inkluderende og bæredygtige samarbejder, primært pga. strukturelle barrierer i forhold til lige muligheder og lovgivning. Hvem er de tungtvejende strukturelle gatekeepers, og hvad er eftervirkningerne af indgroede undertrykkende dynamikker? Enkelte rapporter, der reflekterer over det ekskluderende kunst- og kulturliv, beskriver hvordan

institutioner vender kultursynet indad, hvordan ser vi egentlig på begrebet kulturel mangfoldighed? Er det en værdi og et potentiale, der rykker ved selvforståelser og skaber bevidsthed om eventuelle fordomme som for eksempel, at kulturel mangfoldighed er ensbetydende med en kompromittering af institutionens kunstneriske visioner? I dette lys tager nogle projekter udgangspunkt i en dekoloniserende praksis, især omkring samarbejdsrelationer, for at skabe safe spaces for empowerment, handlekraft og reel samfundsmæssig udvikling.

NORDEN I ET KULTURPOLITISK PERSPEKTIV

Når vi ser på nye perspektiver for den nordiske region^[6] er det nærliggende at sammenholde kunst- og kulturfeltets aktuelle initiativer og erfaringer med strategier og retningslinjer fra politisk side. I strategien for det nordiske kultursamarbejde år 2013 – 2020 udgivet af Nordisk Ministerråd er det blandt andet en ambition, at den nordiske region, med en bæredygtig udvikling, skal være åben, interkulturel og kreativ. Iflg. Ministerrådet vil et bredt nordisk kultursamarbejde, samt en inkluderende, tilgængelig og ligestillet kunst- og kulturscene, virke befordrende på at fremme følelsen af tilhørsforhold for alle i den nordiske region, og dermed styrke sammenhængskraften^[7]. Ministerrådet har også interkultur, som én af sine 5 temaer for strategien 2013 – 2020^[8]:

“An active and dynamic cultural life, manifested in a diversity of cultural expressions, plays a key role in an inclusive society, and must be protected.”

(Nordisk Ministerråd, *Strategy for Nordic Culture co-operation 2013 – 2020*, s. 8, 2017)

Idealet om et dynamisk kulturliv manifesteret i en mangfoldighed af kulturelle udtryk taler i overensstemmelse med UNESCO's deklARATION om beskyttelse og fremme af de kulturelle udtryks-

3 Nordregio, *State of the nordic region 2018*, s. 187, Nordisk Ministerråd, 2018

4 Yvonne Rock, *Mångfald är framtiden*, slutbetänkande. Kommittén för samordning av Mångkulturåret, 2007

5 Her henvises til en mere lige repræsentation på organisations-, ledelses- og bestyrelsesniveau

6 Den nordiske region dækker over: Danmark, Sverige, Norge, Finland, Grønland, Færøerne, Island og Åland. Kilde: Nordisk Ministerråd, *State of the Nordic Region*, 2018

7 Nordisk Ministerråd, *Strategy for Nordic Culture co-operation 2013 – 2020*, s. 3, 2017

8 Alle 5 temaer er: Den bæredygtige nordiske region, den kreative nordiske region, den interkulturelle nordiske region, den unge nordiske region og den digitale nordiske region

formers mangfoldighed^[9], som både den danske, svenske, norske og finske regering har skrevet under på. Flere af de forskere, forfattere og kulturarbejdere, der indgår i denne rapport, stiller spørgsmålstejn ved idealet om det homogene samfund og hæfter sig ved EU medlemslandenes udfordringer i et globaliseret samfund, blandt andet i forbindelse med den såkaldte flygtningekrise i 2015, som frembragte mange diskussioner om 'national identitet' og 'nationale værdier'. I samme tråd har den kulturpolitiske respons i de europæiske liberale demokratier båret præg af diskussioner om hvilken og hvis kultur, der skal være støttet. Den kulturelle mangfoldighed af mennesker med forskellige baggrunde, erfaringer og perspektiver synes ikke altid at blive afspejlet i det offentligt støttede kulturliv. Flere rapporter og brugerundersøgelser gør opmærksom på, at ikke alle har mulighed for at deltage på lige fod^[10] og stiller spørgsmål ved hvad der sker med kulturen og kunsten, når den bruges som et integrationspolitisk værktøj? Hvordan kan kunst og kultur være med til at fremme et socialt og kulturelt mere inkluderende samfund i en tid, der paradoksalt nok viser sig at blive mere globaliseret og mere marginaliseret på samme tid? Hvordan beskyttes minoriteter, så de kan blive ved med at være repræsenterede, positionere sig og tilbyde nye perspektiver i kultur- og samfundsdebatten? Ifølge forsker Francois Matarasso bliver minoriteter ved med at være minoriteter, selvom de teknisk set får samme rettigheder som majoriteten. Og samtidig vil majoritetens værdier fortsætte med at indtage den dominerende position i det demokratiske samfund^[11]. Derfor er det, ifølge Matarasso, vigtigt at se på om det demokratiske samfund formår at beskytte minoriteter og holdninger, der går imod flertallet^[12]. Risikoen for en samfundsmæssig fragmentering socialt, kulturel, økonomisk og politisk skal tages seriøst, og samtidig er muligheden for at skabe en succesfuld og omfattende integration til stede og afventer handling^[13]. Her står kultursektoren med et stort potentiale, og mangfoldighedens muligheder er allerede synliggjort i flere sammenhænge, herunder gennem et væld af kunstneriske udtryk, brede tværfaglige partnerskaber, kulturanalyser, samt lokale, regionale og

nationale og tværnationale strategier. Nærværende rapport er samlet set et vidnesbyrd på dette.

De nordiske landes befolkningssammensætning har ændret sig radikalt de senere år. I år 2015 havde næsten 15% af den nordiske befolkning rødder uden for de nordiske lande^[14]. Siden år 2000 er befolkningen i de nordiske lande steget med 2,7 mio., hvoraf 30% af denne stigning skyldes 'naturlig stigning' (flere fødsler end dødsfald) og 70% skyldes net migration (flere immigranter end emigranter)^[15]. Disse tendenser ventes at stige frem til år 2030, hvilket betyder en stigning på mere end 10% (fra 26. mio. til 30 mio. indbyggere). Dermed kan man i dag tale om en etnisk mangfoldighed, som præger samfundsbilledet på mange måder og fra mange forskellige vinkler. Den kulturelle mangfoldighed er en realitet for en lang række kommuner og regioner – ikke mindst i de større bysamfund. Dette har længe været anerkendt som et vilkår, der også har kulturpolitiske konsekvenser. Både Sverige og Norge har således indarbejdet kulturel mangfoldighed i deres respektive nationale kulturpolitikker, mens det øvrige Norden ikke er kommet lige så langt i processen med dette arbejde.

LÆSEVEJLEDNING

De 4 videns- og ressourcecentre bag partnerskabet NFI – Nordisk Forum for Interkultur (CKI, TrAP, Intercult og Interkultur Drammen) har alle bidraget med udvalgte publikationer, eksempler på best practice og beskrivelser af konkrete kunstprojekter i Norden.

Indledningsvis præsenterer rapporten en omfattende nordisk bibliografi i kapitel 2, der primært består af nordiske publikationer, dertil er tilføjet europæiske og enkelte internationale nøgleværker. I arbejdet med den nordiske bibliografi har vi arbejdet med en tematisk inddeling, således er hver publikation 'tagget' indenfor én eller flere af kategorierne: Politisk (Norden), Sociologisk, Institutioner, Cases, samt

Metoder og Rekommandationer. Bibliografien er desuden inddelt alfabetisk inden for to tidsspænd, henholdsvis år 2010 – 2018 og år 1995 – 2009. I kapitel 3 udfoldes en bred samling af udvalgte rapporter og cases fra den nordiske bibliografi. Dette materiale er udvalgt på baggrund af bibliografiens gennemgående tendenser, samt aktualitet og grad af innovation, der samlet set kan fungere som en række anbefalinger til branchen.

Med afsæt i Norden giver kapitel 4 et overblik over eksisterende kunstpraksis i forhold til at fremme et inkluderende kulturliv, med perspektivering til europæiske og internationale projekter. I kapitel 5 beskrives 2-3 udvalgte projekter fra hver af de fire partnere bag Nordisk Forum for Interkultur.

Som bagtæppe for præsentationen af eksisterende rapporter, cases og kunstprojekter, ser kapitel 6 nærmere på hvordan de nordiske lande arbejder med kulturel mangfoldighed kulturpolitisk, både på et nordisk niveau (Nordisk Ministerråd) og på et nationalt niveau. Kapitel 7 præsenterer en opsummeret liste over statslige bidragsgivere og fonde i Norden.

BAGGRUND

Nordisk Forum for Interkultur skaber mulighed for at samle erfaringer og viden i en bredere nordisk kontekst og hermed perspektivere muligheder for at forankre og udvikle den kulturelle mangfoldighed politisk og institutionelt, lokalt, nationalt og internationalt. Netværket, som er et tværnationalt partnerskab af nordiske ressourcecentre, initieredes første gang i 2007 med fokus på at indsamle erfaringer og kortlægge den aktuelle situation i Norden dengang, er blevet revitaliseret i 2017 i forbindelse med det igangværende store nordiske initiativ *Inkluderende Kulturliv i Norden*, som projektledes af Kulturrådet i Norge.

Netværket bygger videre på og er forankret i det store erfaringsindsamlende arbejde, som gennemførtes i Norden i perioden 2007 – 2011, hvor en række nationale og nordiske initiativer blev kortlagt på kulturområdet, hvor man fremkom med rekommandationer til det politiske niveau og ikke mindst fremtog en række indikatorer til hjælp for et reelt forandringsarbejde.

Nærværende rapport er et led i Nordisk Forum for Interkulturs fortløbende arbejde, der på forskellige niveauer understøtter branchen i at forankre og udvikle den kulturelle mangfoldighed institutionelt og politisk.

God læselyst!

Med venlig hilsen Redaktionen

9 UNESCO, *Konvention om kulturel mangfoldighed*, 2001

10 Lene Bak, *Danskernes Kulturvaner*, Pluss Leadership og Epinion, København: Kulturministeriet, 2012

11 Francois Matarasso, *Many Voices*, s. 7, Vara, 2006

12 Ibid.

13 Pasi Saukkonen, *From Fragmentation to Integration*, s. 20, Sitra Memos, 2016

14 Nordregio, *State of the nordic region 2018*, s. 56, Nordisk Ministerråd, 2018

15 Nordregio, *State of the nordic region 2018*, s. 48, Nordisk Ministerråd, 2018

“Vems arv skapar arkiven, konstverken och utställningarna?”

—
Kulturanalys Norden,
*Vem får vara med? - perspektiv på inkludering
og integration i kulturlivet i de nordiske lande,*
Nordisk Kulturfakta, 2018

2. NORDISK BIBLIOGRAFI

Hermed følger en samlet nordisk bibliografi over publikationer som på forskellig vis behandler emnerne inklusion, interkultur og kulturel mangfoldighed inden for kulturområdet i Norden. Bibliografien er struktureret alfabetisk inden for to tidsspænd, henholdsvis publikationer fra år 2010 – 2018 og publikationer fra år 1995 – 2009. For overblikkets skyld er hver publikation taget inden for én eller flere af kategorierne:

POLITISK (Norden)	☐ P
SOCIOLOGISK	☐ S
INSTITUTIONER	☐ I
CASES / KUNSTPRAKSIS	☐ C K
METODER / REKOMMENDATIONER	☐ M R

PUBLIKATIONER 2010 - 2018

AHMADI, FERESHTEH. 2013.
Mångfaldsbarometern. Högskolan i Gävle

☐	☐ S	☐	☐
--------------------------	----------------------------	--------------------------	--------------------------

AIDT, MIK. 2011.
Kunsten at skifte scene. København: Center for Kunst & Interkultur

☐	☐	☐ I	☐
--------------------------	--------------------------	----------------------------	--------------------------

AIDT, MIK. 2011.
Publikum og Interkultur. København: Center for Kunst & Interkultur

☐	☐	☐ I C	☐ R
--------------------------	--------------------------	------------------------------	----------------------------

ANDERSON, JOEL & KAUR-STUBBS, SUKHVINDER. 2010.
Platform for Intercultural Europe Discussion Papers 1 & 2: Intercultural Dialogue. Enabling free, full and equal participation. Alliance Publishing Trust

☐ P	☐	☐	☐
----------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

ARTS COUNCIL ENGLAND. 2014.

Investing in Diversity 2015 – 18 Equality and the Creative case for diversity

P				
---	--	--	--	--

BAK, LENE. 2012.

Danskernes Kulturvaner (The Danes' Cultural Habits). Pluss Leadership og Epinion,

København: Kulturministeriet

P	S	I		
---	---	---	--	--

BALFOUR, MICHAEL. 2012.

Refugee Performance – Practical Encounters. Bristol: Intellect Ltd.

			C	
--	--	--	---	--

BANFORD, A. 2012.

Main Trends in Policies for Widening Access to Culture. On behalf of the European Expert Network on Culture. Produced for the OMC group on Inclusive Culture

P				
---	--	--	--	--

BJÖRGVINSSON, ERLING, PELLE EHN & PER-ANDERS HILSSGREN. 2012.

Agonistic Participatory design – working with marginalized social movements. CoDesign,

International Journal of CoCreation in Design and the Arts. Londen: Taylor & Francis.

				M	R
--	--	--	--	---	---

BJØRNSEN, EGIL. 2014.

The Limitations of Audience Development. København: Nordic Performing Arts

P				
---	--	--	--	--

BJØRNSEN, EGIL, LOUISE EJGOD HANSEN & INGRID VATNE. 2015.

Mellem deltagelse og publikumsudvikling – når publikumsudvikling handler om

kvalitative forandringer. Odense: Institut for Kulturvidenskaber, Syddansk Universitet

			C	
--	--	--	---	--

BORELLO, MATTHIAS HVASS, SOLVEIG THORBORG & MIK AIDT. 2012.

Take Part: ArtReach. Kunsten og institutionen i brugerinddragelsens tidsalder.

København: Nikolaj Kunsthal

P		I	C	M	R
---	--	---	---	---	---

BRAHMACHARI, SHANTI, KARIN BRUNVATHNE BJERKESTRAND,

HEIDI M. HARALDSEN, SIRI INGUL & ANNA S. SONGE-MØLLER. 2016.

Narrativ Identitet. Tell Forlag

			C	M
--	--	--	---	---

BRANDRUP KORTBEK, HJØRDIS. 2015.

Kulturformidling i de regionale kulturaftaler: Demokratiets og deltagelsens kompleksitet.

Odense: Institut for Kulturvidenskaber, Syddansk Universitet

P				
---	--	--	--	--

BROWN, ALAN S. & JENNIFER L. NOVAK-LEONARD. 2011.

Getting In On the Act. How arts groups are creating opportunities for active participation.

The James Irvine Foundation

			C	
--	--	--	---	--

BRÆNDHOLT LUNDGAARD, IDA & JACOB THOREK JENSEN (RED.). 2014.

Museums, knowledge, democracy, transformation. Bidrag fra: Adele Chynoweth, Bo Skaarup, Camilla

Mordhorst, Ditte Vilstrup Holm, Flemming Just, Gert Biesta, Louise Egholm Burchart, Pier Luigi Sacco,

Sanne Kofoed Olsen, Yasmin Khan. København: Kulturstyrelsen

P		I	C	M	R
---	--	---	---	---	---

BRÆNDHOLT LUNDGAARD, IDA & JENSEN, JACOB THOREK (RED.). 2015.

Museer, borgere og bæredygtige løsninger. Contributions by: Lene Floris, Christian Hede, Temi Odumosu,

Emily Pringle, Mikkel Bogh, Anne Larsen, Carla Padro, Ingeborg Svennevig, Eskil Vagn Olsen, Alia Rayyan,

Hanne Strager, Lorena Sanchu Querol, Emanuel Sancho, Kim Clausen, Peter Carstensen, Iben Granum Møller,

Christine Buhl Andersen, Nils M. Jensen, Paul Moore, Mette Skeel. København: Kulturstyrelsen

P		I	C	M	R
---	--	---	---	---	---

BRÆNDHOLT LUNDGAARD, IDA & JENSEN, JACOB THOREK (RED.). 2013.

Museums – social learning spaces and knowledge producing processes.

Bidrag fra: Thomas Bloch Ravn, Amareswar Galla, Christian Gether, John H. Falk, Jacob Christian Salvig, Martha Flemming, Jette Sandahl, Lynn D. Dierking, Søren Friis Møller, Niels Righolt. København: Kulturstyrelsen

P		I	C		M	R
---	--	---	---	--	---	---

CKU – CENTER FOR KULTUR OG UDVIKLING. 2010.

My World IMAGES. København

			C	
--	--	--	---	--

CONTEMPORARY AND. 2014 – 2018.

A platform for international art from African perspectives. Printed magazine issues. C&

		I	C	
--	--	---	---	--

DA MILANO, CRISTINA & NIELS RIGHOLT. 2015.

Mapping of practices in the EU Member States on promoting access to culture via digital means.

EENC Report

P				
---	--	--	--	--

DA MILANO, C. & E. FALCHETTI (RED.). 2014.

Stories for Museums, Museums for Stories. Digital Storytelling and inclusive scientific museums:

a European project. Vetrani

		I		
--	--	---	--	--

DANIDA. 2014.

Retten til kunst og kultur – strategisk ramme for kultur og udvikling. København: Udenrigsministeriet Danida

P				
---	--	--	--	--

DANSK SKUESPILLERFORBUND. 2010.

Mangfoldighed på den danske scene. En undersøgelse af holdninger og praktiske erfaringer

med mangfoldighed og inklusion i dansk film og scenekunst. København

	S	I		
--	---	---	--	--

P S I C / K M / R
POLITISK (Norden) SOCIOLOGISK INSTITUTIONER CASES / KUNSTPRAKSIS METODER / REKOMMENDATIONER

DSMS–DEPARTMENT OF CULTURE, MEDIA AND SPORT. 2010.

Taking part: the national survey of culture, leisure and sport adult and child report.

	S			
--	---	--	--	--

DET KONGELIGE KULTURDEPARTEMENT. 2011–2012.

Kultur, inkludering og deltaging. Melding til Stortinget. Oslo

P				
---	--	--	--	--

DYSTHE, OLGA, NANA BERNHARDT & LINE ESBJØRN. 2013.

Dialogue-based teaching. The art museum as a learning space. Copenhagen & Oslo: Skoletjenesten & Fagbokforlaget

		I	C	M
--	--	---	---	---

DRAMMEN KOMMUNE. 2016.

Årsrapport 2016: Interkultur

P				
---	--	--	--	--

EDSTRÖM, NINA & CHARLOTTE OSMOS HYLÉN-CAVALLIUS. 2011

Inkluderingsprocesser i kulturlivet. Mångkulturellt centrum

		I		M
--	--	---	--	---

EHN, PELLE, ELISABET M. NILSSON & RICHARD TOPGAARD (RED.). 2014.

Making Futures: Marginal Notes on Innovation, Design, and Democracy. Cambridge, MA: MIT Press

	S			
--	---	--	--	--

EL HUSSEINY, BASMA. 2015.

Værdien af kunst i tider med krig og uro. Ballade.

				M	R
--	--	--	--	---	---

ELGVIN, OLAV; JON ROGSTAD & SARAH FOSSEN SINNATHAMBY. 2013.

Rurbane møter Deltakelse og samhold blant ungdom og kvinner på Stovner. Fafo

P	S			
---	---	--	--	--

P S I C / K M / R
POLITISK (Norden) SOCIOLOGISK INSTITUTIONER CASES / KUNSTPRAKSIS METODER / REKOMMENDATIONER

EUROBAROMETER. 2013.
Cultural access and participation. Special Eurobarometer 399
 /TNS Opinion & Social, for den Europæiske Kommission.

	S			
--	---	--	--	--

EUROPEAN COMMISSION. 2012.
European Audiences: 2020 and beyond; Brochure for the European Commission conference.

P				
---	--	--	--	--

EUROPEAN COMMISSION. 2012.
*European Audiences: 2020 and beyond; Conclusions of the Conference organised
 by the European Commission on*

P				
---	--	--	--	--

EUROPEAN CULTURAL FOUNDATION, IRISH COMITTEE. 2010.
How People Live their Lives in an Intercultural Society

	S			
--	---	--	--	--

FALK, MARTIN & TALLY KATZ-GERRO. 2016.
 Cultural participation in Europe: Can we identify common determinants?
 I *Journal of Cultural Economics*. Vol. 40, no. 2 s. 127 – 162

		I	C	K	M	R
--	--	---	---	---	---	---

FORNEHEIM, MARIA. 2014.
Rom san – är du rom? Göteborgs Stadsmuseum

			C	
--	--	--	---	--

FRENANDER, ANDERS. 2011.
Kulturpolitikens förvaltningsnivåer. I Arkitekter på armlängds avstånd? Att studera kulturpolitik.
 Borås: Institutionen Biblioteks- och informationsvetenskap. Högskolan i Borås

P		I		
---	--	---	--	--

P POLITISK (Norden)   S SOCIOLOGISK   I INSTITUTIONER   C / K CASES / KUNSTPRAKSIS   M / R METODER / REKOMMENDATIONER

FURUMARK, ANNA (RED.). 2013.
Att störa homogenitet. Nordic Academic Press

	S	I		
--	---	---	--	--

GOODWIN, PAUL. 2017.
 Confessions of a Recalcitrant Curator: Or How to Re-Programme the Global Museum.
 In: *The Persistence of Taste: Art, Museums and Everyday Life After Bourdieu*. Culture,
 Economy and the Social. London: Routledge

		I		
--	--	---	--	--

GRAN, ANNE-BRITT & HANNE VAAGEN. 2011.
Et skritt fram – minoritetene kommer! – Kulturinteresserte minoriteter i Stavanger, Perduco Kultur

	S			
--	---	--	--	--

HADLEY, STEVEN. (KOMMER I 2019).
Audience Development and Cultural Policy New Directions in Cultural Policy Research. Palgrave MacMillan

P	S			M	R
---	---	--	--	---	---

HADLEY, STEVEN. 2018.
 Audience Development and Cultural Leadership i *Audience in Focus?*
 – *An Anthology on Audience, Art and Culture*. RePublik/Audiences Sweden

P	S			M	R
---	---	--	--	---	---

HADLEY, STEVEN. 2018.
 Strategy and Opera Development in Northern Ireland: The Case of Northern Ireland Opera. I *Managing
 for Success in Arts and Cultural Organisations*, Stevenson, D, Routledge Research in Creative and Cultural
 Industries Management

P			C	K	M	R
---	--	--	---	---	---	---

HADLEY, STEVEN. 2018.
Culture Management: Strategy and Marketing Aspects. Book Review, Arts Management Network

P	S		C	K	
---	---	--	---	---	--

P POLITISK (Norden)   S SOCIOLOGISK   I INSTITUTIONER   C / K CASES / KUNSTPRAKSIS   M / R METODER / REKOMMENDATIONER

HADLEY, STEVEN. 2018.

Towards cultural democracy: Promoting cultural capabilities for everyone' Cultural Trends

(Vol.27, 1, 52-55 2018)

P	S			M	R
---	---	--	--	---	---

HADLEY, STEVEN. 2018.

Audience Development: Democratising Culture? Prove di drammaturgia, University of Bologna

P	S			M	R
---	---	--	--	---	---

HADLEY, STEVEN. 2017.

European Commission Final Report: Study on Audience Development – How to Place Audiences

at the Centre of Cultural Organisations. Cultural Trends (Vol. 26, No.3, 1-4).

P	S			M	R
---	---	--	--	---	---

HADLEY, STEVEN. 2017.

Hyperinstrumentalism and Cultural Policy: Means to an End or an End to Meaning?

Med Clive Gray Cultural Trends (Vol.26, No.2, 1-12).

P				M	R
---	--	--	--	---	---

HADLEY, STEVEN. 2014.

Sustaining Cultural Development: Unified Systems and New Governance in Cultural Life.

Book Review. Irish Journal of Arts Management and Cultural Policy (Vol.2)

P			C	K	
---	--	--	---	---	--

HADLEY, STEVEN. 2017.

Will this policy trend spell the end of arts funding? Sydney: Loudmouth Music Trus

P				
---	--	--	--	--

HADLEY, STEVEN. 2017.

Where Next for Cultural Policy in Northern Ireland? Policy Engagement at Queen's: QPOL web portal

P			C	K	M	R
---	--	--	---	---	---	---

HADLEY, STEVEN. 2016.

Why should the Arts Council fund ballet and not hip hop? The Stage

P			C	K	
---	--	--	---	---	--

HADLEY, STEVEN. 2016.

Democratising the arts: a never-ending task? Arts Professional

P				
---	--	--	--	--

HADLEY, STEVEN. 2015.

Northern Ireland's Ministry of Culture is going to meet its maker. It will cease to be. It is no more.

The #culturalvalue initiative blog

P		I		M	R
---	--	---	--	---	---

HADLEY, STEVEN. 2014.

The problem with arts advocacy is the people in power. The Conversation

P				
---	--	--	--	--

HADLEY, STEVEN. 2011.

Protecting frontline services – an oxymoron? Arts Marketing Association (May 2011)

P				
---	--	--	--	--

HADLEY, STEVEN. 2017.

Research Methodology in Cultural Policy. Bruxelles: ENCATC Congress

P	S			M	R
---	---	--	--	---	---

HADLEY, STEVEN. 2017.

Theorising big data and quantitative methods in the arts. Leeds: International Network

for Audience Research in the Performing Arts, University of Leeds

P	S			
---	---	--	--	--

HADLEY, STEVEN. 2017.

What Next for Audience Development? Torino: Fondazione Fitzcarraldo and the Cultural Observatory of Piemonte and Compagnia di San Paolo Audience Development Conference

P	S			M	R
---	---	--	--	---	---

HADLEY, STEVEN. 2017.

Sticking a name on something: Resolving the Conceptual Ambiguity of Audience Development.

Association of Arts Administration Educators Conference, Edinburgh

P	S			M	R
---	---	--	--	---	---

HADLEY, STEVEN. 2017.

Culture is Dead! Long Live the Audience! KineDok Conference, Prague, Czech Republic

P	S			M	R
---	---	--	--	---	---

HADLEY, STEVEN. 2016.

Some Thoughts on Audience Development and a Democratic Approach to Culture.

Prag: Konference Re:Publikum Creative Europe

P	S			M	R
---	---	--	--	---	---

HADLEY, STEVEN. 2016.

The Copernican Revolution(s) of Cultural Policy? Göteborg: Arts and Audiences Conference Kultur i Väst.

P	S			M	R
---	---	--	--	---	---

HADLEY, STEVEN. 2016.

Culture, Democracy and Audience Development. ADESTE Conference Bilbao

P	S			M	R
---	---	--	--	---	---

HARDING, TOBIAS. 2011.

Var finns den statliga kulturpolitiken? Inte bara på Kulturdepartementet”. I Frenander, Anders (red). *Arkitekter på armlängds avstånd? Att studera kulturpolitik.* Borås: Institutionen Biblioteks- och infor- mationsvetenskap,

Högskolan i Borås

	S			M	R
--	---	--	--	---	---

HERZOG, CHRISTIAN (ET AL.). 2012.

Review of European Expert Network on Culture's audience building and the future Creative Europe programme. <http://www.academia.edu/10587973/>

P	S		C	M	R
---	---	--	---	---	---

HVIID PEDERSEN, SØREN. 2010.

Multikulturalisme og integration. Om forskellige politiske ideologiers syn på multikulturalisme og hvordan en klar liberal- konservativ position stiller sig i forhold til multikulturalisme. CEPOS arbejdspapir

P				
---	--	--	--	--

HYLLAND, O. M. & HAUGSEVJE, Å. D. 2016.

Kultur for å delta – Kulturbruk og kulturarbeid bland barn og unge i Drammen. (383).

<https://www.telemarksforsking.no/publikasjoner/filer/2968.pdf>

		I	C	M	R
--	--	---	---	---	---

ICOM CROSS CULTURAL TASK FORCE. 2010.

ICOM Cultural Diversity Charter

P				
---	--	--	--	--

IETM. 2016.

Creation and Displacement Developing new narratives around migration. Annex: listing of projects

			C	
--	--	--	---	--

IVARSSON, SARA REBECKA. 2015.

Publiken som inte ville komma, Göteborgs stadsmuseums arbete för att bredda publiken ur ett mångfalds- perspektiv samt en kartläggning av målgruppen museiovana, unga vuxna från Göteborgs ytterområden

P		C	
---	--	---	--

JACOBSSON, BENGT. 2014.

Kulturpolitik. Styrning på avstånd. Lund: Studentlitteratur.

P	S			
---	---	--	--	--

KILSGAARD, ELLEN. 2017.

Presentation Of Dance Work With Mixed Groups Of Young Danes And Young Refugees, At The Conference 'Change in Exile'. Roskilde Universitet

		C	
--	--	---	--

KIRWAN INSTITUTE. 2010.

The Geography of Opportunity. Ohio: Kirwan Institute

	S		
--	---	--	--

KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENTET. 2018.

Regionreformen: Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene. Oslo: Kommunal- og moderniseringsdepartementet

		I	C	K	
--	--	---	---	---	--

KULTURANALYS NORDEN. 2018.

Vem får vara med? – Perspektiv på inkludering og integration i kulturlivet i de nordiske lande. Nordisk Kulturfakta.

P	S		
---	---	--	--

KULTURDEPARTEMENTET. 2011.

Kulturbruk i innvandrerbefolkninga. (Meld.st. 10 (2011 – 2012)) Kap. 3.2.3.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-10-20112012/id666017/sec3#KAP3-2-3>

		I	C	M	R
--	--	---	---	---	---

LAFLEUR, BAS; MAAS, WIETSKE; MORS, SUSANNE. 2018.

Courageous Citizens – How Culture contributes to Social Change. European Cultural Foundation

	S	C	
--	---	---	--

L'INTERNATIONALE ONLINE. DECOLONIZING ARCHIVES.

L'Internationale Online 2016.

Link: <http://www.internationaleonline.org/media/files/03-decolonisingarchives.pdf>

		I	C	
--	--	---	---	--

L'INTERNATIONALE ONLINE. DECOLONIZING MUSEUMS.

L'Internationale Online 2015.

Link: <http://www.internationaleonline.org/media/files/02-decolonisingmuseums-1.pdf>

		I	C	
--	--	---	---	--

L'INTERNATIONALE ONLINE. REPRESENTATION UNDER ATTACK.

L'Internationale Online 2015.

Link: <http://www.internationaleonline.org/media/files/01-representationunderattack-1.pdf>

		I	C	
--	--	---	---	--

LAURSEN, ANNEKEN APPEL, RIGHOLT, NIELS, GULDMANN SEKWATI, DANIELLE, SJÖBLOM, SOFIE ILSØE & PAPSØ WEBER, CHRISTINA. 2014.

Tools for change. How Outreach Makes Museums Matter. Copenhagen: Center for Kunst & Interkultur

		I	C	M	R
--	--	---	---	---	---

LYNCH, BERNADETTE. 2011.

Whose cake is it anyway? Paul Hamlyn Foundation

	S	I		
--	---	---	--	--

MCINTYRE, MORRIS HARGREAVES PÅ VEGNE AF DET SVENSKE KULTURDEPARTEMENT. 2018.

Audience Atlas Sverige - Introduktion av Audience Atlas Sweden och Kultursegment

P	S	I	C	
---	---	---	---	--

MANGSET, PER & OLE MARIUS HYLLAND. 2017.

Kulturpolitikk: Organisering, legitimering og praksis. Oslo: Universitetsforlaget.

		I	C	K	M	R
--	--	---	---	---	---	---

MANGSET, PER & OLE MARIUS HYLLAND. 2017.

Kulturpolitikk. Heftet

P	S			
---	---	--	--	--

MATARASSO, FRANCOIS. 2017.

Common ground: cultural action as a route to community development. Revideret tekst fra 2007 i *The Community Development Journal*

		C	M
--	--	---	---

MATARASSO, FRANCOIS. 2010.

Full, free and equal: on the social impact of participation in the arts, Bristol: Knowle West Media Centre

	S	I	C	M
--	---	---	---	---

MEISINGSET, KRISTIAN, ANNA KATHARINA FONN MATRE, AASE MARTHE J. HORRIGM. 2012.

Kultur for kulturens skyld. Heftet

P				M	R
---	--	--	--	---	---

MELLEMSEETHER, HANNA. 2014.

Bare gjør det! HVORDAN GJØRE MUSEET MER TILGJENGELIG FOR ALLE, Museene i Sør-Trøndelag

		I	C	M
--	--	---	---	---

MIGRATIONSVERKET. 2012.

Drømmen om ett bättre liv. Framtidsbild 2018. Migrationsverket

		I	C	M
--	--	---	---	---

MIKKELSEN, FLEMMING, MALENE FENGER-GRØNDAHL AND TALLAT SHAKOOR. 2010.

I Danmark er jeg født... Etniske minoritetsunge i bevægelse, Center for Ungdomsforskning, København: Trygfonden & Frydenlund

	S			
--	---	--	--	--

MOOS, THYGE, STINE LARSEN & IDA BRÆNDHOLT LUNDGAARD. 2012.

Unge og museer – en best practice publication. København: Kulturstyrelsen

		I	C	M	R
--	--	---	---	---	---

MUSEUM OF CONTEMPORARY ART ANWERP. 2014.

Don't you know who I am? – art after identity politics

	S	I		
--	---	---	--	--

MYNDIGHETEN FÖR KULTURANALYS. 2017.

Dramatiska villkor. Länsteatrarnas ekono – miska handlingsutrymme 1980–2015.

Rapport 2017:1. Stockholm: Myndigheten för kulturanalys.

P	S			
---	---	--	--	--

MYNDIGHETEN FÖR KULTURANALYS

Kultur av vem? En undersökning av mångfald i den svenska kultursektorn, Rapport 2015:2

			C	M	R
--	--	--	---	---	---

MØLLE LINDELOF, ANJA; HANSEN, LOUISE EJGOD. 2015.

Talking about theatre. Audience development through dialogue, *Participations – Journal of Audience & Reception Studies*

			C	K	
--	--	--	---	---	--

MØLLE LINDELOF, ANJA. 2015.

Audience development and its blind spot: A quest for pleasure and play in the discussion of performing arts institutions, *International Journal of Cultural Policy* Vol. 21:2

	S	I		
--	---	---	--	--

MØLLE LINDEHOF, ANJA. 2014.

Publikumsudvikling – strategier for inddragelse eller institutionel udvikling? K & K

P		I		
---	--	---	--	--

NATIONAL ENDOWMENT FOR THE ARTS. 2015.

When Going Gets Tough: Barriers and Motivations Affecting Arts Attendance.

		I	C	K	M	R
--	--	---	---	---	---	---

NEA. 2015.
When Going Gets Tough: Barriers and Motivations Affecting Arts Attendance.
 NEA Research Report #59, National Endowment for the Arts, Washington

	S			
--	---	--	--	--

NEMO – NETWORK OF EUROPEAN MUSEUM ORGANISATIONS. 2016.
Museums, migration and cultural diversity – Recommendations for museum work

				M R
--	--	--	--	-----

NIELSÉN, TOBIAS (RED.) AND NILSSON, SVEN (RED.). 2012.
Framtiden är nu. Volante QNB Publishing

	S			
--	---	--	--	--

NILSSON, ÅSA OCH PEURELL, ERIK. 2010.
 “Klassresor och kulturintresse”. I Oskarsson, Maria, Bengtsson, Mattias och Berglund, Tomas (red).
En fråga om klass – levnadsförhållanden, livsstil, politik. Malmö: Liber.

P	S			
---	---	--	--	--

NORDIC COUNCIL OF MINISTERS. 2012.
 Report on INTERCULTURALITY IN THE NORDIC COUNTRIES
 (NORDIC WORKSHOP – NORDIC COUNCIL OF MINISTERS). Oslo.

				M R
--	--	--	--	-----

Norsk PUBLIKUMSUTVIKLING. 2016.
Kulturbruk blant innvandrere i Akershus.
http://norskpublikumsutvikling.no/assets/insights/Akershus_kvalitativ_etnografisk_studie_off.pdf

		C	M R	
--	--	---	-----	--

NOU 2013:4.
Kulturutredningen 2014. Oslo: Kulturdepartementet

P	S			
---	---	--	--	--

P S I C / K M / R
 POLITISK (Norden) SOCIOLOGISK INSTITUTIONER CASES / KUNSTPRAKSIS METODER / REKOMMENDATIONER

OMC (OPEN METHOD OF COORDINATION) WORKING GROUP. 2014.
On the Role of Public Arts and Cultural Institutions in the promotion of cultural diversity and intercultural dialogue. European Agenda for Culture

		I		M R
--	--	---	--	-----

OMC GROUP. 2012.
On Cultural Diversity and Intercultural Dialogue: Reflection Paper.
 Ved Chris Torch, European Expert Network Paper

P				
---	--	--	--	--

ORTEGA, CRISTINA (ET. AL) 2012.
 Can Leisure Studies Enlighten the Development Of Cultural Audiences? In *ENCATC Journal of Cultural Management and Policy*, vol. 2, Issue 2

			K M R	
--	--	--	-------	--

PARKER, SUSAN. 2012.
Building Arts Organizations That Build Audiences. The Wallace Foundation.
 Series: Wallace Studies in Building Arts Audiences

			M R	
--	--	--	-----	--

POWELL, DAVID (RED.). 2014.
Count me in, Randers: GAIA Museum Outsider Art

P	I			
---	---	--	--	--

RASMUSSEN, JOHAN KJÆRULF. 2015.
Participation as Political Practice – on the rationalities of participation at cultural institutions.
 Odense: Institut for Kulturvidenskaber Syddansk Universitet

P	I			
---	---	--	--	--

RESEO. 2012.
Acts of cultural citizenship. Edition Universitaires d'Avignon

		C		
--	--	---	--	--

P S I C / K M / R
 POLITISK (Norden) SOCIOLOGISK INSTITUTIONER CASES / KUNSTPRAKSIS METODER / REKOMMENDATIONER

RESSURSGRUPPE FOR STÖRRE MANGFOLD. 2011.

Mangfold i kunst og kultur SYV PUNKTS STRATEGI MOT 2020. Oslo

				M	R
--	--	--	--	---	---

RIBEIRO, IASA MONIQUE. 2015.

Participation and cultural industries: drawing a way through collective and collaborative creation.

Tafter Journal

	S			
--	---	--	--	--

RIGHOLT, NIELS. 2015.

Promotion of access to culture via digital means. EENC Policy Paper

				M	R
--	--	--	--	---	---

RIGHOLT, NIELS. 2015.

MCP Broker final report – Brokering Migrants’ Cultural Participation for EU-Kommissionen

			C	
--	--	--	---	--

RIKSUTSTÄLLNINGAR. 2015.

Diversity and the museum. Visby AB

P		I		
---	--	---	--	--

RIKSUTSTÄLLNINGAR. 2014.

Museerna och mångfalden: En analys av hur den svenska museisektorn kan stödja

och ta vara på utvecklingspotentialen i det mångkulturella Sverige. Visby AB

		I		M	R
--	--	---	--	---	---

ROSS, HOWARD J. 2013.

ReInventing Diversity – Transforming Organizational Community to Strengthen People,

Purpose, and Performance. Rowman & Littlefield Publishers, Inc., Plymouth

			C	
--	--	--	---	--

SALAAM FILM & DIALOG. 2010.

Film og interkultur. Produceret til åbningen af Salaam Filmfestival i et samarbejde mellem Salaam Film & Dialog og Center for Kunst & Interkultur, København

			C	M	R
--	--	--	---	---	---

SANI, MARGHERITA. 2017.

Museums, migration and cultural diversity Recommendations for museum work.

Istituto Beni Culturali Regione Emilia Romagna

		I	C	M	R
--	--	---	---	---	---

SANI, MARGHERITA. 2015.

Participatory Governance of Cultural Heritage. EENC Report

(<http://www.eenc.info/eencdocs/papers-2/participatory-governance-of-cultural-heritage/>)

	S			
--	---	--	--	--

SAUKKONEN, PASI. 2016.

From Fragmentation to Integration. Helsinki: Sitra Memos

P			C	
---	--	--	---	--

SAUKKONEN, PASI. 2013.

Multiculturalism and Cultural Policy in Northern Europe. Nordisk Kulturpolitisk Tidsskrift, pp. 178–200

P				
---	--	--	--	--

SAUKKONEN, PASI. 2013.

Multiculturalism and nationalism: the politics of diversity in Finland in *Debating Multiculturalism in the Nordic Welfare States* pp. 270–294

P				
---	--	--	--	--

SIMON, NINA. 2010.

The Participatory Museum. Museum 2.0

		I		M	R
--	--	---	--	---	---

SORØ KUNSTMUSEUM. 2013.

Kunsten at lære sprog – Inspirationsmateriale om sprogindlæring for voksne sprogkursister på kunstmuseer. Sorø Kunstmuseum

		I	C		M	R
--	--	---	---	--	---	---

STATENS HISTORISKA MUSEER. 2013.

Uppdrag jämställda museer. Projekt JÄMUS, Statens Historiska Museer

P		I			M	R
---	--	---	--	--	---	---

STÅHL, ÅSA, AND KRISTINA LINDSTRÖM. 2014.

Patchworking publics-in-the-making: design, media and public engagement.

Doctoral dissertation in Interaction Design and in Media and communication studies.

School of Arts and Communication, Malmö University

			C		M	R
--	--	--	---	--	---	---

SØRENSEN, ANNE SCOTT. 2015.

'Deltagelse' som kulturpolitisk strategi og institutionel kulturformidling.

Odense: Institut for Kulturvidenskaber Syddansk Universitet ([http://static.sdu.dk/mediafiles](http://static.sdu.dk/mediafiles//8/o/1/%7B80171A03-B7F2-4B29-82CF-533B8BB95867%7D2%20Anne%20Scott.pdf)

[//8/o/1/%7B80171A03-B7F2-4B29-82CF-533B8BB95867%7D2%20Anne%20Scott.pdf](http://static.sdu.dk/mediafiles//8/o/1/%7B80171A03-B7F2-4B29-82CF-533B8BB95867%7D2%20Anne%20Scott.pdf))

			C		M	R
--	--	--	---	--	---	---

TERKESSIDIS, MARK. 2013.

Platform for Intercultural Europe Discussion Paper 3 Four Theses for an Audit of Culture.

Platform for Intercultural Europe (PIE)

					M	R
--	--	--	--	--	---	---

T. TAŞAN-KOK, BOLT G., PLÜSS, L., & SCHENKEL, W. 2017.

A Handbook for Governing Hyper-diverse Cities. Utrecht: Utrecht University, Faculty of Geosciences

	S				M	R
--	---	--	--	--	---	---

TAHVILZADEH, NAZEM. 2015.

Det våras för medborgardialoger. Mangkulturelt Centrum

P	S				
---	---	--	--	--	--

THOMSEN, MARGIT HELLE (RED.). 2004.

Mangfoldighed? Hans Reitzels Forlag

			C	
--	--	--	---	--

THORNING ANDERSEN, MARIE OG IDA MARI DREIJER. 2010.

Forestillingens fællesskab, en håndgribeligørelse af kulturel mangfoldighed i en teatersammenhæng, kandidatspeciale, Roskilde Universitet

P			C		R
---	--	--	---	--	---

TRAP – TRANSCULTURAL ARTS PRODUCTION. 2018.

Proposisjon til Kulturdepartementet (forslag til kulturmelding). TrAP

				M	R
--	--	--	--	---	---

TRAP – TRANSCULTURAL ARTS PRODUCTION. 2014.

Mangfold i styret – nøkkelen til suksess. TrAP

				M	R
--	--	--	--	---	---

TRAP – TRANSCULTURAL ARTS PRODUCTION. 2014.

Mer makt til mangfoldet, En publikation om vigtigheden af mangfoldighed i styret og ledelse i kulturlivet. TrAP

				M	R
--	--	--	--	---	---

TRONDHEIM KUNSTMUSEUM. 2012.

Formidling og dialog – Det andre blikket. Museene I Sør Trøndelag

		I		M	R
--	--	---	--	---	---

UNESCO. 2010.

Mapping cultural diversity, GOOD PRACTICES FROM AROUND THE GLOBE. A Contribution to the Debate on the Implementation of the UNESCO Convention on the Diversity of Cultural Expressions

			C	
--	--	--	---	--

UNESCO: MEASURING CULTURAL PARTICIPATION. 2012
(<http://www.uis.unesco.org/culture/Documents/fcs-handbook-2-cultural-participation-en.pdf>)

				M	R
--	--	--	--	---	---

VALLSTRÖM, MARIA & ENGSTRÖM LENNART. 2014.
Motbilder. Länsmuseet Gävleborg

			C	M	R
--	--	--	---	---	---

VASSENDEN, ANDERS OG NILS ASLE BERGSGARD. 2011.
Et skritt tilbake? En sosiologisk studie av unge norske kunstnere med innvandrerbakgrunn. Norsk Kulturråd

	S			
--	---	--	--	--

VESTBY, GURI, METTE. 2013.
Fylkeskommunens rolle i kulturpolitikken: Bakgrunnsnotat til Kulturutredningen 2014. NIBR-notat: 2013:101.
Oslo: NIBR.

		I	C	K	M	R
--	--	---	---	---	---	---

VLACHOU, MARIA. 2017.
The Inclusion of Migrants and Refugees: The Role of Cultural Organisations Coordination.
Acesso Cultural, Associação Cultural

	S	I	C	M
--	---	---	---	---

WALMSLEY, BEN. 2013.
Co-Creating Theatre: Authentic Engagement or Inter-Legitimation? in *Cultural Trends*, Vol. 22, No. 2, 108-118

			C	
--	--	--	---	--

WARWICK COMMISSION ON THE FUTURE OF CULTURAL VALUE. 2015.
Enriching Britain: Culture, Creativity and Growth. The 2015 Report, University of Warwick

				M	R
--	--	--	--	---	---

WELLS, MARCELLA, BARBARA BUTLER & JUDITH KOKE. 2013.
Interpretive Planning for Museums: Integrating Visitor Perspectives in Decision Making.
California: Walnut Creek

		I		M	R
--	--	---	--	---	---

WERNER, JEFF & BJÖRK, TOMAS. 2014.
Blond och blåögd. Vithet, svenskhet och visuell kultur. Skiascope 6., Göteborgs Konstmuseum

P				
---	--	--	--	--

WIKLANDER, NILS; HAGERIUS, JOHANNA; ABRAHAMSSON, ANNELI; ROSENQUIST, DAG; ENBERG, MALIN. 2018
Publik – En antologi om konst, kultur och utveckling, Kultur i Väst på uppdrag fra Kulturnämnden

P			C	M	R
---	--	--	---	---	---

PUBLIKATIONER 1995 – 2009

AIDT, MIK. 2009.
Kunst og Interkultur. København: Center for Kunst & Interkultur

			C	M	R
--	--	--	---	---	---

AUSTRALIA COUNCIL FOR THE ARTS. 1998.
The World Is Your Audience: Case Studies In Audience Development And Cultural Diversity.
Surrey Hills: Australia Council for the Arts

			C	M	R
--	--	--	---	---	---

AUSTRALIA STREET COMPANY. 2007.

It's Not Where You Are From, It's Where You're at – Building Diverse Audiences

For The Arts In Western Sydney. Sydney: Australia Street Company

			C	M	R
--	--	--	---	---	---

DAVIES, TREVOR. 2007.

Kulturel mangfoldighed set i forhold til Kunstrådet. København: Kulturudvalget

P	S		C	
---	---	--	---	--

DUELUND, PETER. 2003.

The Nordic Cultural Model. København: Nordic Cultural Institute

P		I		M	R
---	--	---	--	---	---

EDSTRÖM, NINA. 2006.

Har du sett på mångkulturkonsulenten – Utvärdering av verksamheten medregionala

konsulenter för mångkultur. Botkyrka:Mångkulturellt Centrum

P				M	R
---	--	--	--	---	---

EGELAND, HELENE. 2007.

Det ekte, det gode og det coole. Södra Teatern og den dialogiske formasjonen

av mangfoldsdiskursen. Linköping: Linköpings Universitet

			C	
--	--	--	---	--

FALK, JOHN H. 2009.

Identity And The Museum Visitor Experience. Californien: Left Coast Press

		I	C	
--	--	---	---	--

FLORIDA, RICHARD. 2005.

Cities And The Creative Class. New York:Routledge

P			C	K	
---	--	--	---	---	--

FOCK, EVA & DORTE SKOT-HANSEN. 2003.

Brændstof til kulturlivet? – en evaluering af Københavns Amtsprojekt Brændstof 2000 – 2002.

København: Center for Kulturpolitiske Studier Danmarks Biblioteksskole

		I	C	M	R
--	--	---	---	---	---

GURO MØLLER, BENTE. 2009.

Med Forbehold Om Endringer – anbefalinger og rapport framangfoldsåret 2008.

Oslo:Kultur og Kirke departementet

		I	C	M	R
--	--	---	---	---	---

HAYES, DEBI & SLATER A. 2002.

Rethinking The Missionary Position – The Quest For Sustainable Audience Development Strategies.

I Managing Leisure Volume 7, Issue 1

	S			M	R
--	---	--	--	---	---

HYLLAND ERIKSEN, THOMAS. 2009.

Paradoxes of Cultural Recognition. Farnham: Ashgate

P			C	
---	--	--	---	--

HYLLAND ERIKSEN, THOMAS. 2007.

Complexity In Social And Cultural Integration: Some Analytical Dimensions, Ethnic And Racial Studies

Vol. 30 No. 6, pp. 1055-1069. DOI: 10.1080/01419870701599481

P	S			
---	---	--	--	--

HYLLAND ERIKSEN, THOMAS & TORUNN ARNTSEN SØRHEIM. 2005.

Kulturforskelle – kultur møder i praksis. København: Munksgaard

P			C	
---	--	--	---	--

HYLLAND ERIKSEN, THOMAS. 1997.

Flerkulturell forståelse. Oslo: Tano Aschehoug

P				
---	--	--	--	--

INTERARTS. 2008.

Access Of Young People To Culture, Final Report EACEA/2008/01 (OJ 2008/S 91-122802) Mallorca: Interarts

P				
---	--	--	--	--

KOMMITTÉN FÖR JÄMSTÄLLDHET INOM SCENKONSTOMRÅDET. 2006.

Plats på scen. SOU 2006:42 Fritzes. Stockholm: Utbildnings- och Kulturdepartementet

P				
---	--	--	--	--

MCCARTHY, KEVIN F. & JINNETT, KIMBERLY J. 2001.

A new framework for building participation in the arts. Santa Monica: RAND

	S			M R
--	---	--	--	-----

MANGSET, PER, KANGAS, ANITA, SKOT-HANSEN, DORTE & VESTHEIM, GEIR. 2008.

Editor's introduction. *International Journal of Cultural Policy* 14 (1):1–5.

P	S			
---	---	--	--	--

MANGSET, PER. 2009.

The Arm's Length Principle and the Art Funding System: A Comparative Approach.

I *Pyökkönen*. red. Matti, Simainen, Niina & Sokka, Sakarias. Jyväskylä: Minerva.

	S	I		
--	---	---	--	--

MATARASSO, FRANCOIS. 2006.

Many Voices: The importance of cultural diversity in democratic society. Vara: Sweden

P				
---	--	--	--	--

MERCER, COLIN. 2006.

Local Policies For Cultural Diversity, Paper Commissioned. Institut de Cultura:

Barcelona City Council, as Chair of United Cities and Local Governments' Working Group on Culture

	S			
--	---	--	--	--

MORTON, MADDY. 2004.

Not for the likes of you: How to Reach a Broader Audience. Arts Council of England

				M R
--	--	--	--	-----

MYRVOLD, TRINE MONICA. 1998.

Kultursektor i forvitring? Økonomisk og organisatorisk utvikling i kommunal

og fylkeskommunal kultursektor på 90-tallet. NIBR prosjektrapport

b. 1998:18. Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning.

P	S		C K	
---	---	--	-----	--

NORSK KULTURRÅD. 2002.

FRI FOR FREMMEDE . En evaluering av signalprosjekt Open Scene. Oslo: Norsk Kulturråd

P			C	
---	--	--	---	--

PLATFORM FOR INTERCULTURAL EUROPE. 2008.

THE RAINBOW PAPER – Intercultural Dialogue: From Practice to Policy and Back.

P				
---	--	--	--	--

PRIPP, OSCAR (ET AL.). 2004.

Tid för mångfald. Stockholm: Mångkulturellt Centrum

			C	
--	--	--	---	--

PRIPP, OSCAR. 2004.

Mångfald I Kulturlivet. Stockholm: Mångkulturellt Centrum

		I C	M R	
--	--	-----	-----	--

REKDAL, PER BJØRN. 1999.

Norsk museumsformidling og den flerkulturelle utfordringen. Norsk museumsutvikling 7

			C	M R
--	--	--	---	-----

RIGHOLT, NIELS. 2009.

Rapport om interkulturelle erfaringer, projekter og kulturpolitiske initiativer i Norden.

NFI – Nordisk Forum for Interkultur

			C	M	R
--	--	--	---	---	---

ROCK, YVONNE. 2007.

Mångfald är framtiden: slutbetänkande. Kommittén för samordning av Mångkulturåret 2006. Edita Sverige AB

			C	M	R
--	--	--	---	---	---

ROCK, YVONNE OG EMIL PLISCH. 2005.

Agenda för mångkultur. Programförklaring och kalendarium för Mångkulturåret 2006.

SOU 2005:91. Stockholm: Fritzes

			C	
--	--	--	---	--

ROGOFF, IRIT. 1998.

How To Dress For An Exhibition. Goldsmiths College, London University

		I		M	R
--	--	---	--	---	---

SAUKKONEN, PASI AND MIIKKA PYYKKÖNEN. 2008.

Cultural Policy and Cultural Diversity in Finland. International Journal of Cultural Policy

P			C	
---	--	--	---	--

ST. MELD. NR 21. 2007–2008.

Samspill: *Et løft for rytmisk musikk.* Oslo: Kultur- og kirke departementet.

P			C	K	
---	--	--	---	---	--

ST.MELD. NR. 23. 2008–2009.

Bibliotek: *Kunnskapsallmenning, møtestad og kulturarenaieidigitaltid.* Oslo: Kultur- og kyrkjedepartementet.

		I	C	K	
--	--	---	---	---	--

ST.MELD. NR. 38. 2002–2003.

Den kulturelle skulesekken. Oslo: Kultur- og kirke departementet.

		I	C	K	
--	--	---	---	---	--

ST.MELD. NR. 48. 2002–2003.

Kulturpolitikk fram mot 2014. Oslo: Kultur- og kirke departementet.

		I	C	K	M	R
--	--	---	---	---	---	---

STATENS KVALITETS- OCH KOMPETENSRÅD. 2003.

Etnisk og kulturell mangfold i statliga myndigheter. Stockholm: Kvalitets- og kompetensråd

			C	M	R
--	--	--	---	---	---

STATENS KULTURRÅD. 2005.

Om kulturell mangfold. Stockholm: Kulturrådets omvärldsanalys

				M	R
--	--	--	--	---	---

UNESCO 2005.

Konvention beskyttelse og fremme af de kulturelle udtryksformers mangfoldighed.

The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization 2005.

Link: https://kum.dk/uploads/tx_templavoila/UNESCO_de_kulturelle%20udtryksformers_mangfoldighed.pdf

			C	M	R
--	--	--	---	---	---

Vaage, Odd Frank. 2009.

Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn. *Statistisk Sentralbyrå 2009:29.*

			C	M	R
--	--	--	---	---	---

WOOD, PHIL, LANDRY, CHARLES & BLOOMFIELD, JUDE. 2006.

The Intercultural City – making the most of diversity. Comedia

			C	
--	--	--	---	--

“What does it mean for a ‘national’ museum of modern art to embrace the ‘global’ and cultural diversity when their collections, the lifeblood for their operations, are programmatically and ontologically rooted in largely European and North American art works with their associated Eurocentric art historical curatorial and epistemological imperatives? (...) And in relation to questions of taste – what kinds of aesthetic judgements and criteria are to be made that can accommodate both western and non-western art in the same gallery spaces on equal terms?”

–
Paul Goodwin,
Confessions of a recalcitrant curator - or how to reprogramme
the global museum in *The Persistence of Taste: Art,
Museums and Everyday Life After Bourdieu*,
Culture, Economy and the Social,
Routledge, 2018

3.

UDVALGTE PUBLIKATIONER, RAPPORTER OG CASES

I det følgende kapitel følger en annoteret og kommenteret liste over en række udvalgte publikationer, rapporter og cases baseret på den samlede bibliografi i kapitel 2.

Nedenstående liste er inddelt i henholdsvis år 2010 – 2018 og år 1995 – 2009. Mangfoldig publikumsinddragelse, et offentligt tilgængeligt kultur- og kunstliv og museer som rum for dialog og gensidig læring er blandt nogle af de emner, der diskuteres, med fokus på at inkludere og engagere flere diverse målgrupper i den nordiske kultursektor.

RAPPORTER OG CASES ÅR 2010 - 2018

		I	C		R
--	--	---	---	--	---

AIDT, MIK. 2011.

Publikum og Interkultur.

København: Center for Kunst & Interkultur

BESKRIVELSE

Inspirationsbogen *'Publikum og interkultur'* består af interviews og reportager fra kulturinstitutioner i England, Holland og Danmark, som arbejder målrettet og strategisk med publikumsudvikling. Bogen fortæller om forskellige metoder til publikumsudvikling og giver inspiration til, hvordan du kan gribe arbejdet an dér, hvor du arbejder. I sidste del af bogen kan du få ideer og anvisninger til, hvordan du selv kan komme i gang med arbejdet og finde en guide til yderligere information om publikumsudvikling og mangfoldighed.

P		I	C	
---	--	---	---	--

AUDIENCE ATLAS SVERIGE. 2018.

Introduktion av Audience Atlas Sweden och Kultursegment.

Morris Hargreaves McIntyre (MHM) på vegne af det svenske Kulturdepartement

BESKRIVELSE

Rapporten *'Audience Atlas Sverige'* bygger på en større repræsentativ undersøgelse af den svenske befolkning. Den kan anvendes af alle som er interesserede i at vide mere om kunst- og kultursektorens størrelse og profil i Sverige. Majoriteten (95%) af Sveriges voksne befolkning er aktiv på kulturområdet. Biografer og museer er de mest brugte kulturinstitutioner, og MHM identificerer bl.a. at 75% af kulturbrugerne har besøgt et museum indenfor de sidste 3 år. Audience Atlas nuancerer i denne rapport hvem disse brugere er, hvorfor de kommer på museet og hvordan man kan udvikle styrke involvering og adgang for publikum. Derimod har 27% af de teaterinteresserede brugere ikke været til en teaterforestilling indenfor de sidste 3 år, hvilket betyder, at der findes en stor gruppe ikke-brugere, som er åben for "reakivering". Audience Atlas bidrager med data til at udvikle strategier for at aktivere gruppen af ikke-brugere.

			C	
--	--	--	---	--

BALFOUR, MICHAEL. 2012.
Refugee Performance – Practical Encounters.
Bristol: Intellect Ltd.

BESKRIVELSE

Teaterstykker skabt for, af og med flygtninge. I denne samling af essays kombineres nyligt bestilte værker med tekster skrevet af flygtninge. De forskellige bidrag fortæller om performances, fra teater i en thailandsk flygtningelejr til stedsspecifikke stykker, opsat i et nedslidt migrant community i England. Dermed kommer bogen med indsigter omkring modstandskraft og kreativitet blandt kunstnere, der reagerer på en aktuel og kritisk situation verden over.

P				
---	--	--	--	--

BANFORD, A. 2012.
Main Trends in Policies for Widening Access to Culture.
On behalf of the European Expert Network on Culture.
Produced for the OMC group on Inclusive Culture

BESKRIVELSE

Adgang til kulturlivet er blevet et vigtigt emne på den europæiske kulturpolitiske dagsorden såvel som på andre regeringsniveauer. *“The European Civil Society Platform on Access to Culture”*, der blev lanceret i forbindelse med The European Agenda for Culture’s arbejde med en struktureret dialogproces, har udarbejdet politiske retningslinjer med en række anbefalinger til Europa-Kommissionen, EU-medlemsstaterne og andre regeringsniveauer. De spænder fra “at forstå alle offentlighedens behov” til at “øge bevidstheden om de juridiske rammer for adgang til kultur”. Retningslinjerne påpeger, at der er en kløft mellem normative diskurser, hvilket understreger behovet for at give adgang til kultur for alle og sætte fokus på den sociale virkelighed.

				M	R
--	--	--	--	---	---

BJÖRGVINSSON, ERLING, PELLE EHN
& PER-ANDERS HILSSGREN. 2012.
Agonistic Participatory design – working with marginalized social movements. CoDesign, International Journal of CoCreation in Design and the Arts.
Londen: Taylor & Francis

BESKRIVELSE

Participatory design (PD) er blevet mere og mere involveret i de offentlige sfærer, og hverdagen kredser ikke længere udelukkende rundt omkring arbejdspladsen. Der skitseres her en alternativ innovationspraksis i overensstemmelse med PD’s oprindelige visioner baseret på erfaringer med at køre Malmö Living Labs – et åbent innovationsmiljø, hvor nye konstellationer, problemstillinger og ideer udvikler sig fra bunden til langsigtede samarbejder blandt forskellige interessenter. Tre sager og kontroversielle spørgsmål behandles i artiklen; ‘agonistiske offentlige rum’, ‘tingsliggørelse’ samt ‘infrastruktur’ udforskes i forhold til demokrati, innovation og andre fremtidsorienterede praksisser.

P	I			M	R
---	---	--	--	---	---

BORELLO, MATTHIAS HVASS,
SOLVEIG THORBORG & MIK AIDT. 2012.
Take Part: ArtReach. Kunsten og institutionen i brugerinddragelsens tidsalder.
København: Nikolaj Kunsthall

BESKRIVELSE

Publikationen, som er et samarbejde mellem Nikolaj Kunsthall og Fabrikken for Kunst og Design i København, er en præsentation af det outreach-projekt, som Nikolaj Kunsthall kuraterede i årene 2010–2012 under titlen ArtReach, finansieret af Kunstrådet. Artreach undersøgte kunsthallens råderum og muligheder for at facilitere kollaborative kunstprocesser udenfor kunsthallen i tæt dialog med udvalgte befolkningsgrupper, deres lokale miljøer og kunstnere, hvis praksis bygger på involvering og dialogiske ressourcer og redskaber. ArtReach var et samarbejde mellem Kunsthallen, lokale kulturhuse og tre danske kunstnerenheder. De tre kunstnerenheder arbejdede med deltagerbaseret og stedsspecifik kunst

			C	
--	--	--	---	--

BROWN, ALAN S. &
JENNIFER L. NOVAK-LEONARD. 2011.
Getting In On the Act. How arts groups are creating opportunities for active participation,
The James Irvine Foundation

BESKRIVELSE

Denne rapport belyser det stigende deltagerbaserede engagement inden for kultursektoren i dag, og tilbyder eksempler på diverse case studier. Iflg. rapportens forfattere befinder vi os i en overgangsfase inden for kulturproduktion, hvor vi bevæger os væk fra “sæt-dig-tilbage-og-få-kultur-formidlet” til “gør-kultur”. Aktive eller partcipatoriske kunstpraksisser er under udvikling, og deltagelse redefineres i takt med at flere og flere publikummer vælger at engagere sig med kunsten på nye, mere aktive og udtryksfulde måder. Den økonomiske krise, som startede i 2008, stigende billetpriser, SoMe, og efterspørgslen på customized oplevelser baner vejen for en kunstpraksis med aktiv deltagelse. Iflg. rapportens forfattere skaber denne udvikling et behov for kunstneriske ledere, der med et holistisk syn er klar til at acceptere, integrere og fejre alle former for kulturelle projekter. Hvordan kan dette gøres uden at gå på kompromis med kunstneriske visioner?

P	I	C		M	R
---	---	---	--	---	---

BRÆNDHOLT LUNDGAARD, IDA &
JENSEN, JACOB THOREK (RED.). 2015.
Museer, borgere og bæredygtige løsninger
Contributions by: Lene Floris, Christian Hede, Temi Odumosu, Emily Pringle, Mikkel Bogh, Anne Larsen, Carla Padro, Ingeborg Svennevig, Eskil Vagn Olsen, Alia Rayyan, Hanne Strager, Lorena Sanchu Querol, Emanuel Sancho, Kim Clausen, Peter Carstensen, Iben Granum Møller, Christine Buhl Andersen, Nils M. Jensen, Paul Moore, Mette Skeel. København: Kulturstyrelsen

BESKRIVELSE

Publikationen stiller skarpt på museer og bæredygtig udvikling af vores samfund med udgangspunkt i resultaterne fra Kulturstyrelsens Nationale Brugerundersøgelse fra 2014. Der præsenteres hovedresultater fra undersø-

tre steder i København: 1) *GrApp your Identity* skabte digitale værktøjer for kulturel oplysning for at lære børn og unge om værdien af kultur. 2) Kunstnergruppen Parfyme arbejdede med borgerinddragelse og dialogiske rum i et – til tider belastet – lokalmiljø, med fokus på at få kunsten ud på gaden i dialog med de lokale unge. 3) Kunstnergruppen YNKB lavede samskabelsesprojektet *Den Fælles Køkkenhave* omkring fødevarerforsyning og fællesskaber, gennem et samarbejde med et lokalt folkekøkken. Publikationen dækker over case beskrivelser med tilhørende praktiske anbefalinger, samt interviews, artikler og kulturpolitiske samtaler med projektets interne og eksterne samarbejdspartnere.

			C	M
--	--	--	---	---

BRAHMACHARI, SHANTI &
KARIN BRUNVATHNE BJERKESTRAND,
HEIDI M. HARALDSEN, SIRI INGUL &
ANNA S. SONGE-MØLLER. 2016.
Narrativ Identitet. Tell Forlag

BESKRIVELSE

Antologien *Narrativ identitet* belyser drama- og teaterfaglige metoder fra arbeid i skole og grupper med varierende sosial og kulturell bakgrunn. Boken tar for seg begrepet «narrativ identitet» og undersøker det opp mot to eksisterende praksiser i Norge i dag; SolidaritetsForumTeater og TekstLab. Den henvender seg primært til studenter på lærerutdanningen og på faget Flerkulturell forståelse, men vil i tillegg være av interesse for alle som arbeider interkulturelt. Boken starter med et teorigapittel som undersøker og belyser fenomenet narrativ identitet. Deretter beveger den seg over i to praktisk funderte kapitler, for til slutt å samle trådene i et kapittel der alle delene settes i «spill» med hverandre. Fagboken presenterer teori og praksis i samspill, avdekker et teoretisk landskap og gir praktiske redskap til de som jobber med drama og teater i det interkulturelle Norge.

P

S

I

C / K

M / R

POLITISK (Norden) SOCIOLOGISK INSTITUTIONER CASES / KUNSTPRAKSIS METODER / REKOMMENDATIONER

P

S

I

C / K

M / R

POLITISK (Norden) SOCIOLOGISK INSTITUTIONER CASES / KUNSTPRAKSIS METODER / REKOMMENDATIONER

gelsen og aktuelle tendenser i publikumsadfærd. En række museumsledere og forskere bidrager med artikler, med udgangspunkt i resultaterne fra de lokale brugerundersøgelser, omkring bæredygtighed i en museums kontekst (kultur i samspil med sociale, økonomiske og miljømæssige parametre), potentialerne i diversitet indenfor kunst- og kulturområdet (anerkendelse af forskellige køn, alder, uddannelse, etnicitet, spiritualitet og seksuel orientering) og flerstemmighed som ramme for udvikling af medborgerskabskompetencer.

P		C	M	R
---	--	---	---	---

BRÆNDHOLT LUNDGAARD, IDA & JACOB THOREK JENSEN (RED.). 2014.

Museums, knowledge, democracy, transformation.

Bidrag fra: Adele Chynoweth, Bo Skaarup, Camilla Mordhorst, Ditte Vilstrup Holm, Flemming Just, Gert Biesta, Louise Egholm Burchart, Pier Luigi Sacco, Sanne Kofoed Olsen, Yasmin Khan. København: Kulturstyrelsen

BESKRIVELSE

Publikationen præsenterer resultaterne fra den Nationale Brugerundersøgelse fra 2013, som er baseret på mere end 200 danske museer og kulturinstitutioner. Herunder identificeres retninger for museumsudvikling i udviklingen af kulturelt demokrati, både på sektorniveau og institutionsniveau. Publikationen belyser hvordan museer, som demokratiske dannelsesinstitutioner i samfundet, kan skabe konstruktive input for social og kulturel forandring og adresserer overordnet set fire forskellige tematikker:

Identity and Learning Behaviour fokuserer på brugerens sociale og professionelle læring og hvordan museet kan bidrage til øgede medborgerskabskompetencer for den enkelte.

Space for Intercultural Dialogue reflekterer over det faktum, at én tredjedel af brugerne meddeler, at de har en kultur forankring i andre lande end Danmark.

Gender Equality omhandler det faktum, at mænd er overrepræsenterede i museumsbestyrelser og museumsledelse, desuden er udstillinger og samlinger dominerede af mænd.

Cultural Tourism beskriver, at én fjerdedel af museernes brugere er udenlandske turister og det forventes at denne tendens er stigende. Her ser publikationen på relationer mellem lokal involvering og internationalt strategisk fokus.

Brugerundersøgelsen viser samlet set en stigning i museumsbesøg, samt stigende brugertilfredshed og støt stigende publikumstal hos det unge segment. Statistikker præsenteres sammen med analyser og refleksioner fra ledelsesperspektiver og internationale, tværfaglige ekspert perspektiver.

P		C	M	R
---	--	---	---	---

BRÆNDHOLT LUNDGAARD, IDA & JENSEN, JACOB THOREK (RED.). 2013.

Museums – social learning spaces and knowledge producing processes. Bidrag fra: Thomas Bloch Ravn, Amareswar Galla, Christian Gether, John H. Falk, Jacob Christian Salvig, Martha Flemming, Jette Sandahl, Lynn D. Dierking, Søren Friis Møller, Niels Righolt. København: Kulturstyrelsen

BESKRIVELSE

Museums – social learning spaces and knowledge producing processes er Kulturstyrelsens publikation om at skabe muligheder for danske museer til at udvikle åbne sociale læringsrum for vidensproduktionsprocesser, social forandring og bæredygtig vækst. Herunder fokus på samskabelse og inklusionsprocesser som redskaber for at imødekomme museernes samfundsmæssige ansvar. Den Nationale Brugerundersøgelse 2012 danner grundlag for publikationen og er samtidig baseret på et internationalt seminar fra maj 2013 på kunstmuseet ARKEN, hvor 230 museumsledere, kuratorer og undervisere diskuterede brugerdeltagelse og flerstemmighed inden for kunst- og kulturområdet. Publikationen beskriver seks overordnede temaer: 1) museernes potentiale som sociale læringsrum for vidensproduktion, 2) mangfoldighed og interkulturel dialog, fokus på strategisk ledelse med et brugerperspektiv, 3) motivation læringsmetoder: forståelse for museumbrugerens motivation og læring, 4) social inklusion og interdisciplinaritet, 5) museet som socialt læringsrum, 6) kulturelt demokrati og brugerinddragelse som omdrejningspunkt for vidensproduktionsprocesser og institutionel forandring.

P			
---	--	--	--

DA MILANO, CRISTINA & NIELS RIGHOLT. 2015.
Mapping of practices in the EU Member States on promoting access to culture via digital means,
EENC Report

BESKRIVELSE

Council Work Plan for Culture 2015 – 2018 fokuserer på fire kerne prioriteter for værdifuld handling på ledelsesniveau i EU: 1) accessible and inclusive culture; 2) cultural heritage; 3) cultural and creative sectors: creative economy and innovation; 4) promotion of cultural diversity, culture in EU external relations and mobility. I forlængelse lanceredes OMC Open Method of Coordination Working Group 23. marts 2015 med henblik på at promovere adgang til kulturlivet via digitale løsninger. Arbejdsgruppen skulle identificere hvordan digitale teknologier har forandret den måde som mennesker bruger, har adgang til og producerer kulturelt indhold. Hvad er virkningen af digitale muligheder inden for publikumsudvikling og institutionspraksis? Ekspertter fra arbejdsgruppen kortlagde eksisterende politikker og projekter for at udpege ‘good practice’ og udarbejde en manual til branchen. Publikationen kommer med case studies for hvordan kulturinstitutioner kan implementere en inkluderende praksis for marginaliserede grupper i samfundet med museet som redskab for empowerment. Herunder fokus på samskabelse, identitet, adgang, publikumsudvikling og nye konceptformater med udgangspunkt i forskellige digitale løsninger.

		I	
--	--	---	--

DA MILANO, C. & E. FALCHETTI (RED.). 2014.
Stories for Museums, Museums for Stories. Digital Storytelling and inclusive scientific museums: a European project. Vetrani

BESKRIVELSE

Diamond “Dialoguing Museums for a New Cultural Democracy” projektet var et to-årigt projektet medfinansieret af den europæiske kommission indenfor Grundtvig programmet (voksenuddannelse) fra 2012 – 2014. Projektet havde til formål at sætte naturviden-

skabelige museer sammen med forskningscentre for at skabe mulighed for læringsrum for voksne mennesker. Diamond arbejdede for at implementere pilot aktiviteter indenfor de naturvidenskabelige museer målrettet socialt dårligt stillede voksne. Projektet gjorde brug af informations- og kommunikationsteknologi, herunder digital storytelling, som redskab til social inklusion. Der blev samlet mere end 100 fortællinger og 55 museumsmedarbejdere blev uddannet til at bruge den digitale storytelling metodologi inden for 2 år.

P	S		
---	---	--	--

ELGVIN, OLAV; JON ROGSTAD & SARAH FOSSEN SINNATHAMBY. 2013.

Rurbane møter Deltakelse og samhold blant ungdom og kvinner på Stovner. Fafo

BESKRIVELSE

Temaet for denne rapport er sociale møder i Stovner, Norge, og hvordan disse kan bidrage til at stimulere en øget samfundsdeltagelse blandt unge medborgere samt kvinder. Udgangspunktet for rapporten er, at Stovner har gennemgået en forandring: fra at være et byområde præget af en majoritet af etnisk norske beboere, er området i dag et af Oslos mest multikulturelle distrikter. Denne udvikling har skabt nogle udfordringer – ikke mindst i forhold til hvad der skal holde fællesskabet sammen i dette nye lokalsamfund, hvilke kørselsregler skal være til stede, og hvordan kan nye mødesteder udvikles i det etablerede lokalmiljø? Hvad skal forbinde Stovners befolkning i fælles lokalsamfund? Det antages, at fællesmøder er arenaer for kommunikation mellem myndigheder, organisationer og beboere. Projektet er forankret i Groruddalen-initiativet, hvis ambition er at fokusere på potentialer frem for problemer.

P

S

I

C / K

M / R

POLITISK (Norden) SOCIOLOGISK INSTITUTIONER CASES / KUNSTPRAKSIS METODER / REKOMMENDATIONER

P

S

I

C / K

M / R

POLITISK (Norden) SOCIOLOGISK INSTITUTIONER CASES / KUNSTPRAKSIS METODER / REKOMMENDATIONER

P				
---	--	--	--	--

EUROPEAN COMMISSION. 2012.
*European Audiences: 2020 and beyond;
Conclusions of the Conference organised
by the European Commission on 16-17*

BESKRIVELSE

Konferencen “European Audiences: 2020 and beyond” begyndte med en diskussion om, hvad publikumsudvikling er, og hvorfor man bør overveje det som et kernelement ved enhver organisations- og arrangementsplanlægning. Der undersøgte derefter, hvordan publikum kunne styrkes ved at involvere dem i den løbende programlægning, hvordan publikum kan engagere sig ved at dele erfaringerne i dialog eller tage direkte aktiv del i processen, hvordan målgrupper kan udvides og diversificeres yderligere, og hvordan man kan tackle udfordringer for kulturinstitutioner med hensyn til at hoste og forvalte publikum og deres forventninger.

		I	C	M
--	--	---	---	---

DYSTHE, OLGA, NANA BERNHARDT
& LINE ESBJØRN. 2013.
*Dialogue-based teaching. The art museum
as a learning space.*

Copenhagen & Oslo: Skoletjenesten & Fagbokforlaget

BESKRIVELSE

Publikationens ser på museet som læringsrum, hvor læring sker når den studerendes nysgerrighed og kreativitet er vakt til live gennem samtale og praktisk-æstetisk aktivitet. Med udgangspunkt i dialogbaseret undervisning dokumenterer og gennemgår bogen 7 forskellige cases, hvor erfarne museumsundervisere arbejder med at engagere de studerendes “livsverdener” og sætte flerstemmigheden i spil blandt grupper af børn og unge (på Nikolaj Kunsthal, Designmuseum Danmark, ARKEN, J.F. Willumsens Museum, KØS – museet for kunst i det offentlige rum, Statens Museum for Kunst, Thorvaldsens Museum). Bl.a. med brug for kunst og design som omdrejningspunkt for dialog omkring samfundsmæssige spørgsmål. Som udgangspunkt for at analysere de 7 cases tager

bogen udgangspunkt i arbejdsspørgsmålet “hvordan kan kunstmuseer engagere børn og unge og fungere som alternativ læringsrum for at øge medborgerskab?”.

		I		M
--	--	---	--	---

EDSTRÖM, NINA & CHARLOTTE
OSMOS HYLTÉN-CAVALLIUS. 2011.
*Inkluderingsprocesser i kulturlivet.
Mångkulturellt centrum*

BESKRIVELSE

Nina Edström’s og Charlotte Hyltén-Cavallius’ rapport *Osmos. Inkluderingsprocesser i kulturlivet*, på vegne af Kulturdepartementet, undersøgte resultaterne af Mångkulturåret (2006) for de offentligt finansierede kulturinstitutioners organisation, samt produktions- og publikumsarbejde.

Formålet var at belyse gode eksempler på mangfoldighedsarbejde, samtidig med at identificere udfordringerne med henblik på at skabe langsigtede strukturændringer i kulturinstitutionerne. Den største udfordring var institutionernes personalesammensætning ift. race og etnicitet. Forfatterne konkluderer, at institutionerne med fordel kan kortlægge sammensætningen af medarbejdere via principper om frivillighed, evaluering og selvidentifikation for at skabe et solidt grundlag for udviklingsarbejde, der modarbejder diskrimination. Rapporten understreger, at der skal være en strategi fra ledelsen og at spørgsmålet om mangfoldighed må være en del af budgettet. Desuden skal forandringsarbejdet også opfattes som et reelt behov for personalegruppen.

	S	I		
--	---	---	--	--

FURUMARK, ANNA (RED.). 2013.
Att störa homogenitet, Nordic Academic Press

BESKRIVELSE

Hvor kommer billedet af et homogent svensk folk fra? Hvordan opbygges forestillingerne om det normale? Hvilken rolle spiller kulturinstitutioner i forhold til at skabe et mere åbent samfund, hvor alle kan deltage? I denne antologi diskuterer en række kendte kommentatorer,

forskere, praktikere og fagfolk fra kultur- og kulturarvssektoren disse spørgsmål og ser på forestillinger om kulturel renhed og homogenitet som samfundsidealer. Bogen giver desuden et unikt indblik i hvordan blandt andet racisme, islamofobi og antisemitisme styrkes via forestillinger om kulturel homogenitet, hvor kulturarv bruges til at opdele folk i dem, der kan deltage og dem, der bliver holdt udenfor. Bogen kommer med forslag til hvordan vi kan bygge bro på tværs af forskelle og skabe fællesskaber, heri ligger et stort ansvar, samt enorme muligheder, for kulturinstitutioner og andre samfundsaktører.

P			C	
---	--	--	---	--

IVARSSON, SARA REBECKA. 2015.
*Publiken som inte ville komma, Göteborgs
stadsmuseums arbete för att bredda publiken
ur ett mångfaldsperspektiv samt en kartläggning
av målgruppen museiovana, unga vuxna
från Göteborgs ytterområden*

BESKRIVELSE

Göteborgs Stadsmuseum ønsker at nå ud til en bredere målgruppe end hvad de gør i dag. Formålet med denne undersøgelse er til dels at kortlægge, hvorfor den valgte målgruppe (unge voksne fra Göteborgs ydre områder) ikke kommer på museet og at studere, hvordan Göteborgs bymuseum arbejder for at nå ud til denne specifikke målgruppe. Derudover påpeger undersøgelsen også, forskellige konkrete muligheder for udvikling og samarbejder med henblik på at kunne nå ud til den ønskede målgruppe.

	S			
--	---	--	--	--

KULTURANALYS NORDEN. 2018.
*Vem får vara med? – perspektiv på inkludering
og integration i kulturlivet i de nordiske lande,
Nordisk Kulturfakta*

BESKRIVELSE

Hvem kan deltage og under hvilke forhold? Hvem deltager i hvilke former for kultur? Hvad sker der med kulturen og kunsten, når den bruges som et inte-

grationspolitisk værktøj? I antologien “Vem får vara med? Perspektiv på integration och inkludering i det nordiska kulturlivet“ diskuterer 19 nordiske forskere, hvordan kulturpolitik er blevet en arena for diskussion om integration og inklusion, og de stiller spørgsmålet: hvor inkluderende er kulturlivet i de nordiske lande?

		I	C		M	R
--	--	---	---	--	---	---

LAURSEN, ANNEKEN APPEL; NIELS RIGHOLT,
DANIELLE GULDMANN SEKWATI, SOFIE ILSØE
SJÖBLOM & CHRISTINA PAPSØ WEBER. 2014.
Tools for change. How Outreach Makes Museums Matter,
København: Center for Kunst & Interkultur

BESKRIVELSE

Publikationen *Veje til Forandring* blev udgivet gennem et samarbejde mellem ARKEN kunstmuseum, det lokalhistoriske museum Den Gamle By og Center for Kunst og Interkultur. Publikationen undersøgte tre spørgsmål: Hvad indeholder meningsfulde museumsoplevelser for nye målgrupper? Hvordan kan kulturinstitutioner arbejde med at favne nye målgrupper? Og hvad kan kunst- og kulturhistoriske museer lære af hinandens måder at arbejde med brugerinddragelse på?

Publikationen ser på tre temaer (relationer, samfundsrelevans og mødesteder) og formidler de vigtigste resultater i forhold til teoretiske og metodiske refleksioner, herunder udlægning af projektets konkrete cases, samt ekspertkommentarer. Undersøgelsesfeltet var i Den Gamle By at fokusere på organisationens nye status som bymuseum med særligt fokus på aktiviteter i Gellerup – en ofte udskældt bydel. Samarbejde med Bydelsmødre (en forening der hjælper kvinder med at skabe netværk i deres lokalsamfund). På Kunstmuseet ARKEN var omdrejningspunktet ansættelsen af en ny medarbejdergruppe – 10 unge i alderen 15-17 år, der skulle fungere som outreach medarbejdere – og deres indvirkning på institutionen. De byggede bro mellem institutionen og lokalsamfundet.

S I

LYNCH, BERNADETTE. 2011.

Whose cake is it anyway? Paul Hamlyn Foundation

BESKRIVELSE

I 2009 bestilte Paul Hamlyn Foundation Dr. Bernadette Lynch til at samarbejde med 12 britiske museer og deres lokale partnere omkring museers og galleriers publikumsudvikling- og praksis, relationer til lokalområdet og civilsamfundet. De 12 museer er alle velkendte for deres offentlige engagement. Denne rapport opsummerer arbejdet og udlægger svarresultater fra medarbejdere og lokale partnere omkring hvad de forstod ved engagement og involvering i de ovenstående 12 museer, og hvorvidt involveringen havde en virkning. Desuden berører rapporten de 12 museers fremtidige retninger indenfor publikumsudvikling.

S I C M

MATARASSO, FRANCOIS. 2010.

Full, free and equal: on the social impact of participation in the arts, Bristol: Knowle West Media Centre

BESKRIVELSE

I *Full, free and equal: on the social impact of participation in the arts* peger Matarasso på de sociale indvirkninger af deltagelse i kunsten, herunder kunstens sociale værdi og – i forlængelse af denne samtale – relationen mellem en økonomisk diskurs og en social diskurs. Matarasso kaster et historisk blik på forholdet mellem kunsten og publikum, fra idéer fra Oplysningstiden hvor publikum havde en passiv rolle over Modernismen og frem til i dag. Desuden ser han nærmere på de europæiske nationalstaters kulturpolitikker og hvorfor brugerdeltagelse er blevet en vigtig del af kulturpolitikken i det 21. århundredes liberale demokratier.

I C M

MELLEMSETHER, HANNA. 2014.

Bare gjør det! HVORDAN GJØRE MUSEET MER TILGJENGELIG FOR ALLE. Museene i Sør-Trøndelag

BESKRIVELSE

Museet i Sør-Trøndelag (MiST) har i overensstemmelse med konventionen og i tråd med deres egen strategiske plan, etableret et årligt internt kursus som en form for "førstehjælp" for medarbejdere, der arbejder med tilgængelighed til museerne og til museernes formidling og viden om museer. Dette hæfte er beregnet som en projektmappe med tips, tjeklister og oversigt over eksterne ressourcer. Hæftet er blevet udarbejdet efter en ide og meget inspiration fra Göteborgs Stadsmuseums projekt, FunkTek. Noget er blevet oversat fra deres publikation, noget tilpasset norske forhold. Andre afsnit i hæftet er baseret på egne erfaringer fra internationale projekter og internt arbejde med tilgængelighed på MiST.

I C M R

MOOS, THYGE, STINE LARSEN & IDA BRÆNDHOLT LUNDGAARD. 2012.

Unge og museer – en best practice publication. København: Kulturstyrelsen

BESKRIVELSE

I denne best practice publikation præsenterer Kulturstyrelsen, hvordan en række danske museer har arbejdet med unge som målgruppe. Eksemplerne er til inspiration for museer, kulturinstitutioner og andre, der ønsker at styrke inddragelsen af unge i udviklingen af formidling og kommunikation. Det er hensigten, at best practice publikationen – sammen med den kvalitative undersøgelse af unges brug og ikke-brug af museer – skal danne grundlag for at skabe fælles engagement og et fælles ansvar for en professionel udvikling af museernes formidling til og med unge. Målgruppen på museerne er museumsledere, formidlingsmedarbejdere, inspektører samt presse- og kommunikationsmedarbejdere. Publikationen kan også inspirere f.eks. uddannelsesinstitutioner, kommuner og politiske beslutningstagere til at igangsætte nye initiativer, der har fokus på målgruppen. Rapporten er disponeret, så den både kan læses i sin helhed, men også selektivt – afhængig af, hvilke cases der har særlig interesse.

C M R

MYNDIGHETEN FÖR KULTURANALYS. 2015.

Kultur av vem? En undersökning av mångfald i den svenska kultursektorn. Rapport 2015:2

BESKRIVELSE

I lyset af de resultater og begrundelser, der er fremlagt i rapporten, foreslås der at revidere kontrollen og opfølgningen af planer for mangfoldighed til kulturinstitutioner. Rapporten indikerer, at de politiske direktiver er relevante for den måde, hvorpå kulturinstitutionerne vælger at arbejde med mangfoldighed og repræsentativitet. En tilgængelig måde at opnå øget mangfoldighed på i kulturområdet er således ved at præcisere betydningen af dette arbejde med mangfoldigheden.

I M R

OMC (OPEN METHOD OF COORDINATION) WORKING GROUP. 2014.

On the Role of Public Arts and Cultural Institutions in the promotion of cultural diversity and intercultural dialogue. European Agenda for Culture

BESKRIVELSE

En stærk tro på at den kulturelle mangfoldighed er værdifuld, en merværdi og en mulighed for europæiske samfund har været gennemgående vores ekspertgruppes arbejde, indkaldt inden for rammerne af dagsordenen for "Agenda for Culture" til at fokusere på de offentlige kunst- og kulturinstitutioners rolle ved promoveringen af kulturel mangfoldighed og interkulturel dialog. Denne positive forståelse af kulturel mangfoldighed er fundamentet i og perspektivet for denne rapport.

P

OMC GROUP. 2012.

On Cultural Diversity and Intercultural Dialogue: Reflection Paper. Ved Chris Torch, European Expert Network Paper

BESKRIVELSE

Den Europæiske Union giver en glimrende mulighed for at gentænke mobilitet hos mennesker og erfaringer – hvis det er tænkt som et kulturelt projekt. Ved et udelukkende fokus på kun at udveksle varer og administrative opgaver, vil problemer med mobilitet og migration ikke blive opfyldt. Oprettelsen af en OMC-gruppe med fokus på interkultur og mangfoldighed er et vigtigt skridt i processen med at omdefinere europæisk politik-udveksling. Samtidig har integrationen af immigranter i majoritetssamfundet forårsaget en intens debat i mange år. Hvad er et passende kulturelt svar?

M R

RESSURSGRUPPE FOR STÖRRE MANGFOLD. 2012.

Mangfold i kunst og kultur
SYV PUNKTS STRATEGI MOT 2020. Oslo

BESKRIVELSE

Kulturel mangfoldighed skal være en naturlig del af kunst- og kulturliv. For at få retning og fart – momentum – på arbejdspladsen er der behov for en national handlingsplan på syv punkter, der har et år til opstart og syv år til gennemførelse. Planen går derfor frem frem til 2020, men med klare milepæle i 2014. I rapporten følger en analyse af et landskab i forandring og et forslag til en syv-punkts strategi.

C

RIGHOLT, NIELS. 2015.

MCP Broker final report – Brokering Migrants' Cultural Participation

BESKRIVELSE

Brokering Migrants' cultural participation eller *MCP Broker* var et to-årigt projekt (2013 – 2015). Formålet med projektet var at styrke og stimulere migranternes kulturelle deltagelse ved at forbedre kapaciteten hos de lokale offentlige kulturinstitutioner i forhold til interaktionen med en mangfoldig lokalbefolkning. Projektpartnere i Italien, Spanien, Østrig, Belgien og Sverige deltog

P

S

I

C / K

M / R

POLITISK (Norden) SOCIOLOGISK INSTITUTIONER CASES / KUNSTPRAKSIS METODER / REKOMMENDATIONER

P

S

I

C / K

M / R

POLITISK (Norden) SOCIOLOGISK INSTITUTIONER CASES / KUNSTPRAKSIS METODER / REKOMMENDATIONER

med videndeling og erfaringer. I Italien og Spanien, hvor kulturelle institutioner ikke adresserer migranternes kulturelle deltagelse strategisk, har MCP Broker hjulpet med at fremhæve den aktuelle situation og skabe bevidsthed hos kulturinstitutioner og beslutningstagere for at sætte mangfoldighedsledelse på dagsorden i den kulturelle sektor. Belgien kan ses som en inkubator for interkulturalitet og et konstant laboratorium for forhandling. Gennem de sidste 3 årtier er Belgien blevet et land hvor flere migranter opholder sig permanent, derfor er mange græsrodsorganisationer engagerede i den fortløbende promovning af MCP. Sverige og Østrig meldte om lignende situationer.

Migranternes selvorganiserede initiativer viste sig at være meget aktive i de fleste af de deltagende lande, samt meget villige til at etablere aktive og bæredygtige partnerskaber med den kulturelle sektor. Her har MCP Broker bidraget med brugbare redskaber og værdifuld praksisudveksling for fremtidige samarbejder.

Generelt har der været succes med at samarbejde med 'community curators' (kulturaktører med migrant baggrund) og interkulturelle kuratorer, især hos museer, allerede i udviklingen af projekter/udstillinger. Teatre har god erfaring med at udvikle nye formater som inkluderer og migranter og gør adgangen til teatret lettere. Det har vist sig at være givende at øge kendskabet til sociale koder (adfærd osv.) indenfor den kulturelle sektor, samt etablere en klar kontakt mellem den kulturelle sektor og uddannelsessystemet.

Hvis MCP Broker's metoder og redskaber skal fungere skal der være en vis grad af engagement fra ledelsesniveau i kulturinstitutionerne (klare politikker og/eller konkrete strategier for at arbejde med inklusion og mangfoldighed), forankret i bestyrelses- og ledelsesarbejde. Best practice eksemplerne findes hvor den institutionelle forankring er tilstede.

		I		M	R
--	--	---	--	---	---

RIKSUTSTÄLLNINGAR. 2014.

Museerna och mångfalden: En analys av hur den svenska museisektorn kan stödja och ta vara på utvecklingspotentialen i det mångkulturella Sverige. Visby AB

BESKRIVELSE

Riksställningar har til opgave at støtte museer og andre udstillere med udvikling og samarbejder. Det

betyder blandt andet, at de støtter udstillingsbranchen med global verdensomspændende analyse, rådgivning og test for introduktion af nye teknologier og metoder samt forskellige former for fagspecifik uddannelse, konferencer og nyhedsbreve. Der udsendes jævnligt dybdegående analyser og udviklingsforslag baseret på et specifikt spørgsmål eller emne. Et sådant stykke arbejde har udfoldet sig i 2014, og der gives en analyse af, hvordan den svenske museumssektor kan støtte og tage vare på udviklingspotentialiet i det multikulturelle Sverige.

			C		
--	--	--	---	--	--

Ross, Howard J.: *ReInventing Diversity – Transforming Organizational Community to Strengthen People, Purpose, and Performance*, Rowman & Littlefield Publishers, Inc., Plymouth, 2013

BESKRIVELSE

Reinventing Diversity beskriver hvorfor de fleste mangfoldighedsprogrammer fejler og hvordan vi kan få dem til at fungere. Gennem interviews, personlige beretninger, statistik og case studies beretter Howard Ross, at der ikke findes et quick fix, når mangfoldighed skal være fast forankret kultur i en virksomhed og ikke blot en attitude. Ved at udfordre vores egne ubevidste og ekskluderende fordomme, imod race, sprog, køn, seksualitet, etnicitet og kultur, kan vi bygge produktive og samarbejdsvillige miljøer, hvor alle er inkluderede.

			C	M	R
--	--	--	---	---	---

SALAAM FILM & DIALOG. 2010.

Film og interkultur. Produceret til åbningen af Salaam Filmfestival i et samarbejde mellem Salaam Film & Dialog og Center for Kunst & Interkultur, København

BESKRIVELSE

Interkulturel undervisning med film; Hvordan håndterer skolerne at udøve 'interkulturel undervisning'? Hvad dækker begrebet egentligt over – og hvilke værktøjer har læreren til rådighed? Film kan skabe større forståelse mellem mennesker – på tværs af kulturer, religioner og tanke-sæt. I rapporten behandles Salaam's arbejde med

interkulturel undervisning, og der argumenteres i den forbindelse for, hvordan film kan bruges som brobygger for inklusion og interkulturel dialog med et særligt fokus på et ungt og diverst publikum.

		I	C	M	R
--	--	---	---	---	---

SANI, MARGHERITA. 2017.

Museums, migration and cultural diversity Recommendations for museum work. Istituto Beni Culturali Regione Emilia Romagna

BESKRIVELSE

Arbejdet med problemer relateret til migration kører parallelt med de indsatser, som mange museer arbejder med for at blive mere åbne og at udvikle nye måder at arbejde med og til offentligheden på. Museer har potentialitet til "at forklare samfundet som et samfund i overgang, i bevægelse, i evig forandring, som et samfund præget af kulturer i flertal og dermed ved kontinuerlige møder med andre, ved løbende kontaktoplevelser og kontrast". For at museet skal være et sted for flest mulige er der brug for nye strategier for museumsarbejdet for museer af alle kategorier og størrelser. I dette værk indgår retningslinjer for anbefalinger om, hvordan disse strategier kan se ud i den specifikke sammenhæng ved de centrale museumsopgaver i forhold til arbejdet med indsamling (herunder bevarelse og forskning), udstilling og outreach. Der beskrives både mindre foranstaltninger, som kan implementeres til en rimelig pris, og omfattende ændringer, som vil påvirke hele museet og kræver langsigtede processer.

P			C		
---	--	--	---	--	--

SAUKKONEN, PASI. 2016.

From Fragmentation to Integration. Helsinki: Sitra Memos

BESKRIVELSE

Formålet med denne artikel er at give et overblik over situationen omkring immigranternes integration i Finland (aktuelt år 2016), med særligt fokus på vejen til det finske arbejdsmarked for den enkelte person. Her identificerer

Saukkonen hvor den finske integrationspolitik først og fremmest har mødt udfordringer. Derefter analyserer han nogle begyndende behov og muligheder i den aktuelle situation. Til sidst vurderer han arkitekturen bag den finske integrationspolitik.

Saukkonen taler for, at civilsamfundet spiller en vigtig rolle i integrationsøjemed, samt nye teknologier. Desuden skal offentlige myndigheder opfordre den finske civilbefolkning til at tage bedre imod nytilkomne og acceptere sameksistensen mellem 'nye' og 'gamle' finner, og folk med forskellige kulturelle baggrunde og identiteter. Gamle traditioner og europæiske værdier skal ikke forkastes, men nationale identiteter skal genopbygges på sådan en måde, at så mange medlemmer i samfundet som muligt kan føle sig inkluderede. Risikoen for en samfundsmæssig fragmentering økonomisk, politisk og kulturelt, skal tages seriøst, men muligheden for at skabe en succesfuld og omfattende integration er også tilstede og afventer handling.

			C	M	R
--	--	--	---	---	---

SCOTT SØRENSEN, ANNE. 2015.

'Deltagelse' som kulturpolitisk strategi og institutionel kulturformidling. Odense: Institut for Kulturvidenskaber Syddansk Universitet

BESKRIVELSE

Denne artikel adresserer den aktuelle drejning mod "deltagelse" i kulturpolitik og -formidling. Den rejser med udgangspunkt i danske forhold det spørgsmål, hvorvidt deltagelsesstrategien er blevet til institutionaliseret "dogme" eller stadig udgør en mulighed for en radikal forandring af kulturinstitutionerne – med særlig vægt på museer. I artiklen trækkes der dels på teorier om demokrati, dannelse og transformation via den nederlandske uddannelsesforsker Gert Biesta og hans reception af den franske politiske filosof Jacques Rancière (2014), dels på den kritik af deltagelsesstrategien, der har været fremført af internationale forskere inden for bl.a. kunsthistorie og museologi (Bishop 2013, Rogoff & Schneider, 2008; Sternfeld, 2012). Disse forskere har dog også peget på en mulig revitalisering af strategien i form af en "anticipatorisk" praksis, og artiklen giver afslutningsvis nogle tentative eksempler herpå fra en dansk sammenhæng.

I C M R

SORØ KUNSTMUSEUM. 2013.

Kunsten at lære sprog – Inspirationsmateriale om sprogindlæring for voksne sprogkursister på kunstmuseer. Sorø Kunstmuseum

BESKRIVELSE

“Kunsten at lære sprog” er et inspirationsmateriale målrettet museumsundervisere på kunstmuseer. Materialet er udviklet på baggrund af erfaringer fra sprogkursister, sprogundervisere og museumsundervisere under projektet ‘Kunsten at lære sprog’ på Sorø Kunstmuseum og Museet for Samtidskunst. Formålet med projektet var at kvalificere undervisning af voksne sprogkursister på kunstmuseer. Materialet er en praktisk manual, som tager udgangspunkt i kunst som et redskab til sproglæring. Med fokus på kommunikative kompetencer og interkulturel forståelse rummer materialet 8 metoder, der kan bruges i forskellige læringskontekster. Der præsenteres råd og anbefalinger til målgruppen samt konkrete metoder og didaktiske værktøjer.

C

THOMSEN, MARGIT HELLE (RED.). 2004.

Mangfoldighed? København: Hans Reitzels Forlag

BESKRIVELSE

Publikationen har fokus på mangfoldighedsledelse og diskuterer centrale begreber og principper inden for integrations- og mangfoldighedsindsatsen på organisationsniveau. Med eksempler på praksiserfaringer i forskellige offentlige og private virksomheder (kommuner, Dansk Industri, osv.) udlægges analyser og undersøgelser foretaget hos disse, og det belyses hvordan mangfoldighed på arbejdsmarkedet kan være med til at fremme innovation, kreativitet og nytænkning. Samlet set argumenteres der for, at en øget mangfoldighed vil være til gavn for såvel arbejdstagere som virksomheder, samt en indsats for at udvikle rekrutterings- og fastholdelsesmodeller ville være til nytte. Desuden vidnesbyrd fra forskellige nytilkomne omkring deres etablering på det danske arbejdsmarked, samt anbefalinger fra integrationsministeriet og små og mellemstore virksomheder.

P C

THORNING ANDERSEN,

MARIE OG IDA MARI DREIJER. 2010.

Forestillingens fællesskab, en håndgribeliggørelse af kulturel mangfoldighed i en teatersammenhæng. Kandidatspeciale, Roskilde Universitet

BESKRIVELSE

Der er en løbende debat om manglende repræsentation og kulturel mangfoldighed indenfor kunst- og kultursektoren. Dette speciale tager udgangspunkt i teaterstykket “Et Andet Sted”, som blev opsat på Teater Mungo Park i 2010. Stykket fortæller om Danmark fra en tyrkisk immigrants’ perspektiv. Forfatterne interviewer produktionsmedarbejdere, skuespillere og publikumsmedlemmer for at se på hvordan mangfoldighedsaspekter er på spil i udvikling af stykket, samt hvilke indsigter teatret har omkring interkultur. Afslutningsvis konkluderer specialet, at teatret giver mulighed for en community følelse på tværs af kulturel baggrund, samt medvirker til et krydsperspektiv for lokalsamfundet og fortællingen om dansk nationalitet.

S C

VLACHOU, MARIA. 2017.

The Inclusion of Migrants and Refugees: The Role of Cultural Organisations Coordination. Acesso Cultura, Associação Cultural

BESKRIVELSE

Migration er ikke et nyt fænomen, men den nuværende såkaldte flygtningekrise har dog skabt opmærksomhed på en situation med større proportioner end det, vi hidtil har kendt til, hvilket er komplekst og presserende. Den Europæiske Union har undersøgt måder at håndtere dette på. Kun sjældent eller aldrig blev refleksioner og planlægning vendt i forhold til kultursektoren. I denne sammenhæng har mange kultur-fagfolk udtrykt deres bekymring og uoverensstemmelse. De har også stillet spørgsmålstejn ved deres rolle som fagfolk og de kulturorganisationer, de arbejder for i vores samfunds bestræbelser på at inkludere personer, der er tvunget til at migrere eller søge asyl uden for og langt fra deres lande. De, der arbejder inden for kulturområdet, tror på kulturens kraft til at omdanne liv, dele viden; at fremme

inklusion, dialog, tolerance og respekt og bidrage til social sameksistens. Af den grund kan de, der arbejder inden for denne sektor, ikke forestille sig, hvordan denne inklusionsproces kan finde sted uden kultur.

RAPPORTER OG CASES ÅR 1995 - 2009

P S C

DAVIES, TREVOR. 2007.

Kulturel mangfoldighed set i forhold til Kunstrådet. Copenhagen: Kulturudvalget

BESKRIVELSE

Kunstrådet har bestilt denne inspirationsrapport med ønske om at se på ‘kulturel mangfoldighed’ ift. deres egen virksomhed, samt spørge til om det offentligt støttede kunst- og kulturliv afspejler det ændrede danske samfund og den nye globaliserede verden?

Davies ser på kulturel mangfoldighed i sammenhæng med den danske kulturpolitik år 1970 – 2006, hvor staten har koncentreret sig om produktion og formidling og kommunerne har forvaltet det kulturelle demokrati gennem oprettelsen af medborgerhuse, støtte til amatørgrupper, medieværksteder og andre rammer for udfoldelsen af individuelle kulturer. Herunder, demokratisering af kulturen forstået som det, at enhedskulturen/’den gode kultur’ skal ud til alle. Davies argumenterer for, at der er for få aktive kunstnere, aktører og publikummer med anden etnisk baggrund i det danske kulturliv, og ser på danske biblioteker som integrationsfremmende institutioner (med deres erfaringer inkluderet i rapporten), samt regionale indsats og diverse cases (Betty Nansen Teater og Tåstrup Teater).

Davies kommer afslutningsvis med en række anbefalinger - med Kunstrådet for øjet - og tager afsæt i den da aktuelle danske underskrivelse af UNESCOs Kulturkonvention om at beskytte og fremme kulturel mangfoldighed som en egentlig del af en handlingsplan for 2007 - 2011. I anbefalingerne understreger Davies, at der skal ske en holdningsændring i landet, der ser positive

sider af kulturel mangfoldighed, desuden skal begrebet medtænkes i den gældende kulturpolitik og integrationen skal ske på tværs af kunst, kultur og oplysning. De konkrete anbefalinger omhandler blandt andet forslag til samarbejde på tværs af ministerier, råd og nævn, forslag om oprettelse af et interkulturelt ressourcenetværk, forslag til at fremme kompetenceudvikling, forslag til en fokus begivenhed der lancerer kulturel mangfoldighedssatning, forslag til støtte af udvalgte projekter og fagspsecifikke initiativer, samt en vision om et verdens kulturhus hvor det lokale og globale mødes.

I C

FALK, JOHN H.. 2009.

Identity and the museum visitor experience. Left Coast Press

BESKRIVELSE

Identity and the museum visitor experience bidrager med viden til museumsansatte omkring museumsgæsters behov. Falk identificerer 5 kernetyper museumsgæster, der besøger museerne: *explorer, facilitator, experience seeker, professional/hobbyist, recharger*, som udgangspunkt for de forskellige tilgange til at gå på museum blandt besøgende. Falk definerer de indre processer, der bringer den besøgende til at komme tilbage på museet igen og igen, og forsøger at belyse hvordan museerne spejler og former gæsternes personlige- og gruppeidentitet. Desuden argumenterer Falk for hvordan museerne kan øge publikumstal samtidig med at muliggøre meningsgivende museumsoplevelser for publikum.

P			C	
---	--	--	---	--

HYLLAND ERIKSEN, THOMAS. 2009.
Paradoxes of Cultural Recognition. Ashgate

BESKRIVELSE

I denne bog samles forskere, der arbejder med minoritets-majoritetsproblemer i Holland og Norge (med enkelte blikke vendt mod Storbritannien og Sverige). Gennem en eksplicit komparativ tilgang drøftes der i "Paradoxes of Cultural Recognition" centrale spørgsmål vedrørende multikulturalisme i nutidens Europa baseret på studier i Norge og Holland. Ved at tydeliggøre de fire sociale felter i hhv. medierne, uddannelse, arbejdsmarkedet og ved kønsrelaterede spørgsmål, præsenterer bogen empiriske casestudier, som tilbyder værdifuld indsigt i karakteren af majoritets/minoritetsforhold, samtidig med at disse rejser teoretiske spørgsmål relevante for yderligere sammenligninger.

		I	C	M	R
--	--	---	---	---	---

GURO MØLLER, BENTE. 2009.

Med forbehold om endringer – anbefalinger og rapport fra mangfoldsåret 2008,
Kultur og Kirke departementet

BESKRIVELSE

Rapporten beskriver erfaringer fra arbejdet med at koordinere forberedelser til og afvikling af markeringssåret for kulturel mangfoldighed 2008. Rapporten ser blandt andet på hvad kulturel mangfoldighed indebærer, hvem er omfattet og hvilke handlinger kræver det? Herunder beskriver rapporten komplekse relationer mellem migration og kulturel mangfoldighed, mediernes indflydelse på kulturel mangfoldighed og repræsentation på kunst- og kulturområdet. Står det ikke-vestlige kunstnere frit for at vælge kunstnerisk indhold uafhængig af kulturel baggrund eller er de talspersoner for minoritetsgrupper? Iflg. forfatteren skal kunst- og kultur afspejle samfundet i indhold, deltagelse og ledelsesorganisation, og arbejdet for et mere mangfoldigt kulturliv er et langsigtet arbejde og må foregå på flere fronter, politisk, forvaltningsmæssigt og blandt aktører. Parallelt er de kulturpolitiske udfordringer både lokale og regionale.

Rapporten præsenterer desuden en række anbefalinger på forskellige niveauer (politisk, forskning, offentlige institutioner, regional og kommunal forvaltning, nordisk og internationalt samarbejde).

P				
---	--	--	--	--

MATARASSO, FRANCOIS. 2006.
Many Voices: The importance of cultural diversity in democratic society, Vara, Sweden

BESKRIVELSE

I essayet *Many Voices* ser Francois Matarasso nærmere på udviklinger inden for de europæiske nationalstaters kulturpolitikker, demokratier og forskellige befolkningssammensætninger fra og med det 20. århundrede og frem til i dag. Matarasso tager udgangspunkt i, at politikere og kommentatorer i dag stiller spørgsmål ved om det multikulturelle samfund har spillet fallit. Befolkningssammensætninger i det europæiske samfund har ændret sig, men måske mere essentielt: Kulturen i den europæiske nationalstat har ændret sig. Kulturpolitikken i de europæiske liberale demokratier frembringer spørgsmål om hvilken og hvis kultur, der skal være støttet? Samtidig er det blevet skarpere defineret, hvilken og hvis kultur, der skal være begrænset?

Matarasso ser videre på hvordan europæiske kulturpolitikker bliver formede og til hvilken grad de understøtter alle medborgere i demokratiet. Matarasso gennemgår 4 principper for at sikre kulturel mangfoldighed indenfor kulturlivet. 1) Nationalstaten må anerkende

			C	M	R
--	--	--	---	---	---

RIGHOLT, NIELS. 2009.
Rapport om interkulturelle erfaringer, projekter og kulturpolitiske initiativer i Norden. NFI - Nordisk Forum for Interkultur

BESKRIVELSE

Rapporten om interkulturelle erfaringer, projekter og kulturpolitiske initiativer i Norden er en dokumentation og beskrivelse af de fler- og interkulturelle erfaringer, udfordringer, projekter og perspektiver, som kan aflæses i et nordisk perspektiv. Rapporten tager sit primære afsæt i de tre seminarer, som Nordisk Forum for Interkultur afholdt i 2008 samt i de initiativer og videre møder, som efterfølgende er blevet sat i gang. Målet med dokumentationsprojektet har været at forbinde de igangværende nordiske initiativer og sætte konkrete erfaringer og projekter fra de nordiske lande ind i et overordnet perspektiv. Projektet skulle dokumentere de erfaringer, debatter og konkrete igangværende projekter og tiltag i et format, som kan anvendes af aktive i kulturlivet i Norden.

			C	
--	--	--	---	--

PRIPP, OSCAR (ET AL.). 2004.
Tid för mångfald. Mångkulturellt centrum

BESKRIVELSE

Tid för mångfald er et studie af de statsligt finansierede kulturinstitutioners arbejde med etnisk og kulturel mangfoldighed, gennemført af Mångkulturellt Centrum, på vegne af Kulturdepartementet. Formålet var at kortlægge og konkludere på de svarresultater, som blev indrapporteret fra myndigheder og institutioner inden for Kulturdepartementets ansvarsområde i de dele som refererer til mangfoldighed. Studiet blev gennemført via 1) en kvantitativ spørgeskemaundersøgelse rettet mod forskellige ledere på samtlige institutioner 2) en oversigt over samtlige institutioners årsrapporter for 2002 og 2003, og 3) et interview med 55 ledere og personer med ansvar for 18 udvalgte myndigheder og institutioner. Med vægt på at analysere og fremhæve de interviewedes tilgang til etnisk og kulturel mangfoldighed har arbejdsgruppen set på hvordan de forskellige institutioner har valgt at forankre temaet i deres organisationer, samt hvilken betydning mangfoldighed har haft for organisationernes interne arbejde, i produktionen og i kontakten til brugere og publikum.

			C	M	R
--	--	--	---	---	---

ROCK, YVONNE. 2007.
SOU 2007:50 Mångfald är framtiden: Slutbetänkande,
Kommittén för samordning av Mångkulturåret 2006,
Edita Sverige AB

BESKRIVELSE

Den svenske regering besluttede i 2004 at udpege år 2006 til Sveriges Mångkulturår. Formålet var, i samarbejde med forskellige aktører indenfor kultur og uddannelsesområdet, at udarbejde et program for Mångkulturåret, samt være en støtte for disse aktører. Samtidig var formålet at skabe grundlag for en langsigtet og bæredygtig forandring af kulturlivet med henblik på at øge den kulturelle og etniske mangfoldighed fra et intersektionelt perspektiv.

Sverige har udviklet sig til et land med kulturel, sproglig, religiøs, social og etnisk mangfoldighed. Denne mangfoldighed af mennesker med forskellige baggrunde, erfaringer og perspektiver afspejles ikke altid i det offentligt støttede kulturliv, og tidligere rapporter gør opmærksom på, at flere ikke deltager i kulturlivet på

samme fod som andre, andre gange slet ikke. I denne afrapportering af Mångkulturåret 2006 frembringer Rock en række konklusioner, hvori hun blandt andet understreger, at viljen til at øge den kulturelle mangfoldighed og deltagelse i kulturlivet på lokal, regional og national plan var stigende, men viden er skævt fordelt indenfor de forskellige aktiviteter. Der var stor interesse fra forskellige offentlige myndigheder og niveauer. Det multikulturelle Sverige blev portrætteret i form af forskellige udstillinger, performances, seminarer, konferencer og via forskellige medier og kunstgenrer. Tre tendenser var gennemgående for institutionerne: 1) strukturer: bevidsthed om mangfoldig organisering og rekruttering, 2) aktiviteter: kunstnerisk indhold og temaer for produktioner, 3) outreach og hvordan man muliggør adgang for en bredere befolkning.

Rock's konsultationer med kommunale aktører viste, at få regionale og nationale kulturinstitutioner samarbejdede med lokale aktører i by- og provins distrikterne, modsat kulturpolitiske intentioner.

Mange kulturinstitutioner havde svært ved at række ud til nye brugere, der er et behov for at disse bliver bedre til at komme ud til befolkningen med hvad de arbejder med. Desuden skal de blive bedre til at samarbejde med lokale, regionale, nationale og internationale aktører for at opnå viden indenfor området, som findes - ikke mindst - på den uafhængige scene.

Rock understreger afslutningsvis, at Mångkulturåret har været med til at bringe kulturel mangfoldighed på dagsorden og fremme bevidstheden om behovet hos beslutningstagere, men at kulturinstitutionerne skal blive bedre til at sikre repræsentativ rekruttering og adgang på kulturscenen.

er opdelt i fem dele. Ved undersøgelsen af implementeringspraksis i UNESCO-konventionen, opsummeret i del 1, undersøges traditionelle og innovative tilgange til, hvordan kulturel mangfoldighed kan bevares og fremmes i alle type lande uanset udviklingsniveau. Studiet omfatter: (1) udviklede lande med stærke kulturelle industrier som EU-medlemsstater og Canada; (2) økonomisk fremvoksende lande med organiserede kulturindustrier som Kina eller Brasilien og (3) udviklingslande og mindst udviklede lande med meget små økonomiske midler til beskyttelse og fremme af mangfoldigheden af kulturelle udtryk som Senegal.

P			C	M	R
---	--	--	---	---	---

UNESCO. 2005.

Konvention om beskyttelse og fremme af de kulturelle udtryksformers mangfoldighed

BESKRIVELSE

Denne undersøgelse giver et resumé af gennemførelsen af UNESCO-konventionen om beskyttelse og fremme af de kulturelle udtryksformers mangfoldighed i 2005. Den fokuserer på områder, hvor EU forventes at tage lederskab eller koordinere. Den skal yde assistance og langsigtet vejledning til Den Europæiske Union om gennemførelsen af UNESCO-konventionen. Studiet

P

S

I

C / K

M / R

POLITISK (Norden)   SOCIOLOGISK   INSTITUTIONER   CASES / KUNSTPRAKSIS   METODER / REKOMMENDATIONER

“Culture promotes active citizenship, common values, inclusion and intercultural dialogue within Europe and across the globe. It brings people together, including newly arrived refugees and other migrants, and helps us feel part of communities.”

—
The European Commission,
A New European Agenda for Culture,
2018

4. KUNSTPRAKSIS

Følgende oversigt søger at give overblik over den eksisterende kunstpraksis i forhold til at fremme et inkluderende kulturliv. Det primære fokus er Nordens kulturliv, men oversigten tager udgangspunkt i en perspektivering til internationale museer og europæiske projekter. Disse interkulturelle kunst- og kulturprojekter arrangeres af museer, biblioteker, kulturskoler og selvorganiserede kulturarbejdere.

INTERNATIONALE KUNSTINSTITUTIONER

Denne indledende perspektivering til store internationale kunstinstitutioner vil pege på en generel kunstpraksis, der sætter publikum i fokus og lægger vægt på mangfoldighed og fællesskab. I en åben og globaliseret verden kan kunstmuseer være broen mellem historiske traditioner og det multikulturelle samfund. De gamle skatte og historier skal bevares og formidles på en demokratisk måde, der omfavner et bredt publikum. De udvalgte har det til fælles, at de dækker over en omfattende samling af ny og gammel kunst fra deres lokale og nationale fællesskaber, som de hele tiden arbejder på at formidle på nye måder, ud fra nye perspektiver, til en varieret publikumsgruppe.

INSTITUTION

Los Angeles County Museum of Art,
Los Angeles, USA

LINK

<http://www.lacma.org/overview>

BESKRIVELSE

Med en samling på 135.000 objekter arbejder LACMA på at præsentere over 6.000 års kunsthistorie fra nye og uventede vinkler. Museet er fra 1965, og er således præget af en moderne måde at indtænke publikum i formidlingen, hvilket bl.a. kommer til udtryk i deres mission statement. Deres formål er *"To serve the public through the collection, conservation, exhibition, and interpretation of significant works of art from a broad range of cultures and historical periods, and through the translation of these collections into meaningful educational, aesthetic, intellectual, and cultural experiences for the widest array of audiences."*

INSTITUTION

Instituto Tomie Othake,
Sao Paulo, Brasilien

LINK

https://www.institutotomieohtake.org.br/en/culture_participation/projects

BESKRIVELSE

Instituttet arbejder med at forske i fremgangsmåder til formidling af samtidskunst. Instituttets projekter er lokalt forankrede, men alle er velkomne, og de dækker en bred vifte af moderne kunst og samtidskunst. Således har kunstnere som Frida Kahlo og Yayoi Kusama, for at nævne nogle få, været udstillet i nyere tid. Udover nytænkende udstillingsformer tilbyder instituttet kurser og seminarer i kulturproduktion for alle interesserede, herunder undervisere og studerende, samt den brede offentlighed. Visionen er at få kommende generationer af kunstnere til at blomstre.

INSTITUTION

MONA – Museum of Old and New Art,
Hobart, Tasmanien

LINK

<https://mona.net.au/museum/introduction>

BESKRIVELSE

Museet formidler sig selv på en måde, som er atypisk for højere kunstformidlende institutioner. Her er et eksempel taget fra deres hjemmeside:
“Also, we do not guarantee any of this stuff will be on display at the time of your visit. Most likely when you come you will find a mouldy carrot and David Walsh passed out on the couch. If you’re annoyed the thing you wanted to see isn’t on display, please do let us know by writing an angry message on our Facebook wall - we love that, and we take heaps of notice of it”.
Den uformelle omgangstone afslører en afslappet tilgang til kunsten. Museet tror på, at kunsten er vigtig for så vidt at vi forstår, at den er skabt og oplevet af levende, komplekse individer, og derfor er det enkelte menneske i fokus på MONA.

INSTITUTION

Museum of New Zealand, Te Papa
Tongarewa, Wellington, New Zealand

LINK

<https://www.tepapa.govt.nz/about/what-we-do/our-history>

BESKRIVELSE

Te Papa er et godt eksempel på et museum, der forandrer sig med tiden for at bevare kontakten til publikum. Således har det skiftet navn flere gange, udvidet bygningen, og ændret fokus fra at være et curioso kammer i 1865, til at være landets forum for bevarelse af fælles natur- og kulturarv. På den måde rummer den et diverst publikum, fordi netop publikum har været katalysator og omdrejningspunkt for museets mange fornyelser gennem tiden.

INSTITUTION

Zeitz MOCAA – Museum of Contemporary Art
Africa, Cape Town, South Africa

LINK

<https://zeitzmocaa.museum>

BESKRIVELSE

Museet samler rummer Afrikansk og diaspora Afrikansk kunst fra det 21. århundrede, men de udstiller også international kunst. Museet er et non profit institut med garanteret adgang for alle. Foruden udstillingspraksis rummer museet også undervisende institutioner, og står således for kunst, produktion og læring. Fra marts til september 2018 har museet haft en udstilling af LGBTQI+ aktivist Banele Khoza, som har malet forskellige fortolkninger af den nøgne, mandlige krop og undersøger hermed de mange forskellige facetter af mandens seksualitet og følelser. Khoza siger selv, at udstillingen er et mandefrigørende projekt.

EUROPÆISKE KUNSTPROJEKTER

I 2018 har den Europæiske Kommission udført ‘New European Agenda for Culture’ for Creative Europe.^[16] Aftalen består i at opfordre til og støtte kunst- og kulturprojekter, der fremmer inklusion og deltagelse for et interkulturelt samfund. Dette skal gøres for at beskytte og bevare vores fælles kulturarv, samt udvikle stærke, diverse fællesskaber. Her følger et udvalg af Europæiske kunstprojekter, der har som formål at gøre netop det.

PROJEKT

Thin Black Lines

ARRANGØR

Kunstner Lubaina Himid,
Tate Modern, London, England

LINK

<https://www.tate.org.uk/whats-on/tate-britain/display/thin-black-lines>

BESKRIVELSE

Lubaina Himid (født 1954) er en britisk samtidskunstner og kurator. Hun underviser i samtidskunst på University of Central Lancashire. Hendes kunst behandler temaer som kulturhistorie og identitet. Hun var en af de første kunstnere, som deltog i Englands Black Art bevægelse i 1980’erne, og hun laver fortsat aktivistisk kunst. Hun har kurateret udstillingen *Thin Black Lines* på Tate i London i 2011. Udstillingen fokuserede på sorte og asiatiske kvinders bidrag til britisk kunsthistorie. Med disse kunstværker har kunstnerne udfordret denne gruppes position og (u)synlighed i samfundet. Kunstværkerne er en permanent del af Tate’s egen samling.

PROJEKT

SAMA – Street Art Museum Amsterdam

ARRANGØR

Amsterdam, Holland

LINK

<https://www.streetartmuseumamsterdam.com/>

BESKRIVELSE

SAMA beskriver sig selv som et ‘eco-museum’. De har en stærk tilknytning til lokalmiljøet og lokale aktører, der udgør museets kunstnere og deltagere. Deres mission er at skabe, udforske, dokumentere og bevare street art som den voksende demokratiske bevægelse, det er. Denne form for kunstformidling grunder i en tro på kunsten som et værktøj til social dialog. Denne kunstform udforsker identitet og kultur med et fokus på og udgangspunkt i det miljø, aktørerne er en del af, og de er i nær dialog med besøgende. Street Art Museum Amsterdam er et registreret varemærke og brand.

16 https://ec.europa.eu/culture/sites/culture/files/commission_communication_-_a_new_european_agenda_for_culture_2018.pdf

PROJEKT

European Capital of Culture – Valletta 2018:
Regenerate

ARRANGØR

Creative Europe

LINK

<https://valletta2018.org/infrastructure-projects/>

BESKRIVELSE

I 2018 er Valletta valgt som europæisk kulturhovedstad, og fra 20. januar 2018 har de planlagt 140 projekter og 400 events, som skal foregå i løbet af året. Temaet for Valletta som kulturhovedstad er *Regenerering*. Byen ønsker at restaurere sig selv, så de kan leve op til den levestandard, der nydes i andre europæiske storbyer. Projekterne handler om en forbedring af den kulturelle infrastruktur, således at alle får adgang til kunst og kultur. MUZA er navnet på Maltas nye kunstmuseum og flagskibsprojekt. Det er et fællesskabsorienteret projekt, den første af sin slags på Malta, som udtrykker organisationens vision om at fremme kunst samt at bruge museer som et værktøj til social forandring.

PROJEKT

Refugee Week

ARRANGØR

Counterpoints Arts, London, England

LINK

<http://refugeeweek.org.uk/>

BESKRIVELSE

Refugee Week er et årligt ugelangt arrangement, der finder sted i byer over hele England. Counterpoints Arts er arrangørerne. I løbet af ugen inviteres flygtninge til at lave forskellige kunstprojekter, så hele landet kan blive mindet om hvor meget positivt, flygtninge bidrager med. Refugee Week har til formål at oplyse borgere om, hvorfor folk flygter samt at integrere kunst lavet af og om flygtninge, så de får en plads i Englands kunst- og kulturhistorie. Projektet er drevet af troen på kunstens og kulturens evne til at bidrage med positiv social forandring.

PROJEKT

Wall of Dreams

ARRANGØR

Southbank Centre, London

LINK

<http://www.mortensoendergaard.com/wallofdreams/>

BESKRIVELSE

I forbindelse med *Southbank Centre International and London Literature Festival* blev dette kunstprojekt projekteret på væggen af *Royal Festival Hall*. I et samarbejde mellem kunstnere, aktivister og forfattere fra England, Danmark, Frankrig, Tyskland og Grækenland blev der samlet udtalelser fra flygtninge i Europa om deres drømme. Alle sætninger startede med "I dream", og på den måde får disse flygtninge, der i medierne altid ses om en samlet ubestemt masse, mulighed for at stå frem som individer med drømme og håb. Væggen var en gestus skabt ud fra inklusion – ikke konfrontation. Ofte ses vægge som noget demonstrativt, der adskiller os, men for en flygtning skaber vægge rum og beskyttelse. Der blev samlet i alt 550 drømme fra flygtninge, som blev projekteret på væggen under Londons litteraturfestival i 2017.

PROJEKT

Revolution Arts

ARRANGØR

Creative People and Places, Luton, England

LINK

<https://www.revolutonarts.com/>

BESKRIVELSE

Luton er en relativt ny og divers by. Revolution Arts har været med til at afhjælpe mange af byens sociale problemer, samtidig med at det har bidraget til økonomisk vækst. Revolution Arts er et lokalt forankret projekt, og det er skabt af Creative People and Places, som har til formål at opfordre til og støtte kunst og kultur i lokalsamfund. På den måde er det borgerne, der i fællesskab idéudvikler og styrer projekterne, der er skabt af og for dem selv.

PROJEKT

Fun Palaces

ARRANGØR

Fun Palaces, London, England

LINK

<http://funpalaces.co.uk/about/what-is-a-fun-palace/>

BESKRIVELSE

Fun Palaces er et Engelsk nationalt kampagne projekt, der opfordrer borgere i hele landet til selv at oprette kulturevents, eller 'fun palaces'. Formålet med disse events skal være at bringe folk i lokalsamfund sammen, og kriterierne for projekterne er, at de skal lægge op til samskabelse. Det er til for at dyrke medborgerskab, og er således ikke åbent arrangement, der inviterer folk ind i nye fællesskaber for en dag. Det er derimod projekter skabt af og for værterne. Det kan være noget, en virksomhed eller organisation tager initiativ til, men det kan også være en gruppe venner, naboer, skoleklasser osv. Projekterne udspiller sig hvert år over en weekend i efteråret. Visionen er at sikre demokratisk kulturel deltagelse for alle.

PROJEKT

Amies Project

ARRANGØR

Pan Arts, London, England

LINK

<https://www.pan-arts.net/projects/amies>

BESKRIVELSE

Projektets navn, Amies, er fransk og betyder *kvindelige venner*. Projektet har til formål at støtte kvinder, der på ulovlig vis er blevet handlet til landet til slaveri og prostitution ved at oprette kreative, sikre rum. Her kan kvinderne møde andre i samme situation og på den baggrund opbygge fællesskaber omkring kreativ produktion. Ved at skabe og især samskabe, kan disse kvinder opleve følelsen af at bidrage positivt samt integration i et fællesskab og et samfund. Projektet er støttet af organisationen *Pan Arts Projects* i London, og det er et godt eksempel på organisationens arbejde med kulturel og social diversitet.

PROJEKT

Inclusion Arts

ARRANGØR

Inclusion Arts, Brixton, London

LINK

<https://www.inclusion-arts.com/>

BESKRIVELSE

Inclusion Arts iværksætter lokale projekter, hvor mennesker på tværs af alder, køn, etnicitet og sociale skel kan mødes og dyrke kreative projekter i fællesskab. Projekterne er ledt af fagfolk, dvs. kunstnere, designere, arkitekter og andre professionelle, men alle er velkomne til deltagelse og medskabelse. Det er en udøvelse af demokratiske fællesskaber omkring kreativ produktion og medborgerskab. Projekterne har karakter af workshops, som eksempel akvarel maling, print til tøj, koncerter, byhaver osv. Disse workshops foregår fortrinsvist i socialt udsatte områder, og har som effekt at lokale grupper og individer får øget livskvalitet.

PROJEKT

Zero Project

ARRANGØR

ESSL Foundation, Wien, Østrig

LINK

<https://zeroproject.org/practice/communicating-art-in-the-western-balkans/>

BESKRIVELSE

The Zero Project er et globalt projekt, der har til formål at inkludere mennesker med funktionsnedsættelse i kunstformidlingen. Et konkret projekt fra 2014 gik ud på at undervise og vejlede museumspersonale fra Vestbalkan til at gøre deres institutioner tilgængelige for alle. Over alt er mennesker med funktionsnedsættelse udfordrede, men særligt i dette område har funktionsnedsatte sociale udfordringer.

PROJEKT

Media Activism

ARRANGØR

The European Cultural Foundation

LINK

<https://mediactivism.eu/>

BESKRIVELSE

Media Activism skaber trygge rammer, hvor aktivister af den ene eller anden art kan tale deres sag og i fællesskab diskutere og hjælpe hinanden med at få deres budskaber ud i verden samt at nå deres mål. Videoproduktion er deres platform, og denne fungerer som kontaktflade mellem aktivisterne og mainstream medier, der kan sprede aktivisters ord ud til en bred offentlighed. Tiltaget er støttet af Doc Next partners, som underviser i medier og produktion. I skrivende stund holder arkivet mere end 500 film skabt af aktive medborgere, kunstnere og diverse borgergrupper i hele Europa.

NORDISKE KUNSTPROJEKTER

I en nordisk kontekst er det emner som integration, bæredygtighed, omtanke og samskabelse, der er på dagsordenen, når vi snakker om inkluderende kunstprojekter. Her følger en liste over nyere kunstprojekter i Norden, der har fokus på disse emner, og som har fælles skabelse og publikumsudvikling som udgangspunkt. Projekterne udføres på forskellige niveauer: Kulturpolitisk foregår det på nationalt, regionalt og kommunalt, men også selvorganiserede aktører udvikler projekter, der i sidste ende får indflydelse på den overordnede politik.

KUNSTPRAKSIS I NORGE

PROSJEKT

Tabanka African & Caribbean Peoples
Dance Ensemble

HOVEDARRANGØR

Thomas Prestø

STØTTEPARTNERE

Selvfinansiert med noe støtte
fra Akershus Fylkeskommune

LINK

<https://tabankadance.com/>

BESKRIVELSE

Tabanka gør brug af den rige æstetik i Afrika og Caribien for at skabe levende samtidskunst. Performance-teknologien for dybe kulturritualer fortsætter med at udvikle sig, idet den skaber nye rum gennem omvendt kolonialisering. "Ancient Future" er et centralt fortællingsprincip i Tabankas kunst. Publikum og dansere væves sammen gennem kald og svar, som de forestiller sig, frem og tilbage.

Tabanka tiltrækker et meget heterogent publikum, der strækker sig ud over og krydser grænser, hvad enten det er geografisk, kulturelt, etnisk, oplevelsesmæssigt, sociokulturelt og politisk, ikke mindst hvad angår spørgsmål om identitet. Dette er en ny og unik publikums sammensætning i Norge. Tabanaka gør brug af afrikansk og caribisk performance metodologi for at nedbryde hierarkiske systemer og modsætninger mellem de forskellige publikummers viden og erfaringer. Resultatet er et sanseligt fællesskab, hvor publikum bliver til normbrydende og meningsskabende deltagere, som væves ind i værkets fiction.

PROSJEKT

Khartoum Contemporary Art Center

HOVEDARRANGØR

Fadlabi og Karin Erixon

STØTTEPARTNERE

Selvfinansiert med noe støtte fra Kulturrådet

LINK

<http://khartoumcontemporary.com/>

BESKRIVELSE

Khartoum Contemporary Art Center (KCAC) er et non-profit initiative for konceptuel kunst, grundlagt af Fadlabi og Karin Erixon, med focus på samtidskunst og nye medier. Centret skulle have været placeret i Khartoum, en by som siden den blev grundlagt, altid har været mødested mellem Afrika og Mellemøsten. Med afrikanske rødder i kongeriet Nubia og Kush, samt rødder i arabisk og islamisk kultur, har Khartoum altid været disponeret for identitetskriser og politiske konflikter, med påvirkninger fra både pan arabere og pan afrikanister. Som en bro mellem de to og en grænse på samme tid. En mur, som separerer dem og et vindue, hvor begge sider kan se på hinanden.

Formålet med KCAC er at motivere og udvikle diskursive projekter som opstår fra Afrika og Mellemøsten. For at bygge bro mellem dem og resten af verden. KCAC skaber nye forståelser for kunst i Afrika og Mellemøsten i relation til alle aspekter af nutidens liv og kulturer. For tiden er centret baseret i Oslo. Et kulturcenter i eksil, som venter på demokrati og på samme tid arbejder for at få indført demokrati.

PROSJEKT

Melafestivalen

ARRANGØR

Stiftelsen Mela

STØTTE

Kulturdepartementet, Oslo Kommune

LINK

<https://www.mela.no/melafestivalen>

BESKRIVELSE

Stiftelsen Melas hovedmål er å fremme minoritetenes deltakelse i norsk offentlighet, og kunstliv spesielt. Mela skal arbeide for å utvikle nye metoder for kulturutveksling, særlig med landene i sør der mange av minoritetene i Norge har sin opprinnelse. Mela fremmer kompetanseutvikling og formidling av internasjonal kunst og kultur.

Mela er forankret i en kulturpolitisk overbevisning om at migrasjon alltid har påvirket våre væremåter og er en vesentlig del av den norske virkeligheten i dag. På Melafestivalen skapes det naturlige møteplasser og samspill mellom majoritetskultur og de kulturuttrykkene som har kommet til Norge med migrasjon og globalisering.

PROSJEKT

Vårt nabolag

HOVEDARRANGØR

Oslo World Festival

STØTTEPARTNERE

Norsk folkehjelp, Nasjonalmuseet, Family Reggae Disco, Nobels fredssenter, Redd barna, Røde kors, konsertsystemer LLB AS, Hoba's Backline AS.

LINK

<http://osloworld.no/vartnabolag/>

BESKRIVELSE

Oslo World er en av Europas ledende musikkfestivaler av sitt slag, og går i 2018 inn i sitt 25 år. Siden 2009 har Oslo World invitert beboere fra norske asylmottak til deres årlige musikkfestival. Tiltaket har resultert i deltakelse, frivillighet og dialog mellom asylsøkere, konsertpublikum og artister fra hele verden. I august 2014 ble VårtNabolag

arrangert for første gang på Torshov Transittmottak. Asylmottaket ble omgjort til en nabolagsfest, hvor kjente artister holdt konserter og beboerne på mottaket serverte mat fra sine hjemland. Målet var å bidra til økt deltagelse, frivillighet og dialog mellom asylsøkere og de som bor i nabolaget. Siden den gang har VårtNabolag blitt arrangert tre ganger på Torshov transittmottak og prosjektet ble utvidet i 2016 – med festival på mottakssenteret i Vang i Valdres. I 2017 var VårtNabolag en del av Hardanger Musikkfest, på Ullensvang asylmottak, og i 2018 arrangeres det på Refstad transittmottak, Dikemark asylmottak og Vang mottakssenter.

PROSJEKT

Fargespill

ARRANGØR

Stiftelsen Fargespill. Konseptet er lisensiert til 28 kommuner i Norge og Sverige.

LINK

<https://fargespill.no/>

BESKRIVELSE

Forestillingen Fargespill debuterte under Festspillene i Bergen i 2004, og siden den gang er oppsetningene deres sett av over 195 000 publikummere. Fargespill har som målsetning å synliggjøre mangfoldets muligheter gjennom kunstneriske uttrykk. På scenen møter man barn og unge i aldersspennet 7 til 25 år, fra ulike steder i verden. Alle har ulik bakgrunn, historie og identitet. Det er disse unge som er kjernen i Fargespill, og forestillingene baseres på det aktørene har med seg av kulturskatter i form av sanger og danser, som ofte fusjoneres med hverandre. Fargespill er ikke bare et kunstprosjekt, det er også en metode hvor det handler om å se hvert enkeltmenneske som en ressurs og spørre hva de har, ikke hva de mangler. Fargespill har utgitt bok og to album, hvor ett ble nominert til Spellemannprisen. Fargespill har opptrådt for flere av kongehusene i Europa og de fleste ministre i Norge, på de største scener i landet og var en del av Stortingets offisielle Grunnlovsmarkering i 2014 på Den Norske Opera Camp; Ballett. Fargespillkonseptet er i dag lisensiert til 28 kommuner, hvorav 3 er i Sverige og enda flere kommuner står på trappene.

PROSJEKT

Nordic Black Theatre

HOVEDARRANGØR

Jarl Solberg og Cliff A. Moustache

STØTTEPARTNERE

Kulturdepartementet, Kulturrådet, Oslo Kommune

LINK

<http://nordicblacktheatre.no/>

BESKRIVELSE

Nordic Black Theatre er en selveid teaterstiftelse etablert i 1992. Stiftelsen produserer egne forestillinger, går inn i kreative samarbeidsprosesser med andre kunstnere og utvikler unge multikulturelle scenekunstnere gjennom Nordic Black Express. Nordic Black Theatre drives av Jarl Solberg og Cliff A. Moustache, som i dag har den daglige driften på Cafétéatret samt andre prosjekter både i inn- og utland.

PROSJEKT

Det multinorske

ARRANGØR

Det Norske Teatret, Nord Universitetet

LINK

<https://www.detnorsketeatret.no/det-multinorske/>

BESKRIVELSE

Det Norske Teatret ble grunnlagt i 1912 og er landets største teater for nynorsk og norsk talemål. Det har lenge vært ei felles oppfatning både innenfor og utenfor det norske teatermiljøet at det blir rekruttert altfor få skuespillere fra innvandringsmiljøene. Det Multinorske er et initiativ fra Det Norske Teatret for at teatrene skal kunne bygge ensemble som speiler det moderne Norge. Sammen med Nord Universitet har de opprettet ei treårig utdanning for skuespillere med ikke-vestlig bakgrunn. Studentene må ha familiebakgrunn utenfor Europa, og må kunne bruke norsk i dagligtale. Det første kullet ble uteksaminert våren 2015. Det Multinorske er ei fullverdig skuespillerutdanning på lik linje med de andre statlige teaterhøgskolene i Norge og Norden og leder til en bachelorgrad.

PROSJEKT

Nøkkel til byen

ARRANGØR

Transcultural Arts Production (TrAP)

LINK

<https://trap.no/prosjekt/n%C3%B8kkel-til-byen>

BESKRIVELSE

Transcultural Arts Production produserer og fremmer transnasjonal kunst i Norge. TrAP jobber for et rikere og mer variert kunst- og kulturliv som gjenspeiler Norges kulturelle mangfold. Nøkkel til byen er et program for publikumsutvikling som setter i gang samtaler mellom norske kunst- og kulturinstitusjoner og de gruppene som besøker dem sjeldent. Nøkkel til byen ble startet i 2016 og er et flerårig outreach-prosjekt der målet er å presentere ulike muligheter i kulturlivet for unge mellom 15 og 25 i Oslo Øst. Sammen med kulturinstitusjoner i Oslo, lager de workshops på skoler, biblioteker og fritidsklubber. Deretter inviteres elevene til å møte utøvere og ledere fra kulturlivet på Aktivitetshuset K1 på Tøyen. Møtene skal lede til både kreative prosjekter og praksisplasser i institusjonene med mål om å skape langvarige relasjoner mellom disse og ungdom i Oslo øst og Akershus.

PROSJEKT

Stoppsted Verden

ARRANGØR

Foreningen Spor

LINK

<http://www.stoppstedverden.no/>

BESKRIVELSE

Stoppsted Verden er en kulturfestival for barn og unge som drives av Foreningen Spor Festivalen ble etablert i forbindelse med Mangfoldsåret 2008 med Innlandet som arena, og med utstrakt lokale, regionale, nasjonale og internasjonale samarbeid. Gjennom ulike kunst- og kulturtiltak bygger Stoppsted Verden broer på tvers av kulturer og skaper møteplasser mellom mennesker med ulik bakgrunn. Festivalen ønsker å gi nye impulser, stimulere til aktiv deltakelse og bidra til å spre kunnskap og forståelse for vårt flerkulturelle

mangfold. Stoppested Verden henvender seg mot en særlig viktig målgruppe, nemlig barn og unge, og jobber med holdningsarbeid for oppbygging av tillit, nysgjerrighet og åpenhet for nye kulturer og mennesker med ulik bakgrunn. Fra å være en årlig festival, har Stoppested Verden utviklet seg til å bli en helårs virksomhet med en rekke holdningsskapende og samfunnsnyttige inkluderingsprosjekter.

PROSJEKT

Talentprosjektet

ARRANGØR

Førdefestivalen og Rikskonsertene

STØTTE

Utenriksdepartementet

LINK

<http://www.fordefestival.no/>

BESKRIVELSE

Førdefestivalen er Skandinavias største internasjonale festival for akustisk folkemusikk og verdensmusikk. Talentprosjektet er et samarbeid mellom Førdefestivalen og Rikskonsertene, med støtte fra Utenriksdepartementet. Målet med talentprosjektet er å gi unge musikere en mulighet til å utvikle seg selv i møte med andre musikktradisjoner. Hvert år samles unge, talentfulde musikere fra Norge og to andre land til ukelange kulturverksteder. Det første verkstedet skjer i forbindelse med Førdefestivalen, det andre møtet i et av de to andre landene som er representert. I år er det ungdommen fra Cuba og Colombia som er plukket ut. Med talentprosjektet ønsker festivalen å skape økt kunnskap og respekt for egen og andres kulturer.

KUNSTPRAKSIS I SVERIGE

PROJEKT

Moving Beyond Inclusion

PARTNER I NORDEN

Danskompaniet Spinn/Producentbyrå (SE)

LEAD PARTNER

Candoco Dance Company (UK)

LINK

<http://movingbeyonddinclusion.eu>

FINANSIERAS AV

Kreativ Europa

TID

2016 – 2018

BESKRIVELSE

Danskompaniet Spinn är ett professionellt danskompani med bas i Göteborg som grundades för åtta år sedan av Veera Suvalo Grimberg. De brinner för danskonsten och för att utmana stereotyper kring vad dans är och kan vara. Det handlar om olika kroppar och funktionsvariationer och nya sätt att skapa och presentera danskonst. Projektet Moving Beyond Inclusion är ett tvåårigt projekt som syftar till att bredda kompetensen och skapa ett nätverk för kulturaktörer inom dans. Detta är ett samarbetsprojekt med sex olika europeiska partner: Candoco Dance Company (UK), Danskompaniet Spinn/Producentbyrå (SE), Associazione Incontri Internazionali di Rovereto / Oriente Occidente dance festival (IT), Hrvatski institut za pokret i ples (HIPPI) / The Croatian Institute for Movement and Dance (CR), tanzfähig Wohlfarter Richarz GbR (GE), BewegGrund (CH).

PROJEKT

Roots and roads- traditional heritage stories to connect contemporary European audiences

PARTNER I NORDEN

Fantasiförmedlingen (SE)

LEAD PARTNER

Raccontamiunastoria (It)

LINK

<http://www.raccontamiunastoria.com/festival-2018---8°-edizione.html>

BESKRIVELSE

Fantasiförmedlingen är ett enmannaföretag som bedriver i mångt och mycket en del integrationsprojekt genom "storytelling". De har tidigare samarbetat med Sigtuna Kommun för inkludering av unga nyanlända genom att ge dem möjligheten att återberätta historier om sin flykt. Roots and Road är ett EU-finansierat projekt under 2018's års tema för Kreativ Europa "Year of European Cultural Heritage". Projektet leds av den italienska "Raccontamiunastoria" tillsammans med övriga europeiska partners. Projektet har precis beviljats och är fortfarande pågående men vi kan se att det redan ingår en storytelling festival där bl.a den svenska partner genom sitt kompani (Musikteater Unna) deltar.

PROJEKT

Globsol

PARTNERS

Kulturfonden för Sverige och Finland, Projektkontoret Tanem, Hanaholmen (Kulturcentrum för Sverige och Finland), Folkhögskolan Biskop Arnö.

LINK

<http://www.globsol.se/se/globsol/tidigare-teman/2010-13479501>

BESKRIVELSE

De 4 olika partners arbetar allesammans för att väcka intresse, skapa fler förbindelser och sprida kultur om Sverige och Finland i dessa länder. Projektet GlobsoL är ett årligt projekt som syftar att engagera unga i samhällsfrågor som berör både Sverige och Finland. Till stor del är projektet ett utbytesprojekt mellan unga i Sverige och Finland. Projektet har mer än 10 år på nacken och utvecklas fortfarande, ex i år kommer det för första gången vara två utbildningstillfällen för deltagarna istället för endast ett som tidigare år.

PROJEKT

Women Making History

ARRANGÖR

Malmö Muséer (SE)

BESKRIVELSE

Malmö Muséum är en kommunal kulturverksamhet belägen i Malmö. De har funnit sedan 1800-talet och försöker utveckla sin publik med också sin egen kapacitet att nå ut genom olika projekt. Ett sådant projekt är Women Making History som syftar till att attrahera till kulturplatser såsom muséer och informera om immigrerade kvinnor. Projektet genomfördes tillsammans med en journalist som kunde bidra med ett stort nätverk av kontakter: Både berättande, utställare men också åskådare. De har andra projekt mer internationellt inriktade i bl.a Kapstaden.

PROJEKT

Somaliska torget

ARRANGÖR

Stockholms Stadsmuseum (SE)

BESKRIVELSE

Stockholm stadsmuseum är ett museum fokuserade på Stockholms historia. Syftet är att kunna dokumentera och förvalta Stockholms historia. Somaliska torget är dock ett projekt som inte inkluderas i den dagliga verksamheten. Utan istället är detta ett arbete som fokuserar på identitet genom pedagogiska insatser. Syftet är att öka förståelsen för den somaliska och den svenska identiteten som unga med multikulturella bakgrund, såsom svensk-somalier, kan känna sig kluven mellan. Stoltheten att vara Somalier för integrationens skull.

PROJEKT

Nordisk Storytellingsamarbete

PARTNER

Tillsammans för Sverige

LINK

<https://tillsammansforsverige.fryshuset.se/organisation/resor/nordisk-storytellingsamarbete/> Finansierad av: Nordiska Ministerrådet

BESKRIVELSE

Tillsammans för Sverige är ett initiativ för att öka interreligiösa förståelse. De har hittills arbetat med diskussioner och vidareförande av kunskap om religioner men också uppmuntrat interreligiösa sällskap att dela med sig av sina erfarenheter. Projektet är ett nordiskt interreligiöst samarbete med Ad Astra i Helsingfors, Dialogcentret i Bergen och Dialogpiloterna i Oslo. Projektet går ut på att genom träffar/workshops förstå vikten av storytelling i interreligiösa sammanhang: Hur ska en förhålla sig till berättarens känslor i sin berättelse? Hur ska berättaren förhålla sig till sin publiks känslor? Vad ger dialogen och kunskapen om de olika religionerna och hur se till att skapa acceptans för religiösa i ett sekulärt samhälle?

PROJEKT

Interkulturell dialog för hållbar utveckling i Södertälje

ARRANGÖR

Södertälje Kommun (SE)

FINANSIERAD AV

ESF-rådet i Sverige

LINK

<https://www.esf.se/sv/Resultat/Projektartiklar/Projektartiklar-2007-2013/Integrationsfonden/Interkulturell-dialog-for-hallbar-utveckling-i-Sodertalje/>

BESKRIVELSE

Södertälje är en kommun i Södra delarna av Stockholms län. Kommunen präglas av mångkultur och svårigheter för utlandsfödda att hitta sin plats i det nya samhället. Projektet åsyftar att hitta incitament för integration: vilka motorer kan hjälpa för en snabbare integration? Genom dialog med anhöriginvandrare har projektet genomfört fem olika delprojekt där huvudmålen är att ta tillvara på de utlandsföddas kompetens, både ur ett mångkulturellt perspektiv men också för Södertäljes utveckling:

- ◇ Öka jobbcoachers kompetens inom interkulturella möten samt utbildning av utlandsfödda coacher till jobbcoacher
- ◇ Utveckla arbetsområden som kännetecknas av invandrad arbetskraft (ex: äldreomsorgen) ur deras synpunkt.
- ◇ Hitta nya vägar till innanförskap för unga genom dialog och rollspel
- ◇ Skapa ett mångkulturellt kunskapsbank genom uppmuntran av skolor till arbete med olika traditioner och kulturer som finns i Södertälje.

PROJEKT

Make an Impact

ARRANGÖR

Stadsdelsförvaltningen Biskopsgården (SE)

FINANSIERAD AV

ESF-rådet i Sverige

LINK

<https://www.esf.se/sv/Resultat/Projektartiklar/Projektartiklar-2007-2013/Integrationsfonden/Make-an-Impact1/>

BESKRIVELSE

Biskopsgården är ett av de utanförskapsområdena i Göteborg. De kämpar med att ge nyanlända barn rätt förutsättningar för en väl skolgång. Projektet Make an Impact syftar till att öka föräldrars från tredje lands involvering i barnens skolgång genom att bl.a öka deras engagemang i föräldrarsamverkan på skolorna för att öka kunskapen om andra länders utbildningssystem och integrera vissa delar till det Svenska.

PROJEKT

Kompetensintegration

PARTNERS

Riksteatern, Teaterförbundet för Scen och Film, Svensk Scenkonst, Arbetsförmedlingen

LEAD PARTNER

Riksteatern

FINANSIERAD AV

AMIF (SE) Tid: 2016-2017

LINK**BESKRIVELSE**

Projektet syftar till att kartlägga och integrera nyanlända konstnärer/artisters kompetens för den svenska kulturarbetsmarknaden. Samtidigt som projektet vill öka kompetensen inom kulturyrken hos Arbetsförmedlingen och se till att öppna kulturnätverken till nyanlända för att möjliggöra kvalificerade rekryteringar.

PROJEKT

Konsten att delta – i Bild och Form

LEAD PARTNER

KLYS

PARTNER

KRO/KIF, Svenska tecknare, Illustratörcentrum, Svenska Fotografers förbund

LINK

<http://www.kro.se/node/2042>

BESKRIVELSE

Projektet syftar att integrera utlandsfödda bild- och formskapare genom ett mentorskapsprogram. Kultursektorn är, enligt flertal studier, en särskilt segregerad sektor. Därför ser projektet en lösning till tröskelnproblematiken med att etablerade konstnärer blir mentorer för utlandsfödda motsvarigheter. En stor del av tanken är arbetsintegration men också kunskap och kulturellt utbyte mellan kulturaktörer.

PROJEKT

Future Epics

ARRANGÖR

Vitlycke

LINK

<https://vitlycke.org/program>

BESKRIVELSE

Vitlycke är en organisation för “performing arts” vars syfte är att bilda och skapa mötesplatser för “performing arts”. De har en lång erfarenhet av internationellt utbyte. Projektet som de har med andra europeiska organisationer har precis blivit beviljad av Kreativ Europa och därmed finns inte lika mycket information om det, men projektet är värd att hålla koll på.

PROJEKT

Mer för fler

ARRANGÖR

Sveriges Kommuner och Landsting

LINK

<https://skl.se/skolakulturfritid/kulturfritid/mer-forflerhurnarviflerinomkulturomradet.12157.html>

BESKRIVELSE

Kulturskolorna och biblioteken förväntas bidra till en meningsfull och bildande verksamhet för alla invånare. Men flera grupper står utanför och tar inte del av utbudet. Att bredda deltagandet är därför en aktuell fråga för många kommuner. Under 2018 har 32 kommuner deltagit i utvecklingsprogrammet Mer för fler, där deltagarna testat metoder och arbetssätt som brukar kallas användardriven innovation eller tjänstedesign. Målet har varit att utveckla nya arbetssätt och tjänster för att vara relevanta för fler och nå de grupper som idag inte deltar i verksamheterna. I januari 2019 afholdes konferensen “Mer för fler – vad kan kulturskola och bibliotek göra för att nå fler?”. Konferensen er arrangeret af Sveriges Kommuner och Landsting, Svensk biblioteksforening og Kulturskoleradet.

KUNSTPRAKSIS I DANMARK**PROJEKT**

CAMP – Center for Art on Migration Politics

ARRANGÖR

Trampolinhuset

LINK

<https://www.trampolinehouse.dk/about-camp/>

BESKRIVELSE

Trampolinhuset har sit eget non profit udstillingssted tilknyttet, som er drevet af stedets tilknyttede asylansøgere. CAMP har som udgangspunkt for deres udstillinger, at flere og flere mennesker må flygte fra deres hjem på grund af krig, klimaforandringer, konflikter, forfølgelse og fattigdom. Centeret arbejder for at forbedre situationen for disse fordrevne migranter, og formålet er at kunne skabe dialog og forståelse mellem disse mennesker og det danske samfund gennem kunst. Udstillingerne viser kunst af berømte internationale kunstnere, såvel som mindre etablerede, og der foretrækkes kunstnere med erfaring eller tilknytning til livet som flygtning.

PROJEKT

Mennesker i en plan

ARRANGÖR

Den Gamle By, Århus

LINK**BESKRIVELSE**

Den Gamle By er et statsanerkendt landsdækkende specialmuseum med et særligt fokus på at belyse de danske købstæders historie. I 2011 fik museet overdraget ansvaret for Aarhus lokalhistorie, hvilket blandt andet har resulteret i projektet “Mennesker i en plan”. Den Gamle By har, i samarbejde med Brabrand Boligforening og teatret Opgang 2, sat fokus på mennesker, der bor inden for det geografisk afgrænsede område, som efter Aarhus Kommunes plan for regulering af områderne Toveshøj og Gellerup i Aarhus Vest står for at skulle totalrenoveres inden for nærmeste fremtid. Projektet har blandt andet til formål at indsamle, undersøge og italesætte de berørte beboeres overvejelser i forhold til begreber som ‘hjem’ og ‘tilhørsforhold’. Dette mål søges realiseret gennem, at museet har arbejdet opsøgende, idet en af museets medarbejdere har base i lokalområdet og gør en særlig indsats for at skabe kontakter og forankre interessen for såvel de individuelle som den fælles historie for lokalområdet. Et særligt fokus har været på at dokumentere erfaringer ved at etablere et dokumentationslav.

PROJEKT

The Bridge Radio

ARRANGØR

Trampolinhuset, København

LINK<http://www.thebridgeradio.dk/script-src/myradiostreamcom/embed/thebridgeradio/script/>**BESKRIVELSE**

Online radioen *The Bridge Radio* er en frivilligt drevet radiostation, en såkaldt *community radio*, der har til formål at samle lytterne i dialog og deltagelse. Radiogrupperne består af asylansøgere, der lever i asyl lejren, men også de, der har opnået opholdsstatus samt etniske danskere, der arbejder på frivillig basis. Projektet ønsker at få folk til at tale sammen, i og uden for radioen, og emnerne omhandler integrationspolitik, immigranternes oplevelser, bevægelsesfrihed, deportation, grænser, mangfoldighed og medborgerskab, hvilket kommer til udtryk i både samtaler, musik og underholdning. Håbet er at bryde oplevelsen af isolation i asylprocessen, og skabe socialt samvær.

PROJEKT

European Capital of Culture, Århus 2017: Rethink

ARRANGØR

Creative Europe

LINK<http://www.aarhus2017.dk/da/>**BESKRIVELSE**

Aarhus 2017 handlede om involvering. Aarhus 2017 var resultatet af en proces, der involverede mere end 10.000 mennesker fra hele regionen. I kulturhovedstadsåret fortsatte Aarhus 2017 med at skabe initiativer, hvor borgere kunne engagere sig, deltage og være med til at skabe. Mere end noget andet, handlede Aarhus 2017 om det at gentænke: Under temaet Let's Rethink blev Region Midtjylland omdannet til et kulturelt laboratorium, hvor alternative løsninger kunne spire og gro.

PROJEK

Kunsts-kabet

ARRANGØR

Børkops Kulturhus

LINK<http://www.kunsts-kabet.dk/30981908>**BESKRIVELSE**

Det er foreningens formål at skabe et levende og inspirerende fællesskab, der giver næring til fantasien og lyst og mod til at udtrykke sig skabende og dermed styrke en aktiv medleven i kulturen. I kunsts-kabet er medlemmernes fantasi og ideer i høj grad med til at præge aktiviteterne. Der lægges stor vægt på, at foreningens formål opfyldes på en afvekslende og fornøjelig måde. Kunsts-kabet er en åben forening, hvor den fælles interesse for kunstneriske udfoldelser og/eller kulturelle oplevelser er det afgørende. Kunsts-kabet vil være med til at styrke og præge det kulturelle liv i nærsamfundet og ser frem til at byde dig/jer velkommen. Når foreningens lokaler ikke er optaget til undervisning kan kunsts-kabets medlemmer booke lokalerne til at arbejde i på egen hånd – alene eller i fællesskab med andre.

PROJEKT

Real & 8220

ARRANGØR

Radar, Godsbanen, Århus

LINK<http://godsbanen.dk/aktoerer/radar/>**BESKRIVELSE**

Radar på Godsbanen i Århus er et spillested med fokus på diversitet og mangfoldighed. Udover koncertvirksomhed er institutionen involveret i diverse publikumsudviklingsprojekter, og de har stort engagement i lokalområdet og med arbejdet i at nå nye grupper, samt udvide den eksisterende gruppes musik horisont. Projektet "Real & 8220" har til formål at udvikle og præsentere en række nye koncertformater med udgangspunkt i forskellige etniske musiktraditioner. Med projektet håber Radar at skabe nye kulturproducenter og kulturbrugere.

PROJEKT

100% Fremmed

ARRANGØR

Metropolis – Københavns Internationale Teater

LINK<https://100pctfremmed.dk/>**BESKRIVELSE**

100% FREMMED er et storstilet dokumentarisk kunstprojekt, der løbende opbygges til op mod 300 portrætter, 300 interviews og 300 stemmer tilhørende 300 statistisk udvalgte borgere, der er kommet til Danmark som flygtninge siden 1956. Med støtte fra Nordea-fonden og de enkelte samarbejdspartnere/kommuner rejser den store byrumsudstilling med de første 100 portrætter til 20 byer over hele landet i 2018 og 2019 og udvides for hver by med 10 portrætter af lokale tidligere flygtninge. Hermed opdateres fremstillingen af Danmark med en nuanceret og mangfoldig fortælling. Alle 300 portrætter samles løbende i det levende arkiv på deres hjemmeside. 100% FREMMED? skriver nye kapitler til Danmarkshistorien.

PROJEKT

Viborg Snapsting for Børn

ARRANGØR

Kulturprinsen, Viborg

LINK<https://snapsting.dk/Boern>**BESKRIVELSE**

I Kulturprinsen i Viborg arbejder de med projekter for udvikling af børne- og ungekultur. Snapstinget for børn er et sådant projekt. Navnet 'Snapstinget' refererer til kantinen i folketinget, hvor danske politikere spiser deres frokost og nyder socialt samvær. Snapstinget for børn er blevet til i samarbejde mellem Kulturprinsen og andre interessenter, såsom Viborg kommune, Viborg Børnebibliotek, Animationsskolen, og forskellige kunstnere. Snapstinget for børn er ikke blot et socialt samlingssted, men et kreativt værksted, hvor børn har mulighed for at udvikle deres sanser og kreative evner. Dette gøres ved at skabe nye relationer mellem de forskellige kulturformidlende professioner.

PROJEKT

VÆGGEN

ARRANGØR

Københavns Museum

LINK<https://cphmuseum.kk.dk/artikel/nu-skal-vaeggen-videre>**BESKRIVELSE**

VÆGGEN blev skabt i 2009 med henblik på at bringe museet ud i gaderne og skabe en platform for visuel dialog mellem Københavns borgere og besøgende. En 10 meter lang skærm blev bygget ind i en ombygget container, og man har siden 2010 kunnet udforske et innovativt bylandskab skabt af fortidens og nutidens fotografier. VÆGGEN har været opstillet på Kongens Nytorv, været forbi Rådhuspladsen, Frederiksberg Have, Dronning Louises Bro, Axelortov, Superkilen og til sidst Dantes Plads. Nu er tiden kommet til at finde nye formater for byrumsformidling. Driften af VÆGGEN har givet museet en række erfaringer, som vil blive tænkt ind i formidlingen på det nye Københavns Museum og i en kommende mobil formidlingsløsning, som er under udvikling i projektet 'Urbaniseringens møder og mennesker'.

PROJEKT

Copenhagen Chalk Day - Verdens største kridt maleri

ARRANGØR

Københavns Kommune og Tuborg Fondet

LINK<https://www.tuborgfondet.dk/projekt/verdens-stoerste-kridtmaleri>**BESKRIVELSE**

På Copenhagen Chalk Day spærrede man hele Nørrebrogade i København af til fordel for et stort brugergenereret kunstværk i kridt. Man inviterede borgere til at bidrage og gav dem frie rammer for værket, der i 2015 endte med at blive 18.598 kvadratmeter. I alt deltog ca. 25.000 kunstneriske borgere, og værket skabte opmærksomhed verden rundt samt en rekord i Guinness Rekordbog. Eventet skabte nye sociale bånd ved at bruge vores fælles byrum. Siden 2015 er projektet vokset sig større, og målet er at lave en World Chalk Day i 2020.

PROJEKT

Kunsten i bevægelse - Det internationale i det lokale og det lokale i det internationale

ARRANGØR

Kulturremisen, Brande

LINK

<http://www.kunsten-i-bevaegelse.dk/>

BESKRIVELSE

Dette er et tiltag til at få kunsten tættere på borgere i landsbysamfundene i Vestjylland. Samtidig er det en idé om at få kunst udstillet i utraditionelle rum. Kunsten har et erfaringspotentiale, som for den enkelte kan have stor udviklingsmæssig betydning, men kunsten er som regel kun tilgængelig i de større byer. Med dette projekt ønsker Kulturremisen at få kunsten til at nå borgerne, der hvor de er. Samtidig vil det være en gevinst for de gældende byer, at der bliver skabt værdi og sociale netværk. Kunsten i Bevægelse er et eksempel på hvordan, kunsten øger livskvaliteten for de involverede.

PROJEKT

Culture Works

ARRANGØR

OFF TRACK, Midtjylland

LINK

<http://www.aarhus2017.dk/da/program/off-track/om-off-track/>

BESKRIVELSE

Den kreative iværksætter Adrian Fey har ansvaret for kulturelle multiplatformsværker. Culture Works er baseret på tanken om og behovet for at udfordre og udvikle samtidskunst. Culture Works blev grundlagt af fire kreative iværksættere, der ville sætte skub i den kulturelle scene i Aarhus, og siden da har de skabt en række projekter, events og koncepter i samarbejde med mange forskellige aktører i Aarhus. Projektet bygger på tanken om brugerinddragelse fra idéfase til afvikling, og målet er at hjælpe et diversst netværk af unge til at iværksætte kreative projekter.

PROJEKT

Mennesker i en plan

ARRANGØR

Den Gamle By, Århus

LINK**BESKRIVELSE**

Den Gamle By er et statsanerkendt landsdækkende specialmuseum med et særligt fokus på at belyse de danske købstæders historie. I 2011 fik museet overdraget ansvaret for Aarhus lokalhistorie, hvilket blandt andet har resulteret i projektet "Mennesker i en plan". Den Gamle By har, i samarbejde med Brabrand Boligforening og teatret Opgang 2, sat fokus på mennesker, der bor inden for det geografisk afgrænsede område, som efter Aarhus Kommunes plan for regulering af områderne Toveshøj og Gellerup i Aarhus Vest står for at skulle totalrenoveres inden for nærmeste fremtid. Projektet har blandt andet til formål at indsamle, undersøge og italesætte de berørte beboeres overvejelser i forhold til begreber som 'hjem' og 'tilhørsforhold'. Dette mål søges realiseret gennem, at museet har arbejdet opsøgende, idet en af museets medarbejdere har base i lokalområdet og gør en særlig indsats for at skabe kontakter og forankre interessen for såvel de individuelle som den fælles historie for lokalområdet. Et særligt fokus har været på at dokumentere erfaringer ved at etablere et dokumentationslav.

PROJEKT

Kunstvild – Kunst i Værebros Park

ARRANGØR

Bagsværd Kommune, støttet af Statens Kunstfond

LINK

<https://www.kunst.dk/kunstromraader/billedkunst/nyheder/2018/kunst-og-kultur-kan-styrke-by-og-boliglivet-i-udsatte-boligomraader/>

BESKRIVELSE

Værebros Park er et alment boligområde, hvor kommunen, i samarbejde med omkringliggende kommuner samt Realdania, bruger kunstneriske tiltag og projekter som byudviklingsstrategi.

PROJEKT

Med Kunsten Som Rejsekammerat

ARRANGØR

Louisiana – Museum of Modern Art

LINK

<https://www.louisiana.dk/learning/med-kunsten-som-rejsekammerat>

BESKRIVELSE

I samarbejde med underviserne på Røde Kors Skoler, tilrettelægger Louisiana Museum of Modern Art skræddersyede forløb for flygtningebørn. Børnene besøger museet flere gange, hvor de dels bliver vist rundt på museet og lærer om kunsten, men de skal også selv producere kreative projekter ud fra selvstændige refleksioner over relevante temaer. Tegning giver eleverne mulighed for at udtrykke refleksioner og oplevelser, de har haft, uden ord, og således lærer de om kunstens temaer og teknikker. Louisianas flygtningebørnsprojekt er præmieret af ICOM, The International Council of Museums, for *Best Practice 2016*.

Formanden for afdelingsbestyrelsen i Værebros Park, Martin K. Mouritsen, har på tæt hold oplevet samarbejdet med de fire billedkunstnere, som gennem seks måneder har arbejdet i et nedlagt butiksløkke i Værebros Park: "Kunstnerens arbejde gør os mere bevidste om, hvor vi bor, og hvad vi kan gøre for, at det her område kan udvikle sig – også rent kunstnerisk. Det gode er, at vi selv har været med helt fra starten til at vælge kunstnerne og tale med Statens Kunstfond og kunstnerne om, hvad der skal ske. Nogle beboere snakker måske normalt ikke sammen, men det kan de lige pludselig gøre gennem kunsten."

PROJEKT

Kunstudstilling om Flygtningeskæbner

ARRANGØR

Sønderborg Bibliotek

LINK

<https://sonderborgkommune.dk/aktuelt/arkiv/kunstudstilling-om-flygtningeskaebner-aabner-paa-biblioteket-soenderborg-den-9-april>

BESKRIVELSE

En kulturundersøgelse fra 2013 viser, at etniske minoriteter bruger danske biblioteker i højere grad end etniske danskere. Dermed er biblioteket en kæmpe ressource i forhold til integration. Denne udstilling er et led i et større projekt igangsat af Århus Statsbibliotek om at gentænke brugen af biblioteker og inddrage nye brugere. En række flygtninge, asylansøgere og elever fra Sønderborg Produktionsskole har i fællesskab med biblioteket skabt denne kunstudstilling, som rummer kunstneriske fremstillinger af flygtningeskæbner. Ud over biblioteket og Sønderborg Produktionsskole er arrangørerne otte lokale flygtninge og asylansøgere, fotografen Bradley Beswayan og den irakiske multikunstner Naser Al Muzani.

“Planning is necessary, but innovation must also be allowed through bottom-up processes, creative hubs and incubators, where freelancers and creatives co-work and co-create.”

—
The European Commission,
A New European Agenda for Culture,
2018

5. NFI NETVÆRKETS EGNE PROJEKTER

I dette afsnit vil vi presentere interkulturelle projekter fra partnerne i NFI Netværket, som består af fire organisationer i Norge, Sverige og Danmark. Alle fire organisationer arbejder for at gøre kulturlivet mere mangfoldigt, og de bidrager til kunst- og kulturprojekter med deres viden og kompetencer inden for publikumsudvikling samt erfaring med interkulturel praksis.

DRAMMENS INTERKULTUR KOMPETANSE

Interkultur, som produsent og kompetansesenter for flerkulturell formidling, har eksperter som kan bidra med WORKSHOP/RÅDGIVNING/FOREDRAG om følgende:

- ◇ Programmering/booking/innholdsproduksjon (for eksempel booking av world musikk, øst-europeiske kunstuttrykk, osv.)
- ◇ Barn og Ungdom (for eksempel medvirkningsprosesser med ungdom rundt festivaler og ungt lederskap)
- ◇ Markedsføring og kommunikasjon (spesielt mot et mangfoldig publikum)
- ◇ Publikumsutvikling og mangfoldsinvolvering (for eksempel hvordan engasjere et flerkulturelt publikum, hvordan arbeide med foreninger, øst-europeisk publikum i Norge, osv.)
- ◇ Metodisk tilnærming og forskningsbasert arbeid rundt hva som hemmer og fremmer kulturell deltagelse (for eksempel metode rundt 3 r'er: relevans, relasjon og ressursmobilisering)
- ◇ Festivaler og folkefester (for eksempel hvordan skape flerkulturelle møteplasser via arrangement som Globus festivalen).
- ◇ Impakt-studier og publikumsundersøkelser for merverdi

OVERSIKT OVER VÅR KOMPETANSE

Som produsenter jobber vi praktisk med å levere et mer mangfoldig kulturtilbud til en bredere publikumsgruppe, om som kompetansesenter deler vi våre erfaringer og innsikt rundt dette med andre. Kontakt oss gjerne for å lære mer om vårt arbeid og hva vi kan gjøre sammen (foredrag, workshops, forskningsprosjekter, osv.). Vi har også et stort kontaktnettverk til andre aktører landet rundt med spisskompetanse innen dette feltet, som vi gjerne formidler videre.

Våre primære kompetanseområder innen flerkulturell kulturproduksjon og formidling er:

PROGRAMMERING/ INNHALDSPRODUKSJON

Som produsent jobber vi med et bredt spekter av kunstformer og kulturuttrykk, og vi ser at kunstnerisk program som tar utgangspunkt i det mangfoldige samfunnet vi er fungerer.

BARN OG UNGE

Kulturfaglig arbeid på tvers av land og kulturer starter med barn og unge, og vi har flere produksjoner og forskningsprosjekter som jobber spesifikt med denne målgruppen.

PUBLIKUMSUTVIKLING

Vi ser at for å lykkes med et bredere kulturtilbud som når nye publikumsgrupper, trenger man egen å jobbe strategisk med nettverksbygging og minoritetsgrupper.

METODISK TILNÆRMING

Vi jobber strategisk med relevans, relasjon og ressursmobilisering i vårt arbeid, og har utviklet metoder med overføringsverdi for andre gjennom forskningsprosjekter og praktisk jobbing i over 10 år.^[17]

KOMPETANSEPROFILER AV NOEN AV DE ANSATTE

<http://interkultur.no/kompetansesenter/detalj/nettverksbyggeren>

http://interkultur.no/kompetansesenter/detalj/var_kompetanse_kulturdirigenten

http://interkultur.no/kompetansesenter/detalj/var_kompetanse_kompetanseutvikleren

DRAMMENS PROSJEKTER

PROSJEKT

Impaktstudier

SAMARBEIDSPARTNERE

Interkultur i Drammen kommune

LINK

<http://interkultur.no/kompetansesenter/detalj/mangfoldsnettverket>

Siden Interkultur ofte arrangerer konserter og arrangementer for nye publikumsgrupper fant vi det hensiktsmessig å gjennomføre meningsfylte publikumsundersøkelser for å kunne redegjøre for innvirkningen vi som arrangør har på vårt publikum. For å gjøre dette har vi i drøyt ett år samarbeidet med det amerikanske selskapet WolfBrown, som spesialiserte seg på publikumsundersøkelser. Særlig interessant er deres impaktsudie-programmer, en serie undersøkelser som måler arrangementets innvirkning på publikum.

Impaktstudier samler data om opplevelsene publikum har når de deltar på et arrangement. Dette lar organisasjoner se utover besøkstall og forstå hvordan publikum påvirkes av deres opplevelser i møte med kunst. Det er selvsagt ingen enkel oppgave, men ved å formulere spørsmål om hvorvidt publikum eksponeres for nye kunstuttrykk, hvor sterke følelser det vekker, hvorvidt kunstopplevelsen styrket forholdet til deres egen kultur eller forståelsen for fremmede kulturer, og om kunstopplevelsen trigger spørsmål eller ny innsikt, kan organisasjoner få forståelse for denne påvirkningen. Samlet sett tegner disse datapunktene et bilde over publikums opplevelser som i større grad viser hvordan organisasjoner kan nå sine mål enn ved å kun se på besøkstall. WolfBrown ble hyret inn av Interkultur i 2017 for bygge opp vår kapasitet til å undersøke innvirkningen våre arrangementer har på publikum og for å støtte Interkulturs rolle som nasjonalt kompetansesenter for flerkulturell formidling. Sammen utvikles og testes spørreskjemaer

PROSJEKT

Mangfoldsnettverket

ARBEIDSGRUPPE

Interkultur i Drammen kommune, Samspill - International Music Network, Mela, Cosmopolite, Stoppedet verden, Oslo World Festival, TrAP - Transnational Arts Production.

KOORDINATOR

Interkultur i Drammen.

LINK

<http://interkultur.no/kompetansesenter/detalj/mangfoldsnettverket>

Mangfoldsnettverket består av aktører som har kulturelt mangfold som en av sine hovedoppgaver. Formålet er å utveksle erfaringer og kunnskap på feltet, styrke fagmiljøet og være en dialogpartner for andre på feltet. Kulturutredningen 2014 trekker frem at selv om det kulturelle mangfold er blitt et mer framtrædende trekk ved det norske samfunnet, gjenspeiles ikke dette i kulturbruken. Derfor trenger vi et slikt nettverk og flere aktører som arbeider for et mer mangfoldig kulturliv. Kompetansen i nettverket er bred og sammensatt, både når det gjelder interkulturell innholdsproduksjon, publikumsutvikling, og nettverksarbeid. Interkultur, som har status som Nasjonalt Kompetansesenter, sitter i arbeidsgruppen og koordinerer nettverket overordnet. Deltagere: Cosmopolite, Fargespill, Førdefestivalen, Interkultur, Kulturtanken, Lørenskog kulturhus, Mela, Oslo World Music Festival, Samspill, Stoppedet Verden, Transform, TrAP – Transnational Arts Production.

som skal samle data om programmets evne til å eksponere publikum for nye ideer, styrke forståelsen av fremmede kulturer og gi muligheter til å feire kulturelle mangfold. For øyeblikket utvikler vi en spørreundersøkelse som skal gjennomføres i forbindelse med Blåkkfestivalen. Undersøkelsen skal styrke Interkulturs forståelse for innvirkningen av festivaler arrangert av ungdom for ungdom, samt Blåkkfestivalen og liknende arrangementers evne til å gjøre publikum stolt over sitt lokale nærmiljø. Pilotundersøkelsen gjennomføres fram til høsten 2018, og avsluttes med en stor undersøkelse under Globusfestivalen 22. september. Erfaringene og resultatene fra undersøkelsen blir samlet og delt i løpet av vinteren 2018/19.

PROSJEKT

Globusfestivalen

ARRANGØRER

Byen vår Drammen, Interkultur i Drammen kommune, Buskerud Innvandrerråd og Drammen minoritetsråd.

LINK

<http://globusfestivalen.no/>

Globusfestivalen er en feiring av det internasjonale Drammen med fokus på mat og kultur. Festivalen ble arrangert for første gang i 2016 og ønsker å nå alle befolkningsgrupper og aldre, men har et ekstra fokus på familier og de internasjonale befolkningsgruppene i byen. Målet med festivalen er å vise frem de positive sidene ved et internasjonalt samfunn og på den måten bygge broer mellom ulike befolkningsgrupper, aldre og tradisjoner. Her kan man smake på mat fra alle verdenshjørner, delta i spennende kulturverksteder og gateleker, og på scenen står lokale, nasjonale og internasjonale artister. Festivalen er gratis og arrangeres hvert år på Strømsø torg i Drammen.

TRAP

Transcultural Arts Production (TrAP) er en uavhengig kunstprodusent og pådriver for mangfold i norsk kulturliv. TrAP skaper produksjoner for, av og i det flerkulturelle Norge, innen billedkunst, scenekunst, musikk, film og litteratur. Målet er at både kunstnerne og utøverne, publikum og lederne i kunst- og kulturbransjen skal gjenspeile mangfoldet i Norge. TrAP jobber for at sammensetningen av kunstnere, utøvere, ledere og publikum skal gjenspeile verden vi lever i, og mener økt bredde og ulik kompetanse er nødvendig for å løfte kvaliteten i kunst og kulturfeltet i Norge.

Som produsent er de bindeleddet mellom kunstner, visningssted og publikum. Styrken ligger i uavhengig programmering og fleksibilitet til å finne rett visningsrom til hvert enkelt prosjekt. TrAP samarbeider med kunstnere som har ståsted i flere kulturer, og bruker dette i kunsten sin. TrAP vil presentere prosjekter som gir nye tanker til kunstfeltet og formidle stemmer og perspektiver norsk kulturliv trenger flere av.

TRAPS PROSJEKTER

PROSJEKT

Her og der

SAMARBEIDSPARTNERE

Marie Skeie og Motaz al Habbash

LINK

<http://trap.no/prosjekt/her-og-der>

TILSKUDDSGIVERE

Kulturrådet, OXLO – Oslo kommune

BESKRIVELSE

Her og der vil skape møter mellom kunstnere, institusjoner og offentlig administrasjon og gi tilgang til informasjon om norsk kunst- og kulturliv. Prosjektet skal bygge kunstneres nettverk, skape muligheter for nye samarbeid og gjøre kunstfeltet mer tilgjengelig og åpent. Bak ideen står kunstnerne Marie Skeie og Motaz al Habbash. Gjennom egen erfaring i Palestina, Japan, Norge og Brasil vet de hvor vanskelig det kan være å etablere seg i et nytt land. Dette prosjektet samler informasjon i en survival-guide til det norske kulturlivet på nett. Her finner man informasjon om utstillingsmuligheter, stipender og tilskudd, utdanning, kunstneropphold, kunstnerorganisasjoner, etablering av

enkeltmannsforetak og lignende, og kunstnere får mulighet til å presentere seg og sin portfolio. I forbindelse med prosjektet vil vi også skape visninger med de involverte kunstnerne på lokale kunst-, film- og konsertarenaer.

Her og der gir også det etablerte institusjoner og kunstnerorganisasjoner mulighet for å bli kjent med nye kunstnerskap og skape nye samarbeid.

PROSJEKT

TrAP Tromsø

SAMARBEIDSPARTNERE

TrAP, Tromsø Kommune

LINK

<http://trap.no/prosjekt/trap-tromso>

BESKRIVELSE

TrAP og Tromsø Kommune jobber sammen for at kunst og kultur skal favne hele byens befolkning. TrAP Tromsø vil forsøke å finne ut hva Tromsøværingene har til felles på tvers av ulike bakgrunner, og har bedt kulturlivet om ideer til aktiviteter som kan samle byens befolkning. Prosjektet vil støtte

lokale aktiviteter som skaper nysgjerrighet og der terskelen er lav for å delta. Det kan for eksempel være aktiviteter som er utviklet og presentert sammen med det publikumet man ønsker å nå. Det er viktig at aktivitetene kan fungere som starten på nye samarbeid. Noen elementer kan kanskje gjentas, utvikles eller arrangeres igjen på et nytt sted. Prosjektet ledes av Nasra Ali Omar. Målet er at prosjektet skal skape nye møteplasser for folk i alle samfunnslag og aldre, og bidra til en mer inkluderende by.

PROSJEKT

10 undersøkelser

SAMARBEIDSPARTNERE

TrAP i samarbeid med gjesteredaktører

LINK

<http://trap.no/prosjekt/10-unders%C3%B8kkelser-alle-grenser-er-midlertidige>

BESKRIVELSE

Kunstnerisk målsetning “10 undersøkelser” er en publikasjonsserie som utfører analytiske undersøkelser av omstridte begreper i et flerkulturelt samfunn. Undersøkelsene skal utgjøre en vev av folks levde erfaringer og en samfunnsmessig analyse. Vårt mål er å treffe allmenheten og dempe usikkerhet ved å gi plass til flere stemmer. Undersøkelsene skal kunne gjøres i form av tekst, utskrift av samtaler, reportasjefotografier, kunstverk, grafiske framstillinger eller annet som kan sies å være et resultat av en undersøkelse. «10 undersøkelser» er en publikasjon som utkommer en gang i året. Den utgis i avisformat og vil i 2019 trykkes i et opplag på 60 000. Distribusjon går landsdekkende gjennom Klassekampens lørdagsavis, i 2018 ble den distribuert på denne måten i et opplag på 47 200.

PROSJEKT

Status Quo

SAMARBEIDSPARTNERE

TrAP og Monica N. Ifejilika

LINK

<http://trap.no/prosjekt/status-quo>

BESKRIVELSE

I forbindelse med 20-års jubileet for TrAPs arbeid, har Monica N. Ifejilika skapt en serie videosamtaler, som gir en underholdende og informativ oversikt over utviklingen i norsk kulturliv de siste 20 årene. Første episode ble lansert 20. september, med Cliff Moustache, Malika Makouf Rasmussen, Khalid Salimi og Miloud Guiderk. Samtalene skal, både med granskende blick og med oppløftende intensjoner, sette fokus på utviklingen som har skjedd siden internasjonale kunstnere på alvor begynte å ta plass på den norske kunstscenen.

PROSJEKT

Transit Radio

SAMARBEIDSPARTNERE

TrAP og Frekvens

LINK

<http://www.transitradio.no/>

BESKRIVELSE

Transit Radio er en podkast-serie som gir deg musikk og stemmer fra norske asylmottak. Gjennom en serie workshops, intervjuer og opptak ønsker vi å knytte mennesker i lignende situasjoner sammen, på tvers av tid og sted: Asylsøkerne er langt hjemmefra, men ikke alene. Samtidig vil vi gi nordmenn mulighet til å bli kjent med beboerne på asylmottak på en ny måte. Gjennom musikk deler vi en universell glede, og musikken åpner muligheter for å dele meninger, følelser og å ytre seg. Målet er å komme bak fasaden på det vi ser ved første øyekast.

For mer informasjon om TrAPs prosjektportfolio se <http://trap.no/prosjekter> for en oppdatert oversikt.

CKI - CENTER FOR KUNST & INTERKULTUR INTERKULTURELLE KOMPETENCER

CKI arbejder for at styrke og motivere aktiv deltagelse i kulturlivet gennem demokratiske metoder. Det gør vi i Danmark, Norden og Europa. Vi udvikler og anvender publikumsstrategier, deltagelsesformater og samskabelsesmetoder.

VORES MISSION ER

- ◇ At udvikle CKI som en national og international (med fokus på eksisterende partnere i Norden og EU) platform for et mangfoldigt kunst- og kulturliv gennem erfaringsudveksling og samarbejde, kurser, projekter og netværk
- ◇ At udvikle CKI til at være den nationale videns- og udviklingsplatform for publikumsudvikling og engagement i Danmark.
- ◇ At udvikle og styrke de interkulturelle kompetencer i kunst- og kulturlivet
- ◇ At medvirke til at styrke det kulturelle demokrati og den kulturelle sammenhængskraft i Danmark
- ◇ At styrke kendskab til og gensidig respekt for forskellige kulturer og kunstneriske udtryk gennem dialog og udveksling
- ◇ At deltage i og bidrage til projekter i Norden og på Europæisk niveau, som styrker arbejdet med publikum, deltagelse og kulturel mangfoldighed.
- ◇ At være en sparringspartner for myndigheder, fonde og andre i udviklingen af bæredygtige og tidssvarende politikker og tiltag.^[18]

ANSATTES KOMPETENCEPROFILER

NIELS RIGHOLT

Administrativ Direktør

ANNE BOUKRIS

Ansvarlig for projektdesign og undervisning

PETER HOLTEN

Projektleder og konsulent,
DKK - De Kreatives Kontor

LAURA MØLLER HENRIKSEN

Projektmedarbejder

SOFIE BERVILD NIELSEN

Projektmedarbejder

ASTRID ASPEGREN

Projektmedarbejder^[19]

18 <http://www.cki.dk/om-cki/mission-vision/>

19 <http://www.cki.dk/om-cki/vores-team/>

CKIS PROJEKTER

PROJEKT

Arts & Audiences

SAMARBEJDSPARTNERE

RePublik, Norsk Publikumsudvikling,
Center for Kunst og Interkultur

STØTTET AF

Nordisk Kulturfond, Nordisk Ministerråd
Kulturkontakt Nord, Værtsbyerne

LINK

<http://www.cki.dk/projekter/arts-audiences-new-urban-challenges/>

BESKRIVELSE

De tre Arts and Audiences konferencer, der har fundet sted mellem 2015 – 2017, har været designet til at indramme professionel og kvalitativ dialog og erfaringsudveksling, vidensudvikling samt metodologier inden for publikumsudvikling. Her har eksperter fra de nordiske lande haft mulighed for at deltage i faglige fællesskaber. Konferencen i København havde fokus på *Audience Engagement*, snarere end *Audience Development*. Dette for at anerkende, at forholdet mellem kunstneriske udtryk og publikummet er et ligeværdigt møde, hvor meningsdannelse, fortolkning og relevansen ligger hos publikummet. At fokusere på *Audience Engagement* understreger i øvrigt det demokratiske aspekt i processen, hvilket åbner for en mere nuanceret tilgang til metoder, narrativer, deltagelse, rekruttering, udvælgelse af partnere osv., særligt i en urban kontekst.

PROJEKT

CULINN

ARRANGØR

CKI

SAMARBEJDSPARTNER

Nationalmuseet, Arbejdermuseet, Det Syriske Kulturinstitut, Vardemuseerne, Museum Vestsjælland, Museum Bornholm, Immigrantmuseet, Museum Lolland-Falster

STØTTET AF

Innovationsfonden
Nordisk Kulturfond og Nordisk Ministerråd

LINK

<http://www.culinn.dk/>

BESKRIVELSE

I CULINN projektet vil vi arbejde med nye måder at bringe civilsamfundsaktører og nyankomne borgere sammen i fællesprojekter. Gennem fælles projekter vil nye borgere, gennem praktisk deltagelse, få øget indsigt i hvordan man i Danmark gør brug af sin demokratiske stemme. Projekterne kan også bidrage til et udbygget netværk og kendskab til lokalsamfundet. Der en stigende bevidsthed i museumsverdenen for betydningen af, at museer rækker ud mod befolkningen, med afsæt i deres demokratiske forpligtelser. Men hvordan realiserer museer denne intention i praksis? Dette søger CULINN projektet at udforske.^[20]

20 <http://www.cki.dk/projekter/>

PROJEKT

KIL - Kulturskolen som inkluderende kraft i lokalsamfundet

LINK

https://www.kulturskoleradet.no/_extension/media/5663/orig/2018%20Kulturskolen%20som%20inkluderende%20kraft%20i%20lokal-samfunnet%20-%20prosjektbeskrivelse%2030.8.pdf

SAMARBEJDSPARTNERE

Norsk Kulturråd og kulturskoleorganisationerne i Danmark, Norge og Sverige

BESKRIVELSE

Kulturskolerne i Norden vil med dette projekt styrke kompetencerne til at inkludere vores nyankomne (dvs. flygtninge og asylansøgere) og folk med forskellige kulturelle baggrunde i arbejdet med kultur og musik. Dette vil foregå både gennem institutionernes daglige drift og særlige tiltag således at kulturskolerne kan kvalificere deres praksis samt få øget kompetence- og gennemførelsevne, både hos kulturskolelærere, rektorer og andre med tilknytning til kulturskolerne - både som individer og i grupper- i arbejdet med flygtninge, asylansøgere og minoritetsgrupper. Af de 10 deltagene skoler er 4 fra Norge, 3 fra Sverige og 3 fra Danmark, som undervises gennem actionlearning- og forskning. Projektet har en tidshorisont, der strækker sig over to år, 2018-2019.

PROJEKT

SKIS – Sæt Kulturen i Spil

SAMARBEJDSPARTNERE

CKI, Københavns Kommune, Region Hovedstaden, Ishøj Kommune, Furesø Kommune, Herlev Kommune, Frederiksberg Kommune, Ballerup Kommune, Kulturmetropol Øresund, Kulturministeriet

STØTTET AF

Kulturministeriet og Kulturmetropol Øresund

LINK

<https://culturebites.dk/wp-content/uploads/2015/12/Culture-in-Action.pdf>

BESKRIVELSE

I dette projekt har vi sigtet efter kunst- og kulturinstitutioner, for at kunne få gavn af hinandens faglige og institutionelle tilgange og erfaringer. Formålet med projektet har været at øge fokus på brugeren og publikummet på de enkelte institutioner samt at udvikle metoder og platforme, som ville kunne sikre at kunst, kultur og kulturarv spiller en central rolle for alle borgere i den kulturelle region.

INTERCULT

Intercult (IC) är ett fristående resurs- och produktionscentrum, vars huvudsakliga verksamhet bedrivs i Stockholm. Vi är främst verksamma i Stockholms Län, med utblick mot Sverige och Europa, som initiativtagare och drivkraft i internationella samarbetsprojekt och nätverk. Vi utvecklar interkulturell och transnationell kompetens. Vi agerar kulturpolitiskt. Vi har sedan 1996, aktivt medverkat till en kulturpolitik där mångfald, internationellt utbyte och medverkan i europeiska projekt är naturliga delar. Vi förvaltar en, för vår sektor, unik expertis och erfarenhet. Visionen är att internationalisera Sveriges kulturliv. Att synliggöra kulturens roll som förändrande handling i mänsklig- och samhällslig utveckling. Att lyfta fram internationell och interkulturell kompetens. Att länka kulturinstitutioner och organisationer till spännande och långsiktiga projekt i samarbete med europeiska organisationer, med tillhörande möjligheter till EU stöd. Och alltid sätta den interkulturella publiken i centrum.

WE DO & SHARE

Intercult har fokus på interkulturella och internationella samarbeten. Vi är ett europeiskt resurscentrum för kultur i Stockholm med verksamhet som består av internationella projekt, Europa Direkt Intercult, plattformen Access Europa samt kompetensutveckling för länets kulturaktörer. Resurscentrum är med sin verksamhet unikt för Stockholm. Det drivs i syfte att stimulera och verksamhetsutveckla kulturlivet genom bättre kunskap om EU-samarbeten och EU-finansiering samt kontakter i Europa. Genom vår verksamhet erbjuds kulturaktörer möjlighet till stöd, inspiration och kompetensutveckling för att själva vidareutveckla sina verksamheter med hjälp av internationella samarbeten, information, seminarier och konferenser, projektrådgivning och finansieringsrådgivning, möten i nätverken Access Europa och Europa Direkt samt förmedling av kontaktytor i EU. Vi är också representanter för Stockholm i europeiska nätverk och projektsamarbeten.

Våra kompetensområden är att söka EU finansiering, leda EU projekt, kultur i stadsutveckling för demokratiska lokalsamhällen, samhällsengagerade konstprojekt i det offentliga

rummet, europeiska och utomeuropeiska (kultur-diplomati) kulturprojekt, tvärvetenskapliga projekt kultur-miljö-samhälle, mångfaldsprojekt. Vi har också stor erfarenhet av europeiska nätverk som vi aktivt deltar i: Ars Baltica, River//Cities och Culture Action Europe.

PUBLIKUTVECKLING

Jämställdhet, mångfald, demokrati och interkulturella perspektiv har varit grundläggande drivkrafter ända sedan Intercults verksamhet startade. Det är viktigt för oss att säkerställa en geografisk spridning på våra projekt och programpunkter för att innehållet ska bli relevant för en bred och diversifierad publik. Vi arbetar därför aktivt med publikutveckling för att säkerställa att vi når ut till olika grupper, såväl i EU projekt som i kompetensutveckling.

Publikutveckling bygger på att skapa en relation mellan producent och konsument av kulturella och kreativa aktiviteter. För oss handlar det om att ha ett tvärsektorielt fokus inom kultursektorn där till exempel konstnärer, kulturhandläggare, producenter, fria grupper och institutioner känner sig välkomna.

ANSATTES KOMPETENCEPROFILER

IWONA PREIS

VD Intercult

JASMINE ÅLANDER NYGREN

Projektleder, Europa Direkt

ELISAVET PAPAGEORGIU

Kommunikation

JASMIN NOURI

Projektadministratör

INTERCULTS PROJEKTER

PROJEKT

CORNERS

LINK

<http://www.intercult.se/corners/2014-2018>

BESKRIVELSE

“Although contemporary art in Europe has a global focus, there is a strong need and demand to work in communities and deal with the topics and problems in each different location.” – det var bakgrunden till skapandet av *CORNERS*:

CORNERS - turning Europe inside out är ett interkulturellt och flerårigt projekt som drivs i ett partnerskap av kulturorganisationer i Europa. Projektet har beviljats stöd från EU – Creative Europe. Intercult är huvudkoordinator och har samarbetat med följande europeiska partners; Pogon och Drugo More (Kroatien), Exodos (Slovenien), Arts Council Northern Ireland och ISIS Arts (Storbritanien), City Culture Institute/ Gdańsk (Polen), Donostia/San Sebastián 2016 (Baskien/Spanien), Cultural Centre REX (Serbien), Teatro Pubblico Pugliese (Italien), and DokuFest (Kosovo). Konstnärliga ledare och aktivister från dessa organisationer har under många år utvecklat innehållet i *CORNERS*, från ax till limpa, genom en serie av möten. Projektet har engagerat konstnärer, producerat konstnärliga interventioner i gränsöverskridande konstnärliga möten, genomförda i lokalsamhällen i alla partnerländerna. Deltagande konstnärer härstammar också från alla partnerländer, inklusive Sverige.

MÅLSÄTTNINGEN MED CORNERS HAR VARIT

- ◇ Visa nyproducerade samhällsanknutna konstnärliga verk för både en bred kulturrintresserad publik och en ny kulturovan publik. Den breda kulturrintresserade publiken nås vi genom att kommunicera projektets konstnärliga och nyskapande värde. Den kulturovana når vi genom att verken är samskapande och deltagardrivna och skapas tillsammans med olika specifikt utvalda målgrupper (skolbarn, ungdomar, hemlösa, hyresgäster). På så vis nås även dessa nischade målgruppers egna nätverk och genom riktat publikarbete blir deras familjer, vänner mm vår publik.
- ◇ Stärka internationellt konstnärligt samarbete och skapa programutbyte där svenska konstnärer får produktionsmöjligheter vilket också leder till framtida spridning av deras konstnärliga verk och arbetstillfällen på turné och vid gästspel i Europa.
- ◇ Metodutveckling av publikarbete, som omfattar både specifikt utvalda publikgrupper av ovan kulturpublik som engagerar sig i deltagardrivna kulturupplevelser och den stora kulturvana publiken som får tillfälle att uppleva internationella kulturverk.

Sammanfattningsvis har de 6 åren som projektet *CORNERS* pågått resulterat i nya möten bland människor från olika länder, kulturer och erfarenheter. Vi har stärkt de lokala nätverken mellan lokalbefolkning och kulturutövare och breddat perspektiven för vad som är konst och kultur. Under resans gång har vi besökt 14 platser, producerat 16 olika konstprojekt med 71 konstnärer från 12 länder tillsammans med 11 partners i Europa. Utöver de konstprojekt som producerats (som varit en central del i *CORNERS*-projektet) har vi varit på 8 expeditioner där 20-25 konstnärer fått upptäcka nya delar av Europa för att utforska nya perspektiv och former för berättande. Projektets djupgående syfte var och är att skapa mötesplatser för konstnärer från skilda miljöer och kulturer för att inspireras av varandra och platserna de möter - för att i förlängningen inspirera den deltagande lokalbefolkningen. Ett syfte vi anser att vi lyckats med.

Efter 7 år har vi sammanfattat vår resa, läs mer om hur vi arbetat med projektet från uppstart till avslut, via länkarna nedan
<http://www.cornerslive.org/en/Longform/66/648/The-Story-of-CORNERS-Chapter-1.htm>

PROJEKT

Baltic Audience Links

LINK

www.balticaudielinks.eu

BESKRIVELSE

Intercult är grundare och medlem i den baltiska plattformen, *Baltic Audience Links*. Plattformen är ett transversalt nätverk som består av organisationer som är baserade i städer med anslutning till vatten i den baltiska regionen. Syftet är att jämföra och lära av varandra, diskutera, analysera och agera utifrån de framtida utmaningar som städer med anslutning till vatten möter inom områdena kultur, miljö, utbildning, sociala frågor, stadsutveckling med flera. Projektet delfinansieras av Svenska institutet, Östersjöenheten. Tre partners ingår, Intercult som ledare samt River//Cities (Polen) och Laimikis.Lt (Litauen), Vi samarbetar också med Baltic Cultural Centre i Gdansk.

Baltic Audience Links är utformat för att bredda och stärka de existerande nätverken: EU's River//Cities och Sverige Access Europa. Baltic Audience Links är ett projekt av nätverk som ämnar att utveckla och stärka kopplingen mellan organisationerna och kulturaktörer som vill bygga deltagarorienterad kulturaktivitet i lokalsamhällen. Målet är att stärka bandet mellan kulturinnovatörer inom den baltiska regionen. För att kunna implementera detta, sammanför vi existerande nätverk, River//Cities och Access Europa, och öppnar upp för nya medlemmar.

Under 2017 presenterades studien *Baltic Audience Links: approaches and cases in participatory urban culture* vilket var ett av projektets delmål. Studien genomfördes av projektets litauiska partner, Laimikis.Lt och presenterades på ett partnermöte i maj den 7-9 maj. Syftet och slutresultatet av studien är en databas som är öppen (och växande!) för kulturorganisationer i Lettland, Litauen och Polen. De metoder och verktyg som tagits fram i samband med projektet Baltic Audience Links finns samlade i studien *Baltic*

Audience Links: approaches and cases in participatory urban culture och finns att tillgå för organisationer som vill utveckla och stötta lokala nätverk genom att arbeta med kultur via olika tillvägagångssätt. Studien har även resulterat i ett växande nätverk för länderna i Östersjö-regionerna via River//Cities

PROJEKT

Memory of Water

STÖD AV

Creative Europe program 2018 – 2020

LINK

<http://www.intercult.se/memory-of-waters-2018-2020-2/>

BESKRIVELSE

Intercult är initiativtagare till projektet Memory of Water, tillsammans med 5 partners i Europa. Syftet med projektet är att skapa en ny europeisk dialog om framtidens Europa. Genom projektet kommer vi att nå lokalsamhällen, myndigheter, medborgare, stadsplanerare, arkitekter och akademiker på olika platser Europa. Med fokus på utveckling av post-industriella kustområden kommer Memory of Water utforska tre viktiga teman: minne och kulturarv, tillgång och inkludering och miljöansvar och påverkan.

BAKGRUND

Europas varv, textilfabriker och andra tillverkningsindustrier har näst intill försvunnit under modern tid. Övergivna industriella byggnader och folkminnen förknippade med dessa platser är ett viktigt materiellt och immateriellt arv i vår historia. Frågan “vad kommer härnäst?” utforskas av artister i Europa och engagerar lokala invånare från olika kulturer, politiker och stadsplanerare för att ifrågasätta politik och skapa debatt. Memory of Water samlar Belgien, Grekland, Irland, Polen, Skottland, Sverige och cyberspace för att utforska frågan genom kreativa uttryck och interaktion: “Vad kommer härnäst för Europas post-industriella kustområden?”

I partnerstäderna Gdansk, Govan, Levadia, Limerick, Ostende, Göteborg och Stockholm samlas konstnärer, kulturorganisationer, institutioner och myndigheter – anslutna via det pan-europeiska nätverket River//Cities – för att tillsammans lära och

delat erfarenheter med stöd från Creative Europe. Kan vi lära av våra partner-städer som lyckats leverera samhällen där ekosystem och kulturarv respekteras samtidigt som den lokala ekonomin får stöd? Kan konstnärer förändra och förmedla nya perspektiv för de partnerstäder som kämpar med frågor om ägarskap, omtvistade utrymmen, homogena grupper och gentrifiering?

Med avstamp i lokalsamhällets kunskap och lokalkännedom skapar Memory of Water ett program av 9 tvärssektoriella City labs, 6 internationella konstnär-residenser och 19 konstnärliga produktioner med publikt framträdande med fokus på kapacitet-byggande, transnationell mobilitet och publikutveckling. Tillsammans skapar vi en process med stor mångfald av deltagande – konstnärligt ledda och fokuserade på den lokala publiken, inspirerade av lärande och upplevelser av våra internationella partners – samtidigt som vi tillhandahåller kreativa och europeiska lösningar och strategier att diskutera på lokal nivå.

PROJEKT

I_Improve 2018-2021

STÖD AV

Erasmus +

LINK

http://www.intercult.se/i_improve-2018/

BESKRIVELSE

1 september 2018 markerar startdatumet för det europeiska projektet I_Improve – där Intercult är lead partner. Partnerskapet består av 6 medlemmar ur plattformen River//Cities som arbetar och verkar i Sverige, Belgien, Österrike, Italien, Polen och Litauen. Det gemensamma syftet för projektet är att främja publikutveckling genom kultur, med fokus på sjönära städer. Projektets fokus är att arbeta med social inkludering, öppna och innovativa arbetssätt på den digitala arena och vuxenutbildning. Stora förändringar på europeisk och global nivå skapar nya utmaningar för lokala samhällen i mindre städer. Om vi inte adresserar dessa förändringar, kan radikalism växa i dess ställe och skada sammanhållningen i mindre samhällen. I_Improve har växt fram för att motverka dessa motsättningar, och skapa metoder för att adressera dem.

GENOM ATT BIDRA TILL PUBLIKUTVECKLING GENOM KONST OCH KULTUR, FRÄMJAR VI:

- ◇ interkulturella dialoger
- ◇ socialt sammanhang
- ◇ demokratiskt deltagande.

Konst och kultur breddar perspektiven och uppmuntrar till ömsesidig förståelse. Konst och kultur engagerar medborgare, både etablerade och nyanlända, och genom kreativa insatser som interkulturella dialoger, socialt sammanhang, och demokratisk deltagande kan vi skapa lokalt engagemang och deltagande. I en miljö där de lokala invånarna står på långt avstånd från de lokala kulturaktörerna är nya metoder för att skapa mötesplatser efterlängtdade. Syftet med projektet är att ta fram nya metoder för kompetensutveckling och hjälpa kulturaktörer i deras arbete mot och med den lokala medborgaren. Med dessa metoder skapar I_Improve sammanhang, engagemang och demokratiskt deltagande.

STRATEGIER

För att åstadkomma dessa resultat krävs ett informellt och pedagogiskt förhållningssätt till lärande (dvs Modern workplace learning). För att starta dessa processer introducerar I_Improve en extern aktör på arbetsplatsen hos partnerorganisationen. De externa aktörerna, som går under namnet *Changemakers* (ChM), presenterar innovativa arbetssätt för att adressera publik med stor mångfald och erbjuder insikt i organisationens kreativa produktion och process. ChM's roll är specifikt utformad utifrån pågående projekt, och hen har bred erfarenhet i att göra idéer till handlingar, och har insikt i olika processer för deltagande från publiken (dvs engagemang i/kommunikation med publik från olika sociala demografier, konfliktshantering, co-creation m.m).

PROJEKT

Brokering migrants' cultural participation

PARTNERE

Interarts Barcelona, Spanien; ECCOM, Italien; Educult, Österrike; Culture Action Europe, Belgien; Region Västerbotten, Sverige

(Koordinator: Interarts Spanien, Intercult som projektpartner)

STÖD AV

European Integration Fund (Community Action) of European Commission DG Home Affairs

LINK

www.intercult.se/mcp-broker/

BESKRIVELSE

“Brokering Migrants’ Cultural participation” (MCP Broker) 2013 – 2015 är ett projekt som fötts fram ur PIE's Intercultural Practice Exchanges (2009 – 2012), och forskningen som tagits fram av Migration Policy Group, en organisation med erfarenhet inom planeringsverktyg med som kan användas för att kartlägga framsteg inom integrationsutveckling och mångfald.

De statliga kulturinstitutionerna spelade en viktig part i konsolideringen av europeiska nationalstater, inkluderat uppfattningen om homogena nationella kulturer. Teater, opera och balett, konserthus samt museer hjälpte till att fånga vad är spanskt, nederländskt, danskt, osv... Europas samhällen bygger dock på mångfald där medborgarens komplexa identitet har fått bättre erkännande och den nya sociala och politiska realiteten med migrationen till Europa har blivit politisk bekräftat. Kulturmyndigheter och organisationer behöver därför gå ifrån sina traditionella, mer eller mindre auktoritära roller och själva bli representanter för samhällets mångfald. De behöver öppna sig själva för nyanlända till samhället såväl som mottagare av ny publik som producenter med interkulturell fokus. Kulturaktörer behöver i allra högsta grad själva vara representanter för den demokratiska kulturen och underlätta tillgång till kultur som är alla människors mänskliga rättighet. Kulturen ska vara tillgänglig för alla att både producera, ta del av och delta i.

MCP Broker är ett projekt som syftar till att förstärka och stimulera deltagande av personer med vitt skilda kulturella bakgrund i kulturlivet genom att förbättra förmågan hos de lokala organisationerna att utvidga sin publik. Kulturorganisationer är del av det mottagande samhället och behöver leva upp till utmaningen att hantera kulturell mångfald Centralt för dessa uppgifter är förbättringen av den egna interkulturella kapaciteten genom bland annat anställningar av personer med interkulturell bakgrund.

MÅLSÄTTNING

- ◇ Att främja engagemang hos mottagande samhällen genom interaktioner med migranter, grundat på en ömsesidig respekt för rättigheter, skyldigheter och olikheter.
- ◇ Att försäkra likabehandling och stärka medveten hantering av mångfalden på offentliga och privata arbetsplatser i kultursektorn

RESULTAT

- ◇ Utveckling av ett verktyg för utvärdering av sin egen organisation
- ◇ Förberedande forskning med rapporter från kulturinstitutioner i partnerländer för att analysera handledningen av kulturell mångfald inom dessa institutioner men också definiera de hinder och behov som finns för interkulturell samverkan.
- ◇ Learning Partnerships för att utbilda kultursektorn och andra aktörer i integrationsverktyg

“Dialogue-based collaboration with contemporary witnesses can open up access to objects and their meanings that have so far not been represented in the museum’s collection.”

—
Maria Vlachou,
*The Inclusion of Migrants and Refugees: The Role
of Cultural Organisations Coordination,*
Acesso Cultura, Associação Cultural, 2017

6. NORDENS KULTURPOLITIK I FORHOLD TIL MANGFOLDIGHED

NORDISKA KULTURSAMARBETET

Nordiska länder har slutit ett samarbetsavtal för kultur redan år 1971. Avtalet har reviderats några gånger innan den slutligen blev verksam år 1990. Avtalet lägger grunden för de olika aspekter som samarbetet ska präglas av och därmed vilka typer av initiativ de länderna som ingår i Nordiska ministerrådet ska stötta på Nordisk nivå. De två syften som finns är att skapa praktiska förutsättningar för ett samarbete mellan länderna inom kultursektorn men också att intensifiera och stärka kultursamarbetet mellan de Nordiska länder.

Det finns tydliga verksamhetsområden som ska präglade samarbeten:

- ◇ Utbildning
- ◇ Forskning
- ◇ Kulturellt utbyte, med fokus på kulturpolitik och kulturlivet
- ◇ Gemensam framträdande för främjande av kultur
- ◇ Tydlig dokumentation av information

De beslut som tas inom Nordiska ministerrådet för kulturverksamheter görs genom en ämbetsmannakommitté med representant från varje deltagande land.

Dessa är de riktlinjer som ställs för de kulturella samarbeten som är tänkta att ske mellan nordiska partners.

Detta avtal har lett till Nordiska Ministerrådet för Kultur. Där de olika Kulturministrar i respektive

nordisk land träffas två gånger om året och diskutera utvecklingen av en gemensam nordisk kulturpolitik och de strategier som sekretariatet arbetar utefter. Den strategin som har utvecklats och gäller fram till 2020 är fokuserade på fem grundpelare^[21]:

- ◇ Det hållbara Norden
- ◇ Det kreativa Norden
- ◇ Det interkulturella Norden
- ◇ Det unga Norden
- ◇ Det digitala Norden

Ämbetsmannakommittén för kulturen är de som har mandat att förbereda ministermöten och agendasättandet. Viktigt att komma ihåg är att det inte är de som beslutar om medel men snarare de samsamarbetspartner som Nordiska Ministerrådet har såsom:

- ◇ Nordiska Kulturfonden
- ◇ Kultur och konstprogrammet
- ◇ Nordisk-baltiska mobilitetsprogramm

Men också en stor del av medlen går till kulturpris och nordiska kulturhus/institutioner runt om i Norden.^[22]

21 <http://www.norden.org/sv/nordiska-ministerraadet/ministerraad/nordiska-ministerraadet-foer-kultur-mr-k/om-nordiska-ministerraadet-foer-kultur-mr-k> (läst 11/07/2018)

22 <http://www.norden.org/sv/om-samarbejdet-1/nordiska-avtal/nordiska-avtal/kultur/avtal-om-kulturellt-samarbete>

KULTURPOLITIKEN I SVERIGE

“Kulturpolitiken handlar om att främja ett levande och oberoende kulturliv. Området omfattar kulturskaparnas villkor och människors tillgång till kultur i alla dess former samt hur kulturarvet ska bevaras, användas och utvecklas.”^[23]

Enligt den svenska Regeringen ska kulturpolitiken främja både ett oberoende men samtidigt levande kulturpolitik. Hur jobbar regeringen för att se till att trots insatser för att kulturlivet ska fortsätta vara levande utan att staten ska behöva påverka dess oberoende?

Regeringen har tagit fram en slutgiltig sammanfattning av kulturpolitikens arbete under de senaste fyra åren: Skr 2017/18:264.^[24] Regeringens satsningar har varit förenliga med de målen satta under 2009, samtidigt har de drivit på att kultur ska vara tillgänglig i hela landet, bl.a genom bidrag till kulturaktörer på lokalnivå (kommuner och landsting). Kulturen har därmed varit, för Regeringen, en aktiv del av landsbygdspolitiken för ökad gemenskap i Sveriges gles befolkning.

“Under mandatperioden har regeringen bl.a.^[25]

- ◇ infört en betydande bidragsgivning på totalt 100 miljoner kronor per år till kommunala kulturskolor
- ◇ tagit fram en strategi med riksdagsbundna nationella mål för de statliga insatserna för kulturskolan
- ◇ gett Kungl. biblioteket i uppdrag att ta fram förslag till en nationell biblioteksstrategi,
- ◇ infört en satsning på 250 miljoner kronor per år för att stärka biblioteken i hela landet 2018 – 2020
- ◇ infört satsningen Äga rum 2016 – 2018 i vissa socioekonomiskt utsatta områden med lågt valdeltagande
- ◇ skapat en ny filmpolitik med helhetsansvar för finansiering och styrning av den nationella filmpolitiken, samt med nya mål som antagits av riksdagen

23 <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/kultur/> (Besökt 03/07/2018)

24 <https://www.regeringen.se/49c31c/contentassets/c8ef694d6c384f28a1656d436d00cf6d/kultur-i-hela-l-landet-skr.-201718264.pdf> (läst 03/07/2018)

25 Ibid

26 State of the Nordic Region (Chapter 14: Culture and Arts: an essential area for nordic Co-operation) <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1180241/FULLTEXT01.pdf> (läst 03/06/2018)

- ◇ tagit fram en ny kulturarvspolitik och en politik för gestaltad livsmiljö som stärker aktörer runt om i hela landet,
- ◇ stärkt det fria kulturlivet med 115 miljoner kronor fr.o.m. 2018,
- ◇ stärkt det statliga stödet till regional och lokal kultur inom ramen för kultursamverkansmodellen genom att tillskott har beslutats och aviserats på totalt 429 miljoner kronor för perioden 2017–2020
- ◇ tillsatt utredningen Konstnärernas villkor (dir 2016:93) och därefter mottagit samt remitterat betänkandet Konstnär– oavsett villkor? (SOU 2018:23) med bl.a. förslag till att förbättra möjligheterna att verka som professionell konstnär i hela landet. Betänkandet är nu ute på remiss.”

Rapporten “State of the Nordic Region” (2018) utgiven av Nordiska Ministerrådet och dess sekretariat kartlägger kulturlivet i Norden, jämför de olika Nordiska invånarnas kulturvanor men lägger också fram bristen på tydliga interkulturella initiativ inom Norden, samt gemensamma och moderna verktyg för att utvärdera hur kultur faktiskt påverkar och arbetar i det nutida samhället.^[26]

Den svenska myndigheten för kulturanalys har som uppdrag av Regeringen att kartlägga och utvärdera svensk och nordisk kultur. Ett av de återkommande analyser som görs är hur kring kulturvanor: Musik, teater, film, osv. Det finns dock en tydligt fyrkantig syn på vad som är kultur och hur kan man då mäta kulturvanor och den effekten som kultur har. I mångt och mycket verkar även Myndigheten för Kulturanalys stanna vid det som går att räkna matematiskt och statistiskt, hur samlar man då in projektresultat med övergripande mål, delmål och förväntade outcomes?

Kulturanalys har försökt i flera omgångar att kartlägga hur svensk, skandinaviskt och nordisk kultur ser ut. Vem inkluderas i det nordiska kulturarbete? Hur fungerar kultur- och integrationsarbetet tillsammans? Vilka utgifter används inom kulturväsendet? De har således en stor samling av forskning och rapporter som är relevanta för NFI samarbetet.

De viktigaste reformerna i Norden enligt Kulturanalys är kulturens centralisering och decentralisering: vilken väg att gå? Lokalt, regionalt eller nationellt?

Danmark införde obligatorisk musikskola i varje kommun: staten kom in och styrde själva kulturpolitiken på lokalnivå. Detta verkar vara inspirationen för Norge att införa regional finansiering av kultur. Finland går ett steg längre och formar Taiké (Art councils) som då ska bestämma över kulturfinansiering av tydligt kulturaktörer. Island har stiftat ett kulturpolitiskt ramverk för att tydliggöra kulturens syfte i samhället. Samtidigt visar studien att regeringar och myndigheter strävar efter en effektivisering och samordning av vinster som kan göras av kulturaktörer för att öka dess oberoende.

Enligt Kulturanalys finns det tydliga trender som visar att kulturarbete på lokalnivå är det mest strategiska. Ett exempel som kan vara viktig att titta på är kulturens roll som facilitator i integrationen i Sverige. Det finns tydliga resultat på publikutveckling i Sverige genom integrationsinsatser^[27]:

- ◇ Använda sig av invandrade kulturutövare för att bygga broar
- ◇ Uppläsa om kulturlokaler såsom bibliotek, lokal stadsteater, konserthallar
- ◇ Erfarenhetsutbyte för att öka ömsesidig förståelse för varandra (Interkulturella utbyten).

Därmed är publikutveckling en stor del av integrationsarbetet för kultursektorn. Genom de satsningar som kulturaktörer genomför för att nå till nya grupper inkluderas alltid tack vare tanken om att kulturprojekt ska vara en plats för olika människor att mötas. Dock finns det stora utmaningar för kulturaktörer^[28]:

- ◇ “att det krävs insatser för att antingen sänka ambitionsnivån för mål och uppdrag eller att ge verksamheterna reella förutsättningar att utföra sina uppdrag och svara upp mot målen.
- ◇ att det för att underlätta för verksamheterna tydliggörs vilken politisk nivå som bär ansvaret för kulturpolitiken när finansieringen är delad mellan flera nivåer.”

Därmed har decentraliseringen genomförts på ett sätt som inte riktigt når upp till förväntningarna. Det behövs tydliga ramverk och öka kunskap om projektutveckling till kulturverksamheter och bidragsgivare för att kunna uppnå en gemensam jargong och ömsesidig förståelse av förväntade mål och upplevelser.

KULTURPOLITIKEN I DANMARK

Danmarks utgångspunkt i interkulturella samarbeten är:

“Udveksling af kunst og kultur med udlandet bidrager til at styrke dansk kunst og kultur, men også til at markedsføre Danmark som land, fremme eksporten af kunst- og kulturprodukter og skabe dialog med andre landes kulturer.”^[29]

Med detta visar Danmark tydligt att kulturudveksling är ett prioriterat område för deras kulturpolitik. Framförallt med internationella samarbetspartner eftersom det är ett sätt att främja bilden av Danmark utomlands.

Frågan är så prioriterad att den Danska Regeringen har tillsatt en internationell kulturpanel^[30] för att

27 http://kulturanalys.se/wp-content/uploads/2018/04/Kulturpolitisk-styrning_webb.pdf p.8 (läst 28/06/2018)
 28 http://kulturanalys.se/wp-content/uploads/2018/04/Kulturpolitisk-styrning_webb.pdf p.11 (läst 28/06/2018)
 29 <https://kum.dk/kulturpolitik/internationalt-kultursamarbejde/om-internationalt-kultursamarbejde/> (10/07/2018)
 30 Det internationale Kulturpanel er et overordnet forpligtende samarbejdsforum bestående af Kulturministeriet, Udenrigsministeriet og Erhvervsministeriet samt Dansk Arkitekturcenter, Dansk Design Center, Det Danske Filminstitut, Dansk Kulturinstitut, Slots og Kulturstyrelsen, Statens Kunstfond og VisitDenmark. Kilde: <https://kum.dk/kulturpolitik/internationalt-kultursamarbejde/det-internationale-kulturpanel/>

ta fram en internationaliseringsstrategi för kultur. Denna strategi visar upp de styrkor och svagheter som Danmark har inom kulturpolitik och dess internationalisering. Exempelvis att för få aktörer har ett brett utbud av kulturformer, istället är kulturaktörer mer nischade. Därmed är summan av alla dessa utförare ett starkt och diversifierat kulturutbud med en saknad för tvärvetenskapliga och interkulturella samarbete. Därav behovet av att sätta frågan högst på agendan.^[31]

För att nå målet om en internationalisering av kultur, har den Danska regeringen kommit fram till fem strategiska insatser som på sikt kan öka de interkulturella utbyten^[32]:

1. Förstärka den enskilde konstnärens möjlighet till internationellt arbete
2. Professionalisera och öka nätverkandet på en global marknad
3. Profilerar Danmark som en kulturnation genom samarbete och riktade insatser.
4. Öka kunskapen om internationell kultur
5. Utveckla berättelsen om Danmark genom kulturtraditioner och konst

En annan viktig del av den Danska kulturpolitiken är förankringen av kulturinsatser på lokal nivå såsom kommuner och regioner. Det är något som även andra länder i Norden tar till sig. Genom att skapa så-kallade kultureregioner, försöker Danmark att utveckla de lokala insatserna för att öka kulturlivet både i utbud och i kvalitén. Samtidigt som den verkar för att värna om det lokala kulturarvet, exempelvis guiden kring lokalplaner om kulturarv.^[33] Detta är samarbete mellan olika kommuner och kulturdepartementet. Lokal kultur är lagstadgad, varje kommun måste erbjuda viss kulturutbud såsom: musikskolor, folkbildningsaktiviteter (teater, konserter och övriga tillställningar och bibliotek och museer. Helt aktuellt får Danmark 2 nye regionale kunstfonde (Den Jyske Kunstfond

og Øernes Kunstfond). Fondenes formål er at støtte og styrke udviklingen af kunstmiljøer, økonomisk bæredygtige kunstvirksomheder og iværksætterier udenfor hovedstadsområdet. Fondene dækker hele landet med undtagelse af Region Hovedstaden, dog er Bornholm omfattet.^[34] Fondene varetages af bestyrelsesmedlemmer, der iflg. ministeren, har stor og bred erfaring med netop at arbejde i krydsfeltet mellem kunst, kultur, iværksætterier og vækst.^[35]

I dansk perspektiv er det svært at lokalisere reelle interkulturelle initiativer, der sikrer dialogiske rum for kulturel mangfoldighed og udveksling, siden kulturel mangfoldighed var med til at præge Kulturstyrelsens policies ifm. Trevor Davies' rapport “Kulturel mangfoldighed set i forhold til Kulturstyrelsen” i perioden 2008 – 2011.^[36] På den anden side har en række institutioner og frie aktører på eget initiativ været med til at sætte skub i udviklingen, i de fleste tilfælde støttet af kommunale og private fondsmidler. Nyere kulturpolitiske diskussioner og initiativer omkring kulturel mangfoldighed og interkultur fra statsligt hold har nærmest været fraværende. Det aktuelle finanslovsforslag, hvor regeringen årligt afsætter 100 mio. kr. 2019 – 2022 til “prioriterede kulturelle formål”^[37] som f.eks. “kulturel dannelse, elite og vækstlag”, rummer heller ikke konkrete løsninger til at fremme den interkulturelle dialog eller åbne kulturlivet så det afspejler og repræsenterer den nuværende befolknings sammensætning. Der afsættes dog midler til nye initiativer, der forsøger at møde samfundsmæssige udviklinger. Der afsættes blandt andet 72,9 mio. kr. til at “styrke den kulturelle og historiske dannelse af børn og unge med projektet *Kend dit Land*”, som “giver danske skolebørn mulighed for en bustur rundt i landet for at opleve dansk historie, kultur og natur på tæt hold.” Desuden skal arbejdet med børn og unge i udsatte boligområder prioriteres, der afsættes 20 mio. kr.^[38] Herunder lanceres der to nye indsatsområder på børne- og ungeområdet, hvor der i alt er afsat 10,25 mio. kr.^[39]:

31 https://kum.dk/uploads/tx_templavoila/styrket_internationalisering_dansk_kultu.pdf (s.11)
 32 https://kum.dk/uploads/tx_templavoila/styrket_internationalisering_dansk_kultu.pdf (s. 12)
 33 <https://slks.dk/kommuner-plan-arkitektur/lokalplaner-og-kulturarv/lokalplaner-guide/>
 34 <https://kum.dk/nyheder-og-presse/pressemeddelelser/nyheder/regionale-kunstfonde-paabegynder-arbejde-t/1/1/?L=0&cHash=5b8a1c4d8236496fca245754c36f97ae>
 35 Ibid.
 36 Niels Righolt, *Rapport om interkulturelle erfaringer, projekter og kulturpolitiske initiativer i Norden*, NFI – Nordisk Forum for Interkultur, 2009
 37 <https://kum.dk/nyheder-og-presse/pressemeddelelser/nyheder/regeringens-finanslov-giver-kulturen-et-oe-ekonomisk-loeft-i-2019/1/1/?L=0&cHash=36e8fe4d696899e6a2b8cc196fee8d1b>
 38 https://kum.dk/fileadmin/KUM/Documents/Nyheder%20og%20Presse/Pressemeddelelser/2018/Regeringens_finanslov_-_400_mio._kr._til_kulturen_i_2019-2022.pdf
 39 <https://kum.dk/nyheder-og-presse/pressemeddelelser/nyheder/flere-boern-og-unge-skal-moede-kunst-og-kultur/1/1/?L=0&cHash=36d46b2e2d745bdf210917f5fd28860c>

- ◇ “En tidlig kulturstart”, der afsættes 6,35 mio. kr. til at understøtte samarbejdet mellem pædagoguddannelser og kulturinstitutioner. Desuden vil kommunerne kunne søge støtte til konkrete samarbejder mellem dagtilbud, kulturinstitutioner, uddannelsesinstitutioner og civilsamfund.
- ◇ “Kunst og kultur som brobygning i udsatte boligområder” støtter nye samarbejder mellem lokale civile, boligsociale og kulturinstitutionelle aktører om kunst- og kulturtilbud for børn og unge i udsatte områder. Der er afsat 4 mio. kr. til indsatsen.

I henhold til det aktuelle finanslovsforslag går der samlet set 139 mio. kr. til kulturen for år 2019 og i alt 504 mio. kr. i de kommende fire år.^[40] Følgende initiativer vil blive prioriteret som en del af regeringens finanslovsforslag:

KOMMENDE REFORMTILTAG PÅ MUSEUMS- OG SCENEKUNSTOMRÅDET

Der øremærkes i alt 30 mio. kr. i 2020 – 2022 til en kommende reform på museumsområdet, der skal bidrage til en mere tidsvarende og gennemskuelig fordeling af museumsmidlerne i Danmark. Dertil afsættes desuden i alt 33 mio. kr. i 2019 – 2022 til en udviklingspulje for scenekunsten, der vil blive tænkt ind i en kommende reform på området.

DE NATIONALE KULTURBÆRENDE INSTITUTIONER STYRKES

Publikumsudvikling, bevaringsopgaver og forskning opprioriteres på en række af de nationale kulturinstitutioner. 89,5 mio. kr. afsættes i perioden 2019 – 2022.

KULTUR FOR BØRN OG UNGE – I HELE LANDET

Initiativet ‘Kend dit land’ vil give elever fra 4. klassetrin mulighed for at opdage deres eget land og blive klogere på vores fælles historiske og kulturelle baggrund. I alt 72,9 mio. kr. afsættes til initiativet.

KUNSTNERISKE UDDANNELSER STYRKES

Også i fremtiden skal danske skuespillere, instruktører og film være på et højt internationalt niveau. Der bevilliges 40 mio. kr. til de statslige kunstneriske uddannelser i Danmark, så de kan styrke udviklingen af de næste generationer af talentfulde unge, danske kunstnere.

KUNST OG KULTUR I UDSATTE BOLIGOMRÅDER

Der afsættes i alt 20 mio. kr. i 2019 – 2022 med henblik på, at kulturen og kunsten kan forankres bedre og spille en større rolle i udsatte boligområder.

BEDRE FORSKNING OG MULIGHEDER FOR HANDICAPPEDE

Der afsættes i alt 63 mio. kr., der bl.a. skal styrke Det Kgl. Biblioteks samarbejde med universiteterne og give bedre muligheder for at stille viden til rådighed for forskningen. Derudover skal bevillingen styrke de handicappedes mulighed for at nyde godt af kulturtilbud. Dette gøres ved at øge bevillingen til Nota, der stiller litteratur til rådighed for blinde, svagtseende og ordblinde.

DANSKE TEATRE OG ORKESTRE STYRKES:

I alt 15 mio. kr. øremærkes til landsdelsorkestrene, der skal have mulighed for at tilbyde borgere i hele landet klassisk musik på højeste niveau. Samtidig afsættes i alt 12 mio. kr. til landsdelsscener, så de får mulighed for at lave teaterforestillinger af højeste kvalitet – til et bredt publikum.

Samtidig er den nuværende danske kultursektor ramt af det såkaldte *omprioriteringsbidrag* for år 2015 – 2019, som indebærer en besparelse på 600 mio. kr. på kulturlivet. Dvs. at alle statslige driftsområder rammes af årlige 2% besparelser (herunder Nationalmuseet, Rigsarkivet, Det Kongelige Bibliotek, Statsbiblioteket og Statens Museum for Kunst), hvilket i praksis betyder markante nedskæringer i gruppen af ansatte. Desuden skæres der i tilskud til drift af selvejende institutioner som teatre, museer, kunstneriske

uddannelser, folkehøjskoler, forskningsbiblioteker og landsdelsorkestrene. Udover omprioriteringsbidraget gennemføres en række besparelser, herunder en 33% nedskæring i to centrale udviklingspuljer til hhv. biblioteker og museer.

KULTURPOLITIKEN I NORGE

Norge har haft en kulturpolitik som till viss mån varit sammansvetsade med den kyrkliga tron och traditionen. Inte före 1991 fick Norge ett kulturdepartement självständigt, men detta håll inte, eftersom den, 2002, återförenades med kyrkan. senaste ändringen blev 2010 där Norge återigen får ett eget kulturdepartement självständigt från kyrkan. Dock får kyrkan fortfarande en del av kulturbudgeten.

Detta har gjort att Norge har kunnat tittat på de närliggande länderna och hur dessa utför sin kulturpolitik. Det återfinns här den danska arm-längdsprincipen och den svenska idén om kultur ska genomsyras i fler departement än endast kulturdepartementet. Detta gör det då möjligt att betona vikten av kulturen i samhället men också att visa att kultur kan också ses i andra aspekter än den traditionella konstidén.

Den statliga kulturpolitiken fokuserar på tre idéer:

- ◇ Främja och förnya kulturens kvalitet
- ◇ Bevara det kulturella arvet
- ◇ Sprida kultur till hela befolkningen

Till skillnad från andra länder har Norge medvetet inkluderat kultur i alla delar av sin politik, kulturarvsansvaret ligger exempelvis på miljödepartementet, utbildningsdepartementet för musikskolor osv ... Tanken om att kulturen ska finnas i arm-längdsavstånd genomsyra norsk hållningssätt till kulturpolitik. Norska Kulturrådet finansieras av både Kulturdepartementet och Stortinget och verkar som experter inom kultursektorn. Samma modell finns i varje Kulturområde.

Norge visar också på vikten av politisk vilja för att genomföra ändringar inom kultursektorn. Genom Kulturlöftet har Norge fått en högre budget

till kultur och därmed att fler aktörer kan bidra till landets nationella kulturscen. Ett problem är dock att de tyngre aktörer med stora budgetar har kanske inte varit lika driftiga i den tilltänkta öppningen av kulturmiljöerna. 13

Kommuner och regioner i Norge har också bidragande arbete för kultursektorn; bl.a ska grundskolor fokusera på professionell konst i sina konstlektioner, samtidigt som att skolans uppgift är att förminska tröskeln till kultur genom att mainstreama det och ge elever tillgång till kultur medvetet. Dessutom är konst och kultur en uttalad del av läroplanen och inlärningsmålen.

40 https://kum.dk/fileadmin/KUM/Documents/Nyheder%20og%20Presse/Pressemeddelelser/2018/Bilag_1_-_midler_til_nye_kulturinitiativer_paa_finanslovsforslaget_2019.pdf

“Democracy is not just about majority participation, but it is particularly about providing an active space for the minority.”

—
Thomas Hylland Eriksen,
Paradoxes of Cultural Recognition,
Ashgate, 2009

7. DE STATSLIGE BIDRAGSGIVERE OG FONDE I NORDEN

SVENSKA KULTURRÅDET

Det svenska kulturrådet arbetar direkt under Kulturdepartementet. Den syftar till att bidra till utveckling och tillgänglighet av kultur. Samtidigt har rådet en politisk prägel genom att följa upp och implementera Regeringens kultur mål. Rådet tillhandahåller ungefär 2,3 miljarder svenska kronor att fördela genom olika bidrag. Kultursamverkansmodellen får ungefär 1,2 miljarder kronor av dessa.

www.kulturradet.se/sv/Om-kulturradet/

NORSKA KULTURRÅDET

Det norska kulturrådet är driven under Norges Kulturdepartement. Den ska se till att forskning och utveckling inom kultur och konst tillämpas, samtidigt som rådet verkar för tillgänglighet och stöd till kultur, både genom publik och kulturaktörer. Det norska kulturrådet förvaltar själv ett flertal olika fonder som är inriktade på viss typ av konstform. En intressant fond är Norsk-isländsk kulturfond som bygger på att skapa fler kulturella förbindelser mellan Norge och Island genom interkulturellt utbyte (<https://www.kulturradet.no/om-kulturradet/vis-artikkel/-/om-kulturradet-norsk-islandsk-kulturs-amarbeid>)

www.kulturradet.no/om-kulturradet

STATENS KUNSTFOND DANMARK

Den danska modellen innebär att kultur drivs på lokalnivå, helst inom regioner och kommuner. Det finns dock Statens konstfond som ger ut bidrag för olika kulturaktörer i det här fallet styr i stort sätt vilka typer av bidrag som skall finnas och de olika budgetramarna, det är också därför som det finns ett flertal olika bidrag att söka som är väldigt specifika i sina utförande (t.ex finns det bidrag till klassisk musik och ett annat till modern musik, ett annat om kapacitetsutveckling och publikutveckling inom just musik).

www.kunst.dk/

ÖVRIGT

Som förklarar tidigare är den skandinaviska modellen byggd på att kultur ska i första hand finansieras och hjälpas på lokalnivå; dvs. regionalt och kommunalt. Detta skulle kunna innebära en möjlighet till ett interkulturellt utbyte mellan olika regioner inom Norden.

NORDISKA GIVARFONDER

Det svenska kulturrådet sammanlagt en mängd olika fonder som kan användas som bidragsgivare runt om i Europa som är värda en titt på: www.kulturradet.se/upload/kr/publikationer/2006/kulturella_natverk_fonder.pdf.

I sammanställningen återfinns svenska kända bidragsgivare inom kultur såsom allmänna arvsfonden, Svenska institutet och Sida. Men det finns också en del andra fonder inom Norden för interkulturellt samarbete.

NORDISK KULTURFOND

Nordiska kulturfonden är ett nordiskt samarbetsorgan vars uppgift är att stödja kultursamarbete mellan de nordiska länderna Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland. För fonden är ett projekt "nordiskt" om minst tre nordiska länder eller självstyrande områden ingår. Utöver de tre länderna/ områdena kan projektet omfatta samarbete med ytterligare länder/ områden såväl innanför som utanför Norden. I särskilda fall beviljas bidrag också till bilaterala projekt. Projekten ska ge ett nordiskt mervärde. Fonden beviljar bidrag inom ett brett konst- och kulturområde och verksamheten omfattar både professionella och amatörer. Bidrag kan sökas av enskilda personer, föreningar/nätverk, organisationer, samt privata och offentliga institutioner. Fonden fördelar omkring 5 miljoner danska kronor per år.

www.nordiskkulturfond.org

NORDISKA MINISTERRÅDET

Nordiska Ministerrådet lanserar från och med 007 tre nya program i vilka man kan söka stöd; Mobilitets- och residensprogram, Nordisk Computerspilprogram och Program för konst- och kultursamarbete.

Kulturkontakt Nord är Nordiska Ministerrådets nya kontaktkontor för det nordiska kultursamarbetet. Institutionen kommer att finnas på Sveaborg i Helsingfors från och med 007 och ansvara för administrationen av programmen.

www.kulturkontakt.org

BILATERALA FONDER

KULTURFONDEN FÖR SVERIGE OCH FINLAND

Fonden har som syfte att främja vänskaps- och kulturförbindelserna mellan de båda länderna och folken genom att använda avkastningen av fondkapitalet som bidrag till stöd för verksamhet och initiativ som främjar kännedomen om och ökade kontakter mellan de två folkens kultur- och samhällsliv.

www.kulturfonden.net

FONDEN FOR DANSK-SVENSKT SAMARBETE

Fonden skall bidra till ökad förståelse mellan Danmark och Sverige på kultur- och andra områden. Stöd ges t.ex. till arbets- och studieuppehåll i Danmark och Sverige för dem som arbetar med att väcka intresse för danskt arbete och kultur i Sverige och vice versa.

www.dansk-svenskfond.dk

SVENSK-DANSKA KULTURFONDEN

Fondens syfte är att främja svensk-danskt kulturellt samarbete. Fondstyrelsen utser årligen mottagare av ett särskilt kulturpris, som ej kan sökas.

www.norden.se/danmark.asp

SVENSK-NORSKA SAMARBETSFONDEN

Svensk-norska samarbetsfonden skall främja svensk-norskt samarbete och verka för ömsesidigt utbyte och information om svenska och norska kultur- och samhällsförhållanden.

www.norden.se/norge.asp

SVENSK-ISLÄNDSKA SAMARBETSFONDEN

Svensk-isländska samarbetsfonden bildades 1995 genom regeringarna i Sverige och Island. Fondens syfte är att främja svensk-isländskt samarbete, ömsesidigt kulturutbyte samt information om svenska och isländska kultur- och samhällsförhållanden.

www.norden.se/island.asp

LETTERSTEDTSKA FÖRENINGEN

Föreningen skall främja gemenskapen mellan de fem nordiska länderna inom industri, vetenskap och konst.

www.letterstedtska.org

NORSK-ISLÄNDSK KULTURSAMARBEID

Är ett statligt initiativ för att öka konstutbyte mellan Island och Norge.

<https://www.kulturradet.no/stotteordning/-/vis/norsk-islandsk-kultursamarbeid>